

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin. — Izdaja: Gorenjski tisk
Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

Cena 50 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Ob katastrofalnem potresu v Bosanski
Krajini

Gorenjska pomaga prizadetim

Zalostna novica, da je katastrofalni potres v ponedeljek, 27. oktobra, razdejal Banjaluko in okoliške kraje, je bolešno odjeknila tudi na Gorenjskem. V vseh občinah so se sestali štabi za zaščito pred naravnimi katastrofami skupno s predstavniki skupščin in družbenopolitičnih organizacij ter se domenili, kako bodo zbirali pomoč za prizadete v bratski republiki Bosni in Hercegovini. Koliko in kaj so prispevale posamezne gorenjske občine, bo znano v prihodnjem tednu, ko bo akcija zbiranja pomoči usklajeno stekla po vseh krajih Slovenije.

Ze prve akcije pri zbiranju pomoči so pokazale, da je na Gorenjskem veliko razumevanje za prizadete v Bosanski Krajini. V tem se kaže tudi dobršna mera solidarnosti in bratstva med jugoslovanskimi narodi.

Včeraj dopoldne nam je uspelo zbrati prve natančnejše podatke o pomoči prizadetim v potresu v občinah Kranj in Radovljica. Prve pošiljke pomoči so z Gorenjske že odšle.

Občane kranjske občine je novica še posebno pretresla zaradi tega, ker ima Kranj dolgoletne stike z Banjaluko. Vodstvo skupščine in družbenopolitičnih organizacij je že v terek jutraj poslalo v opustošeno Banjaluko brzojavko z naslednjo vsebino:

»Globoko nas je pretresla vest o veliki naravni katastrofi, ki je prizadela občane Banjaluke in okolice. Posebno smo prizadeti zaradi tega, ker je med organizacijami in občani Banjaluke in Kranja razvito večletno sodelovanje. Prosimo, da izrazite družinam prizadetih občanov naše globoko sožalje. Obenem vam sporočamo, da vam kot prvo obliko pomoči pošiljamo 30.000 dinarjev. Zagotavljamo vam, da bomo storili vse, kar je v naši moči, da bi vam pomagali čim prej odpraviti posledice te venke nesreče.«

KRANJ, 29. oktober — Na občinskem štabu za zaščito pred naravnimi katastrofami smo zvedeli, da je akcija za zbiranje pomoči Banjaluki in drugim prizadetim krajem v Bosanski Krajini v polnem teku. Skupščina občine je kot prvo pomoč nakazala 30.000 dinarjev. Občinski štab vodi celotno akcijo zbiranja pomoči za prizadete področje. Štab je že vzpostavil stike z delovnimi organizacijami, kjer so se dogovorili za usklajeno akcijo zbiranja po-

moči. Po trenutnih informacijah so prizadetim v BiH namenili denarno in materialno pomoč naslednje delovne organizacije v občini: IBI, Sava, Podčete za komunalno in stanovanjsko izgradnjo, Merkur, Tekstilindus, konfekcija Triglav, Elektro, Zilvila, Kokra, Central, Tekstilni center, KZK, Planika, PTT, Zavod za požarno službo, Creina, Delavsku univerza in Elita.

V drugih podjetjih bodo višino prispevka določili po sejah samoupravnih organov, ki bodo konec tega ali v začetku naslednjega tedna.

RADOVLJICA, 29. oktober — Dopoldne so delovne organizacije v radovljiški občini prispevale za pomoč prizadetim v Banjaluki 104.800 dinarjev, od tega 29.000 v denarju in 75.800 din v različnih izdelkih.

Prispevali so: občinska skupščina, Gozdno gospodarstvo Bled, Kemična tovarna Poduart, Plamen Kropa, Zelenina Radovljica, Transportno podjetje Radovljica, Kmetijska zadruga Jelovica, Elan, Sukno Zapuže, Almira, Murka Lesce, Veriza Lesce, Vezelnice Bled, Občinski sindikalni svet Radovljica in hotel Toplice Bled.

Akcija za zbiranje pomoči v občini še traja in bodo kolektivni svoje odločitve sporočili v prihodnjih dneh.

A. Zalar
J. Košnjek

Bele breze — svetlo življenje, polno upov — se dvigajo visoko. Toda v ozadju je črno obzorje, polno težav, včasih razočaranj; zajeto v nenehen boj za lepše in srečnejše življenje. S krizantemami pri grobovih naših najdražjih se nam obujajo te misli. Življenje je nelzprosno. Vse je minljivo. Tiho se poklonimo tistim, ki jih ni več med nami. Se posebno pa onim, ki so nasilno, prerano omahnili za to, da mi lepše in svobodno živimo.

Ob dnevu mrtvih

Jesenice

V jeseniški občini bodo okrasili vsa grobišča in spominska obeležja padlih borcev in talcev. Jutri, 31. oktobra, bo na pokopališču žalna

komemoracija, v soboto, prvega novembra pa bodo žalne svečanosti tudi pri spomenikih žrtvam fašističnega nasilja na Koroški Beli (ob 10. uri) in Blejski Dobravi

ob 11. uri. Na svečanostih bodo sodelovali učenci jeseniških osnovnih šol in združenji pihalni orkester Zelezarne.

-jk

(Nadalj. na 32. str.)

Obisk iz Krškega Izkušnje o delu z mladino

V soboto, 25. oktobra, je obiskala Kranj skupina 31 članov občinske zveze društev prijateljev mladine Krško, predstavniki tamkajšnjih družbenopolitičnih organizacij, mentorjev pionirskih odredov in drugih, ki kakorkoli sodelujejo v pio-

nirskih in mladinskih organizacijah te občine. Vrnili so podoben obisk iz Kranja pred dvema letoma. Glavni namen pa je bil, da bi s podobnimi stiki izmenjali izkušnje o delu z mladino. Kranjski gostitelji so jih sprejeli v šoli Franceta Prešerna, kjer so jim pokazali to svojevrstno poslopje, še več pa so jim pripovedovali o delovanju svobodnih dejavnosti pionirjev, za kar so se gostje zelo zanimali. Gostje so si ogledali še nekatere kranjske muzejske zanimivosti, po kosilu pa so skupno z gostitelji v Preddvoru nadaljevali tovariške pogovore o najrazličnejših načinih dela in izkušnjah z mladino. Gostje kot tudi gostitelji so ugotavljali, da so taka srečanja zelo koristna in so zaželeli v prihodnjem letu tako izmenjavo izkušenj znova v Krškem.

K. M.

Pionirji iz Loma s svojimi obiskovalci — Foto: K. Makuc

Partizani kurirji Lomskim pionirjem

Odbor partizanskih kurirjev s sedežem v Ljubljani, ki je pred leti prevzel patronat nad osnovno šolo v Lomu nad Trzičcem, je v petek, 24. t. m., organiziral že četrti obisk in srečanje s pionirji te šole. Tokrat so se zbrali v vasi Gozd, onstran Kriške gore, ki je bila prav tako kot Lom za časa vojne vsa na voljo partizanom in ku-

rirjem. Tudi tokrat so partizanski kurirji prinesli pionirjem razna darila, in sicer magnetofon, lepo šolsko tablo in druga učila za skupno porabo kakor tudi mnogo zvezkov, knjig in seveda tudi sladkarije. Pionirji so goste sprejeli s šopki ter prijetno presenetili z izbranimi mi recitacijami. Med gosti je

bil predsednik skupščine občine Trzič Marjan Bizjak in drugi predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz Trzičča, Loma, Križ ter domačini Gozda, kakor tudi predstavniki delovnih organizacij, ki so poklonili darila: Sportoprema Vižmarje, Tehnika Ljubljana, Tobak Ljubljana in državna založba Slovenije.

K. M.

**MISLITE
PRAVOČASNO
NA STANOVANJE
zato
varčujte
pri**

**Gorenjski
kreditni
banki**

**ki vam odobri
NA PODLAGI
PRIVARČE-
VANEGA
DENARJA**

kredit

po 2 % obrestni meri

Obenem sodelujete pri nagradnih žrebanjih, če varčujete najmanj za dobo dveh let.

Mladi naj spoznajo vso resnico

V ponedeljek, 27. oktobra, je predsednik škofjeloške občinske skupščine Zdravko Krvina v tamkajšnjem muzeju odprl zanimivo zgodovinsko razstavo o 50-letnem delovanju KPJ, SKOJ in sindikatov ter razstavo ob 25. letnici VOS — Varnostne obveščevalne službe. Ob tem je dejal, naj bi imela razstava dva pomena. Predvsem naj bi ohranila dokumentacijo iz naše nedavne zgodovine in drugo, kar je še važnejše, da prek razstave naš rod spozna krvavo zgodovino preteklosti z vso resnico žrtev ter se ob tem pripravi za boj v obrambo domovine in doseženih pridobitev, če bi bilo še kdaj to potrebno.

Razstava je razdeljena v dva dela in z okroglo 600 fotografijami in drugimi dokumenti dokazuje revolucionarno pot tako razrednih organizacij pri nas skozi 50 let kakor tudi organizacijo in delovanje varnostne in obveščevalne službe v boju proti sovražniku za časa narodno-osvobodilnega boja in v vojni izgradnji svobodne samoupravne družbe.

Obe razstavi, ki sta bili že prikazani v Kranju in v nekaterih drugih gorenjskih središčih, je pripravil Gorenjski muzej v sodelovanju z sorodnimi zavodi in institucijami v republiki in še posebno s pomočjo jeseniškega, kamniškega, škofjeloškega

in drugih muzejev Gorenjske. Kot je povedal kustos Franc Benedik, ki se je skozi večletno aktivno delovanje v tej muzejski zvrsti zelo uspešno poglavlil v revolučionarno in razredna gibanja, je ob tem povedal, da so skušali tudi v škofji Loki ostalemu gradivu dodati tudi čimveč iz ožjega okolja, kar pa vedno ne uspe. Velika težava je v tem, da je zlasti o delovanju KPJ mno-

go gradiva še premalo preštudirane.

Obsežen razstaveni prostor lepo dopolnjuje 6 kovinskih varjenih plastik — delo znamenitega pisca Ukane Toneta Svetine. Liki, kot so talec, jetnik, bombaš, so zelo izraziti. Smiselno globoka in izvirna je tudi plastika upora s prikazom okupatorjevega terorja s čeladami in puškami ter iz zemlje se

dvigajoča uponiška roka s kamnom.

škofjeloški organizatorji so poudarili, da bodo vabili na ogled te zanimive in poučne razstave zlasti vse šole na njihovem območju. Slovenske otvoritve se je udeležilo veliko starih komunistov, članov VOS, nekdanjih skojevcev in današnjih družbenih delavcev škofjeloškega in sirskega območja.

K. M.

Razstava v škofjeloškem muzeju — Foto: K. Makuc

V torek dopoldne je bila v Alpskem letalskem centru v Lescah tiskovna konferenca. Časnikarje so seznanili o delu, uspehih in težavah centra med letošnjo športno sezono. Po končani konferenci so jih z letalom popeljali na kratek izlet nad Bled in Radovljico. — Foto: F. Perdan

Seja kamniških direktorjev

Prednost ekonomskim investicijam

V Kamniku je bila v ponedeljek druga redna seja direktorjev 26 delovnih organizacij kamniške občine. Na seji so najprej razpravljali o poročilu o dohodkih in izdatkih sklada za razvoj družbenih služb in ugotovili, da delovne organizacije ne morejo izpolnjevati vseh sprejetih družbenih obveznosti predvsem zaradi splošne nelikvidnosti. Vendar so direktorji delovnih organizacij obljubili, da bodo podjetja sprejela obveznosti za družbene službe, tuhinjsko cesto in za urbanistično dokumentacijo poravnala najkasneje do sredine decembra.

Razprava o drugi točki dnevnega reda — o investicijah za leto 1970, ki naj bodo predložene v kreditni bilanci KBH Ljubljana — podružnica Kamnik, je opozorila na težave, ki jih imajo kamniške delovne organizacije z nelikvidnostjo, ki skokovito povečujejo svoj bruto produkt, vendar jim zaradi splošne zadolženosti primanjkuje denarja za obratna sredstva. Menili so, da bi morale imeti banke v takšnih primerih več razumevanja.

Direktorji kamniških delovnih organizacij so se sklenili, da naj predloge o investicijah v prihodnjem letu pregleda tudi svet za gospodarstvo in se naj potem odloči za ekonomsko najbolj utemeljene investicije. Na podlagi tega sklepa bodo nameravane investicije v prihodnjem letu šle skozi dvojni filter — skozi organé banke in prek razprave na svetu za gospodarstvo. Pri odločanju, katero investicijo naj bi podprla banka s kreditom, bodo

upoštevali zlasti delež sredstev delovne organizacije. Ob razpravi o investicijah so direktorji poudarjali, da delovnim organizacijam manjkajo podatki o njihovih kupcih oziroma, da bi radi že pred sklepanjem pogodb vedeli, s katerim kupcem naj trguje-

mo, s katerim pa ne. Na koncu je prevladala ugotovitev, da teh podatkov res ni, vendar je to ena izmed nalog analize tržišča, ki bi morala biti prisotna v gospodarjenju spherne delovne organizacije.

V. G.

Končana razprava o gozdovih

V kamniški občini so od 26. septembra do 20. oktobra potekale javne razprave o gospodarjenju z gozdovi. Po razpravi v 12 krajih kamniške občine je sekcija za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL v Kamniku pretekli petek pripravila zaključno razpravo o sedanji in bodoči ureditvi gospodarjenja z gozdovi. Omenjenega sestanka se je udeležil tudi predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher.

Ker smo o predlogih, ki so se izoblikovali na javni razpravi o gospodarjenju z gozdovi v kamniški občini že pisali v eni naših števil, naj tokrat zapišemo le nekatere najpomembnejše ugotovitve iz razprave predsednika skupščine SRS Sergeja Kraigherja. Predsednik slovenske skupščine je dejal, da so glavna odprta vprašanja pri cenah in prometu z lesom, samoupravljanju in odnosih med zasebnimi lastniki goz-

Pozitivno poslovanje

JESENICE, 29. oktobra — Na današnji seji delavskega sveta jeseniške železarne so obravnavali poročilo o gospodarjenju v letošnjih devetih mesecih in o predvidevanjih v prihodnjem letu ter o osnovah doseglega razvoja železarne. Na seji so ugotovili, da je bilo letošnje devetmesečno poslovanje pozitivno kljub pomanjkanju denarja za obratna sredstva in surovin za kvalitetnejše izdelke. Po mnenju generalnega direktorja jeseniške železarne mag. inž. Petra Kunca je njihov največji uspeh v tem, da so močno povečali produktivnost in zagotovili boljši asortiment izdelkov. V. G.

KOMPAS HOTELI
Gostinsko podjetje
NA LJUBLJU

razpisuje

slednja delovna mesta:

- a) kvalificirani kuharji
- b) receptorji
- a) jedila po naročilu (à la carte)
- b) aktivno znanje dveh tujih jezikov (primarno nemščina).

SAMSKO STANOVANJE
NA RAZPOLAGO!

NASTOP TAKOJ!

Ponudbe pošljite na **Direkcijo Kompas Hotelov, Ljubelj**

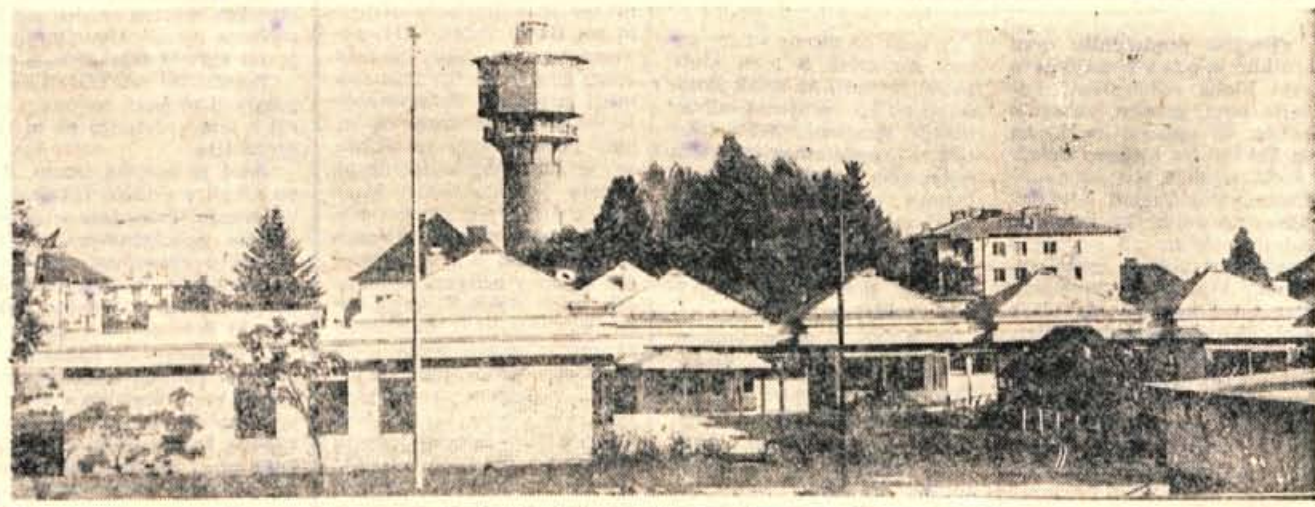
Predstavljamo vam:

Gorenjska oblačila Kranj

Dvestočlanski kolektiv Gorenjskih oblačil iz Kranja, ki se je specializiral za izdelovanje ženske konfekcije, ima dva obrata, in sicer na Jesenicah ter v Kranju. Medtem ko so lani ustverili 17 milijonov dinarjev realizacije, pričakujejo letos povečanje na 21 milijonov dinarjev.

V Gorenjskih oblačilih so pred dvema letoma izvedli reorganizacijo proizvodnje in uvedli moderne tehnološke postopke. To jim je lani omogočilo tudi prodor na zunanje tržišče, ko so začeli izvažati v Francijo in Zahodno Nemčijo. Sedaj odpade za izvoz 15 odstotkov celotne proizvodnje, pričakujejo pa, da se bo ta delež še povečal. Omenili smo že, da so uvedli v Gorenjskih oblačilih sodobni tehnološki postopek proizvodnje. To so dosegli predvsem s sodobnimi stroji, ki so jim na drugi strani omogočili večjo produktivnost in izboljšano kvaliteto njihovih izdelkov. Sicer v Gorenjskih oblačilih trenutno ne morejo zadovoljiti vsega povpraševanja po njihovih izdelkih, zato imajo v načrtu razširitev obeh obratov, tako v Kranju kot na Jesenicah. V podjetju računajo, da jih bo omenjena razširitev veljala okoli 5 milijonov dinarjev. Omeajmo naj še to, da v Gorenjskih oblačilih že tri leta niso menjali razmerja med osebnimi dohodki zaposlenih (poprečni OD je 1256 dinarjev) in da so vseskozi vlagali precejšnja sredstva v poslovni sklad.

V. G.

Danes, 30. oktobra, ob 16. uri bodo v naselju Vodovodni stolp Kranj svečano odprli novo vzgojno-varstveno ustanovo Vida Sinkovec - Janina. V njej bo prostora za 100 predšolskih otrok in 30 dičencev. — Foto: F. Perdan

Seja komiteja ZKS v Radovljici

Štipendiranje v občini na pravi poti

Na zadnji seji komiteja občinske konference ZKS v Radovljici, bila je v ponedeljek, 27. oktobra, so člani komiteja in povabljeni predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine govorili predvsem o enem vprašanju, politiki štipendiranja v občini. Komentirali pa so tudi odmev zadnjih sej republikanskih in zveznih vodstev ZKS oziroma ZKJ v občini. Dve točki dnevnega reda, pregled realizacije sklepov zadnje seje komiteja in poročilo o poteku letnih konferenc ZKS in nekatere naloge pri pripravi občinske konference ZKS, so preložili na naslednjo sejo komiteja.

Pri premislevanju štipendiranja v občini so ugotovili, da je zastavljena politika pravilna, da sta se število in višina štipendij povečala, da je iz leta v leto več študijskih posojil kot osnovne oblike študijske pomoči študirajoči mladini, da je večina štipendistov iz oddaljenih in revnejših krajev občine in da sta osnovna kriterija pri dodeljevanju štipendij in kreditiranja socialni položaj in učni uspeh, zato ni čudno, da je največ štipendistov iz delavskih družin.

Vzporedno s tem so opozorili na mnoga še nerešena vprašanja štipendiranja in kreditiranja v občini. Pohvalili so delovne organizacije, ki štipendirajo precejšnje število svojih delavcev na izrednem študiju, grajali pa gostinska, turistična in trgovska podjetja, ker le-ta slabo skrbijo za šolani kader, čeprav kadrovske strokovne sestave v teh panogah ni najboljši. Delovnim organizacijam, ne samo omenjenim, bodo zato priporočili, da njihovi samoupravni organi temeljito obravnavajo štipendijsko politiko v lastnem podjetju kakor tudi v občini.

Menili so, da bi morala republiška izobraževalna skupnost pri dodeljevanju štipendij bolj upoštevati oddaljenost študentov od šolskih centrov, saj je znano, da je največ študentov iz dveh glavnih republiških centrov, Ljubljane in Maribora.

Radovljiški komitej ZKS je podprl prizadevanja za izgradnjo študentovskih domov (predvsem za srednješolsko mladino), za številnejše vključevanje mladine v vojaške šole, za izdelavo kadrovskih programov v podjetjih in za pogostejše razgo-

vore med štipendisti in štipenditorji. Želeli so, da se tudi v Radovljici osnuje pokrajinski klub študentov in sklenili, da bodo pomagali občinski mladinski konferenci, ko bo obravnavala problematiko štipendiranja v občini.

Ob pretresu odmevov na sklepe zadnjih sej organov ZKS in ZKJ so menili, da bi bil odmev večji, če bi bili sklepi napisani bolj razumljivo, ker pomanjkanje razumljivosti sprejetih sklepov in resolucij ovira marsikatero občana in tudi komunista pri svojem delu na terenu.

J. Košnjek

Delegacija Kranja v Mostarju

Razne možnosti sodelovanja

Konec minulega tedna je 6-članska delegacija Kranja za dva dni obiskala Mostar. Delegacija je vodil predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar. Z njim pa so obiskali to hercegovaško mesto, katerega skupščina je, kot smo že pred nedavnim pisali, sprejela sklep o navezavi gospodarskih in drugih stikov s Kranjem, še podpredsednik skupščine Janez Sušnik, načelnik oddelka za gospodarstvo Marjan Ropret ter direktorji Iskre, Tekstilindusa in Kmetijsko živilskega kombinata Kranj.

»Naš obisk je bil sicer kratak, vendar smo bili na vsakem koraku pričr obojestranski želji po bratskem sodelovanju na gospodarskem in drugih področjih med obema mestoma oziroma občinama. Pogovarjali smo se s predstavniki mostarske skupščine, organizacij, gospodarskih organizacij, gospodarske zbornice in predstavniki republike Bosne in Hercegovine.

Ogledali smo si nekatera podjetja in ustanove in ugotovili, da so v Mostarju podobna podjetja, kot jih imamo v Kranju. Tako imajo tekstilni kombinat, podjetje s kmetijskimi obrati, podjetje SOKO, ki ima tovarno letal, tovarno hladilnih naprav in tovarni za kolenčaste avtomobilske gredi ter za konstrukcije. Različne možnosti za sodelovanje med Mostarjem in Kranjem pa so tudi na področju samoupravnih izkušenj in na drugih družbenih področjih (izmenjava otrok, in sodelovanje različnih specializiranih organizacij: planinci, počitniška zveza itd.). Prav tako zanimiv je v Mostarju razvoj zasebne obrti, vrsta stičnih točk pa je tudi na področju urbanizacije,« nam je ob vrnitvi povedal predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar.

Posvetovanje o upravnih znanostih

Bled, 29. oktobra — Ob 9. uri se je v festivalni dvorani na Bledu začelo XII. posvetovanje jugoslovanske zveze društev za upravne znanosti in prakso. Posvetovanje je vsako leto v drugi republiki. Posvetovanja na Bledu se je letos udeležilo okrog dvesto predstavnikov zavodov in društev za javno upravo iz vseh republik. Danes so razpravljali o vlogi upravnih organov oziroma strokovnih služb delovnih organizacij v normativni dejavnosti skupščine družbenopolitičnih skupnosti ter organov upravljanja v delovnih organizacijah in o strokovnem izobraževanju ter izpopolnjevanju delavcev v državnih organih. Danes (četrtrek) pa bodo razpravljali o vplivu tehničnih dosežkov na delovne metode in sestav javne uprave. Posvetovanje traja dva dni.

A. Zalar

Tiskovna konferenca v republiški skupščini
Novi zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju bo stopil v veljavo 1. januarja 1972

Program dela socialnozdravstvenega zbora republiške skupščine

V petek je bila v republiški skupščini tiskovna konferenca, na kateri je dr. Srečko Koren, predsednik socialnozdravstvenega zbora republiške skupščine, seznanil novinarje s programom dela socialnozdravstvenega zbora in odgovarjal na vprašanja novinarjev.

V okviru nalog, ki so opredeljene s programsko osnovo za delo skupščine SR Slovenije, bo socialnozdravstveni zbor v prihodnjem obdobju posvetil posebno pozornost sistemski ureditvi zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, izpopolnitvi sistema invalidskega in pokojninskega zavarovanja ter sistemski ureditvi socialnega varstva. Razen tega bo posvečena pozornost samoupravnim odnosom ter sistemu oblikovanja in delitve dohodka, kadrovskim problemom in strokovnemu šolstvu na področju zdravstva, hitrejšemu razvoju nekaterih zdravstvenih dejavnosti in zadevnih služb (medicina dela, urgentna medicina, zobozdravstvo, higiena in epidemiologija), zaposlovanju invalidov, pokojninskemu zavarovanju kmetov, republiškemu programu otroškega varstva, programu ukrepov na področju alkoholizma itd.

Problematiko varstva borcev NOV in predvojnih revolucionarjev bo predhodno obravnavala skupščinska komisija za vprašanja borcev NOV.

Do 15. decembra letos bo javna razprava o sistemski ureditvi zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji, marca prihodnjega leta pa bi zakon sprejeli v republiški skupščini in ga s tem uskladili z zveznim zakonom. »Odnosi med skladi zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenimi zavodi morajo biti bolj čisti,« je izjavil tovariš dr. Koren, ko je govoril o sistemski ureditvi oblikovanja in delitve dohodka v zdravstvenih zavodih.

»Potrebno je ustvariti več reda na področju zaposlovanja zdravstvenih delavcev in potrebe za njihovim strokovnim izpopolnjevanjem ter s šolanjem zdravstvenih delavcev,« je izjavil dr. Koren.

Komisija republiškega in socialnozdravstvenega zbora republiške skupščine sta zadožena, da pripravita predlog akta o izboljšanju kvodajalstva v Sloveniji.

V republiški skupščini bo posebna pozornost posvečena ureditvi aktualnih vprašanj zobozdravstvenega varstva in zobozdravstvene službe v Sloveniji. Opredeliti je treba stališča v zvezi z morebitno sprostitevjo privatne zobozdravniške prakse, oziroma v večjo soudeležbo zavarovanca.

Na dnevnem redu so tudi vprašanja o higieno-epidemiološki dejavnosti, varstvu pri delu in problematika medicinske dela. Rešiti je treba številna odprta vprašanja v zvezi z organizacijo prve pomoči ter opremljenosti in sposobnosti zdravstvene službe za nudenje zdravstvene pomoči ob elementarnih in drugih nesrečah.

V republiški skupščini so doslej dobili več prošenj oziroma priporočil občanov in občinskih skupčin glede ureditve varstva prebivalstva pred hrupom in ropotom, vznemirljivi pa so tudi podatki o onesnaženosti zraka v mestih in industrijskih središčih. Sploh je vprašanje, kako se izvajajo obstoječi predpisi s tega področja.

Ob študentskih neredih smo veliko razpravljali o zdravstvenem varstvu študentov. Zato bodo v republiški skupščini, oziroma njenih organih, analizirali, kako se izvaja zakon, ki je bil sprejet februarja letos.

Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo bo pripravil osnutek zakona o prekinitvi nosečnosti, s posvetovanji o tem vprašanju pa bi začeli v prvem tromesečju prihodnjega leta.

Zdaj je končno znano, da pred 1. januarjem 1972. leta ne bo stopil v veljavo zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Prihodnje leto bo javna razprava o možnosti se uvedbo pokojninskega zavarovanja kmetov. Pripravljajo se zakoni o obveznem zaposlovanju starih invalidov, zakon o zaposlovanju invalidnih oseb in zakon o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo.

Z resolucijo bo nakazano področje socialnega in otroškega varstva, sprejeli bodo ukrepe za večjo skrb za slepe, obravnavali bodo socialno delo v šolstvu in sprejeli program razvoja mreže zavodov za posebne kategorije starejšega prebivalstva. Pripravili bodo akcijski program ukrepov na področju boja proti alkoholizmu. Obravnavali bodo socialne elemente na področju stanovanjske politike. Gre za sistem družbene pomoči, sistem stanarin, stanovanjskih stroškov v gospodinjstvem proračunu itn. V pripravi je okvirni program razvoja otroškega varstva. V pripravi je tudi zakon o družbeni materialni pomoči zaslužnim občanom.

J. Vidic

Sprasujemo

predsednika kranjske občinske skupščine tov. Slavko Zalokarja

»Tovariš predsednik, pred kratkim je bila v Kranju prva seja kluba odbornikov. Povejte nam, prosim, zakaj je prišlo do ustanovitve kluba in kakšno bo njegovo delo?»

»Na sejah kluba se nameravamo pogovarjati o različnih vprašanjih, ki zadevajo celotno občino ali pa samo posamezne volilne enote oziroma krajevne skupnosti. Ustanovili smo ga, da bi že tako obremenjene dnevne reče sej občinske skupščine delno razbremenili. V takšni klubski obliki se lahko obširneje in temeljiteje pogovorimo o vprašanjih, ki so jih do sedaj odborniki zastavljali na sejah skupščin. Prednost te oblike je, da se odborniki lahko seznanijo z vrsto vprašanj, ki vplivajo na določeno občinsko politiko.

Seveda pa me ne smete napak razumeti. S temi klubske seje srečanja na sejah skupščine ne izključujemo odborniških vprašanj. Prav tako ostane nespremenjen stik odbornika z volivci in družbenimi organizacijami. Gre zgolj za boljše in temeljitejše spoznavanje nekaterih splošnih vprašanj ter obravnavanje posameznih krajevnih problemov.

Na prvem srečanju smo izvolili tudi vodstvo kluba. Predsednik je sedaj Ivo Miklavčič. Vsako leto po poletnih mesecih pa bomo izvolili novo vodstvo. In morda še to: v klubu odbornikov se bomo sestajali občasno; ko se bo nabralo dovolj različnih vprašanj.

Seje občinskih skupščin

Kamnik

Na šesti redni seji kamniške občinske skupščine, bila je v torek dopoldne, so odborniki najprej poslušali poročilo komunalnega zavoda Kamnik o letošnjih investicijah in zavarovalnega zavoda Sava ter poročilo o stanju šolstva v lanskem šolskem letu. Potem ko so se seznanili s potekom modernizacije tuhinjske ceste, so odborniki kamniške občinske skupščine sprejeli tudi odlok o ustanovitvi občinske enote teritorialne obrambe, odlok o določitvi objektov in naprav, ki so namenjeni samo za narodno obrambo, določili pa so tudi najvišje ravni cen dimnikarskih storitev. Na seji so poleg omenjenih odlo-

kov sprejeli še odlok o prispevkih in davkih občanov in odredbo o najvišji prodajni ceni na drobno za sladkor.

V. G.

Radovljica

Na šesti skupni seji sta v torek popoldne oba zbora radovljiške občinske skupščine razpravljala o delu in težavah zdravstvene službe v radovljiški občini. O tem je odborniki obširno seznanil direktor zdravstvenega doma Jesenice dr. Benedik Janko. Nekatero težavo pa sta v raz-

pravi pojasnila tudi dr. Ziljič Marjan in dr. Rus.

Tako so na seji med drugim opozorili, da bi bilo treba na Bledu združiti fizioterapevtsko dejavnost za širše področje in med drugim sodobneje opremiti zdravstveno službo v občini. Ugotovili so, da je bila dežurna služba med poletnimi meseci premalo učinkovita itd. Po končani razpravi oba zbora nista sprejela sklepov, marveč sta imenovala posebno komisijo, ki bo te pripravila do prihodnje seje.

Na seji so potem sprejeli tudi odlok o priznavalninah in o spominskih zimskošportnih prireditvah Po stezah partizanske Jelovice ter sklep o določitvi organa za razporeditev občanov in središtev v enote civilne zaščite.

A. Z.

Tržič

Čeprav je bilo na dnevnem redu šeste seje tržiške občinske skupščine, ki je bila v torek popoldne, precej pomembnih zadev, so se odborniki najdlje zadržali pri razpravi o spremembi maloprodajnih cen svežemu mesu, sladkorju in mleku. Ravno pri tej točki dnevnega reda so odborniki sprejeli nekatere presenetljive odločitve, saj so podražitve zavrnil, cene sladkorju in svežemu mesu pa so celo znižali. Tako bodo odslej prodajali sladkor po 2,65 dinarjev za kilogram, goveje meso po 13,40 in 10 dinarjev za kilogram, teletina po 15 oziroma 10,50 din in kilogram svinjskega mesa po 15 oziroma 11 dinarjev. Odborniki so tudi sklenili, da je za odločanje cen mesa spet pristojna občinska skupščina, ne pa več njen pristojni organ, kot je bilo to do sedaj.

Poleg omenjenih zadev so na seji razpravljali še o obrati v tržiški občini in o položaju telesne kulture.

V. G.

Pred dnevi so delavci gradbenega podjetja Tehnik Skofja Loka in podjetja SIGMA (Savinjska industrija gradbene montaže) začeli napeljevati 3800 metrov dolg cevovod, priključek novega vodovoda Hotovlje—Skofja Loka, ki bo oskrboval z vodo prebivalce vasi Virmaše, Sv. Duh, Forme in Dorfarje. Del potrebnega denarja za gradnjo (310 tisoč din) so zbrali ljudje s samopriskom, ostalo pa bodo opravili s prostovoljnimi delom (vsak po 19 ur). Celotni stroški bodo znašali 510 tisoč din. Vodovod naj bi bil končan do konca leta 1969 (-lg) — Foto: F. Perdan

Sindikavno tekmovanje v Radovljici končano

Od 6. do 25. oktobra so bile v Radovljici II. letne sindikalne športne igre v kegljanju. Pomerilo se je 29 ekip iz sindikalnih organizacij in se tako srečalo okrog 200 tekmovalcev — članov sindikata.

Po končanem tekmovanju so v soboto popoldne na klubskem kegljišču na Bledu proglasili najboljše ekipe in posameznike in jim razdelili prehodne in končne pokale ter diplome.

Rezultati — ekipe: 1. sindikalna organizacija Transurist (obrat Bled) 4591 podrtih kegljev, 2. TIO Lesce (I) 4498, 3. LIP Bled uprava (I) 4408, 4. Veriga Lesce (I) 4402 in 5. Elan Begunje (II) 4394 podrtih kegljev. Med posamezniki je bila pri

ženskah 1. Marija Gros * Golf hotel 717 podrtih kegljev, 2. Zala Kržišnik - Iskra Lipnica 600, 3. Darinka Bohinc - Iskra Lipnica 587. Pri moških je bil 1. Karel Medvešček - Transurist (obrat Bled) 820, 2. Miha Mandeljc - LIP Bled uprava 811, Jože Rebec - občinska skupščina 806, 4. Janko Knaflič - Transurist Bled 801, 5. Zdravko Knaflič - LIO Rečica 793.

Prehodni pokal občinskega sindikalnega sveta in pokal občinske zveze za telesno kulturo je osvojila ekipa Transurista (obrat Bled) Karel Medvešček pa je med posamezniki osvojil kip kegljača.

Tekmovanje je potekalo v treh kolih s 50 lučaji v polno.

A. Z.

Sekretar republiške konference ZMS v Kranju

V ponedeljek, 27. oktobra, je obiskal občinsko konferenco zveze mladine v Kranju sekretar predsedstva republiške mladinske konference Dagmar Suster. S predstavniki občinske konference ZMS Kranj se je pogovarjal o delu organizacije v občini in o težavah, s katerimi se srečuje mladina ob reorganizaciji. Ob tej priložnosti se je sestel tudi s predstavniki drugih družbenih organizacij v občini.

Med enodnevnim obiskom je Dagmar Suster obiskal nekatere terenske, tovarniške in šolske aktivne ZMS in se pogovarjal o njihovem delu. Sestel so se z mladino in strokovnjaki v Savi, z mladino na Ekonomski šoli v Strazici. Prisostvoval pa je tudi seji predsedstva kranjske mladine.

V naselju Kres pri Češnjici (Seiška dolina), ob cesti na Log, te dni postavljajo moderno razsvetljavo. Dela, ki jih opravlja podjetje Instalacije Skofja Loka, bodo končana do petka, 31. oktobra. Gre za osem neonskih luči v dolžini enega kilometra. (-lg) — Foto: F. Perdan

Sloves Bleda je odvisen Blejčanov

V drugi polovici oktobra je bila v dvorani Gozdnega gospodarstva Bled volilna konferenca krajevne organizacije SZDL Bled. Zal udeležba ni bila velika, čeprav je bilo na dnevnem redu vse tisto, kar bi moralo zanimati Blejčane in kar je za Bled, ki se vse bolj uveljavlja kot turistično središče, pomembno. Spričo vztrajnega prizadevanja za ponovno uveljavitev Bleda je posebno težko opravičiti odsotnost poklicnih turističnih delavcev in gostincev. Ti bi na tej konferenci utegnili zvedeti za marsikatero koristno pobudo in pripravljenost ob-

čanov Bleda in se prepričati, da sloves Bleda ni stvar zgolj posameznikov, marveč vseh prebivalcev.

Kot najširša družbenopolitična organizacija je Socialistična zveza na Bledu zaradi pogostih kadrovskih sprememb v odboru zadnje čase občutno zmanjšala svojo dejavnost. To je vplivalo na reševanje perečih vprašanj, ki jih na Bledu nikoli ne zmanjka. Posledice so najbolj očitne v dokaj rahli povezavi vseh organizacij, krajevne skupnosti in občanov. To pa je dovolj, da se kopicijo odprta vprašanja kot: pomanj-

kljiva skrb za čistočo kraja, nepoštovanje predpisov in odlokov o redu in miru, slaba preskrba domačinov z najnujnejšimi živilskimi artikli, mladinsko prestopništvo itd.

V skupni skrbi, da bi Bled postal resnično svetovno znano turistično mesto, bo nujno še marsikaj storiti. Poleg milijardnih investicij v hotelske objekte in prepotrebne rekreacijske in zabavišne prostore za turiste, bo osnovna naloga krajevne skupnosti in vseh družbenih organizacij v mobilizaciji in vključevanju vseh občanov v urejanje kraja.

Za Bled je posebnega pomena izgradnja osnovne šole (ta se prične naslednje pomlad) in dokončna rešitev gostinskega šolskega centra. Ta mora dobiti brezpogojno

mesto v programu izgradnje šol. To ne bo posebno težko Gre za adaptacijo sedanje osnovne šole. Vzporedno bodo reševali tudi razširitev vzgojno-varstvene ustanove, ustreznih prostorov za javno knjižnico in mladinski klub.

Po dolgih letih je končno le sprejet urbanistični načrt, ki je odločilnega pomena tudi za uresničevanje programa razvoja turizma. Bled se ne sme zapirati, marveč mora omogočati dostop vsem tistim delovnim organizacijam iz drugih krajev, ki bodo poleg lastne koristi videle v blejskem turizmu tudi interes kraja. Bledu bo poleg sedanjih investicij nujno potrebno še več hotelskih zmogljivosti, novih trgovskih in gostinskih obratov, neizogib-

no pa samopostrežna restavracija, trgovina v naseljih Dobe in Dindo itd.

Med neodložljive načrte sodi tudi ureditev poti na izzerski obali pod vilo Bled, izgradnja mrljiških vežic, modernizacija komunalne službe z ustreznimi stroji in pripomočki in še marsikaj.

Okoliščina, da je konferenca z vsjo odločnostjo podprla vse te načrte, je terjala tudi močno in sposobno vodstvo krajevne organizacije. Poleg izkušenih in uglednih dolgoletnih družbenih delavcev, so udeleženci izvolili precej mlajših članov SZDL in žensk, kar jamči za kvalitetnejše in vsestransko delo novega odbora krajevne organizacije SZDL.

JR

Biba Bertok: »Nagrada me ne bo uspavala.«

Arhitektka, ki ve, kaj vam manjka v predsobi

Pomenek z Bibo Bertok, najboljšo
jugoslovansko oblikovalko pohištva

Dober mesec bo tega, ko se je v Beogradu končal sejem pohištva 69. Na njem so sodelovala lesnoindustrijska podjetja iz vse Jugoslavije — kar 124 jih je bilo. Ne bo odveč, če veste, da sejem, pravzaprav razstavo, katere glavni namen je predstaviti kupcem najnovejše dosežke naših tovarnih pohištva, organizirajo vsaki dve leti, da so prikazani izdelki popolnoma novi in da morajo najkasneje šest mesecev zatem priti med potrošnike. Letošnji sejem je minil v znamenju premoči slovenskih proizvajalcev: osvojili so celo kopico nagrad in diplom. Lep uspeh, je doseglo podjetje Alples Zeleznički, katere arhitektki, inženirki Bibi Bertok, so za predobno garnituro Beta podelili Zlati ključ, nagrado mariborske revije Naš dom. Alplesu pripada še diploma in druga nagrada za domiselno ureditev svojega razstavnega prostora.

Hoteč vam nekoliko pobliže predstaviti mlado Kranjčanko Bertokovo, trenutno najuspešnejšega jugoslovanskega oblikovalca pohištva, smo se pred dnevi zapeljali na Češnjico. Nikdar si ne bi mislili, da v skromni, s papirji in risalnimi deskami natrpani sobici, ki nosi naslov Projekcijski oddelek in kjer poleg Bibe ždi še trojica uslužbencev, lahko nastanejo osnutki tako prvovr-

stne hišne opreme, kot sta predsobni garnituri Alfa in Beta. Prostor, kamor so me napotili, je namreč zares precej majhen. Arhitektka ima svojo mizo pri oknu. Polna je bila revij in brošur, risb ter skic in komaj sem našel dovolj prostora za beležnico. »Na beograjski sejemu smo poslali tri izdelke: nekoliko starejšo omarico tipa Bled, združeno s predobno steno, in predsobni garnituri Alfa

in Beta. Načrta zanju sta moje delo,« je pripovedovala nagajanka.

»Strokovnjaki so vam prisodili prvo mesto in naslov najboljše oblikovalke pohištva 69. Ste računali s tolikšnim uspehom?«

»Ne, niti najmanj. Veste, šele poldrugo leto sem pri Alplesu. Pohištvena panoga je zame novost. Prej sem za kočevsko gradbeno podjetje Zidar projektirala stanovanjske zgradbe, motele in drugo. Moji kolegi, ki že šest let načrtujejo notranjo opremo, imajo mnogo več prakse. Zato me je odločitev komisije hudo presenetila.«

Bertokova pravi, da jo sedanje delo izredno veseli. Se na fakulteti, pa tudi kasneje, po diplomi in ko je pol leta zaman iskala službo, se je želela posvetiti oblikovanju hišne notranjosti.

»Sklepam, da sem uspela iz več razlogov. Predvsem velja omeniti razumevanje tovarne, ki mi omogoča obiskovanje domačih in tujih razstav pohištva. Tako lahko brez težav sledim razvoju tovrstnega oblikovanja in hkrati iščem nove estetske rešitve. Drugo, kar arhitektu pomaga biti učinkovit, so analize potreb našega človeka. Zato sem najprej ugotovila, kaj vse ljudje spravljajo v predsobi in se šele potem lotila načrtovanja garnitur. Funkcionalnost je namreč izredno pomembna stvar, važnejša od zunanje videza. Le-ta pride na vrsto nazadnje. Seveda moram upoštevati tudi čisto objektivne ovire, na primer pomanjkanje določenih surovin in zmogljivost podjetja, ki morda ne bi bilo sposobno (ali pripravljeno) izdelovati preveč zapletenih predmetov.«

Biba Bertok je za zdaj edini arhitekt tovarne Alples. Svoje zamisli skuša prilagoditi okusu čim širšega kroga ljudi. Dela zelo svobodno in pravi, da ji to včasih ustreza, včasih pa ne.

»Včasih bi z nekom rada izmenjala mnenja, slišala njegovo stališče, se srečala z nasprotnimi idejami, tehtala in izbirala. Nagrada me ne sme uspavati, venomer si ponavljam, da sem komaj na začetku, da je treba gledati v prihodnost. Sedaj razmišljamo o novih inačicah predob. Kasneje, ko bo gotova nova tovarna, nameravamo uvesti še kaj drugega, kak zahtevnejši proizvod, prilagojen večjim zmogljivostim in boljši tehnologiji.«

Alples nas znova in znova preseneča. Zrastel je iz majhnega lesnega podjetja, se krepil, prodrl na ameriški trg, naglo širil proizvodnjo, začel graditi orjaško tovarno in boljšati kakovost izdelkov. Najnovejši dosežki so jamstvo, da ubira pravo pot, da tudi pri izboru kadrov ni pogršel. Nagrada Bibe Bertok je najbrž šele začetek.

I. Guzelj

Brezobrestno posojilo za vodovod Bitnje — Žabnica

V programu o razvoju gospodarstva in družbenih služb v Kranjski občini za letos je zapisano, da mora biti letos končan glavni cevovod Bitnje—Žabnica. Podjetje Vodovod v Kranju je ta dela že opravilo. Tako je sedaj odprta pot, da bi v prihodnje okrog 700 lastnikov hiš oziroma okrog 2300 prebivalcev Žabnice, Spodnjega, Srednjega in Zgornjega Bitnja, Sutne, dela Dorfarji (ob Žabnici in Sutni) in dela Stražišča dobilo tekočo pitno vodo.

Za izgradnjo sekundarnega omrežja oziroma vodovodnih priključkov so v Žabnici in Bitnjah ustanovili vodovodna odbora. Da bi izvedeli, kako potekajo priprave za izgradnjo sekundarnega vodovodnega omrežja oziroma priključkov, smo se pred kratkim pogovarjali s predsednikom obeh odborov: Janezom Siferjem (Žabnica) in Mihom Hafnerjem (Bitnje).

»Vodovodna odbora sta se že nekajkrat sestala. Trenutno namreč delamo še skupaj, ko pa bodo dela na sekundarnem omrežju stekla, bo vsak vodovodni odbor skrbel za delo na svojem področju. Precej smo razpravljali o zbiranju sredstev na območju, kjer naj bi prebivalci v prihodnje dobili vodovod. Sprva smo se nameravali odločiti za samoprisevek, vendar smo to misel kasneje opustili, ker smo skupaj s predstavnikmi občine ugotovili da nekateri prebivalci na tem področju že plačujejo samoprisevek za pokopalnice. Zato smo se s predstavnikmi skupščine in Vodovoda sporazumeli za brezobrestno posojilo, ki naj bi ga vplačali prebivalci, da bi dobili vodo.«

Prav te dni potekajo končni pogovori o obliki oziroma določilih pogodbe, ki naj bi jo podjetje Vodovod sklenilo z vsakim lastnikom priključka.

V pogodbi je predvideno, da bi vsak redno zaposlen občan na omenjenem področju, vsak upokojenec z več kot 40 tisoč starih dinarjev mesečne pokojnine, kmetovalec na vsakih 200 tisoč starih dinarjev odmerjene katastrske osnove in zasebni obrtnik na vsakih 500 tisoč starih dinarjev določene davčne osnove, plačal 25 tisoč starih dinarjev posojila.

Posojilo bi vplačali v treh enakih obrokih, in sicer: prvi obrok do konca tega leta, drugi obrok do konca aprila in tretji do konca avgusta prihodnje leto. Določeni celotni znesek pa bi po pogodbi občani lahko vplačali tudi naenkrat do konca tega leta. Tisti pa, ki bodo dobili vodo oziroma priključek že letos, pa bodo morali celotni zne-

sek vplačati takoj oziroma do konca leta.

»Tako bi na celotnem območju zbrali okrog 40 milijonov starih dinarjev, celotna sredstva sekundarnega vodovodnega omrežja pa bo veljala okrog 100 milijonov starih dinarjev, ki bi jih potem podjetje Vodovod vračalo prihodnjih osem let. Z odplačevanjem brezobrestnega posojila pa bi začeli 1971. leta. S takšnim načinom zbiranja sredstev oziroma kreditiranja in sklenjeno pogodbo bi na celotnem območju do konca novembra prihodnje leto lahko vsi prebivalci dobili tekočo vodo,« sta nam pojasnila oba predsednika.

»Kaj pa, če kdo ne bo vplačal določenega zneska oziroma sklenil pogodbo?«

»Menimo, da takšnih primerov ne bo. Če pa že bodo, pa seveda ne bodo dobili priključka vode. Razen tega pa se bo s pogodbo tudi podjetje Vodovod obvezalo, da bo končalo dela do prihodnje novembra. Če namreč dela ne bi bila končana, bo moralo podjetje Vodovod za vsako mesečno zakasnitev vrniti 1 odstotek več od vplačanega posojila. Pri tem pa se mora omeniti, da bo v pogodbi tudi določilo o morebitnem povečanju posojila, če bi se med tem časom stroški zaradi podražitev povečali.«

»Kakšen pa bo vrstni red gradnje sekundarnega območja?«

»Vsa dela morajo biti končana do konca novembra prihodnje leto. Vodovodna odbora sta sicer že razpravljala o nekaterih področjih, kjer bi se deli najprej začeli, vendar pa bodo imela prednost pri gradnji oziroma napeljavi sekundarnih vodovodnih področja, kjer bodo vsi prebivalci najprej vplačali celotni znesek.«

O poteku gradnje, določilih in raznih drugih posebnostih oziroma podrobnostih bosta prebivalce oba vodovodna odbora seznanila s posebnim informatorjem oziroma med obiskom ob sklepanju pogodb. Pogodbe pa bodo začeli sklepali z lastniki hiš oziroma bodožih priključkov že v začetku prihodnjega meseca. Razen tega pa bomo o poteku akcije in gradnje v prihodnje pisali tudi v našem časniku.

Nazadnje pa sta oba predsednika še pripomnila, da bo s podpisom pogodbe podjetje Vodovod prevzelo neposredno obveznost za izgradnjo sekundarnega vodovodnega omrežja, posredno pa seveda tudi občinska skupščina. Letu bi namreč morala upoštevati, kakšen bo prihodnje leto program vodovodnih investicij v kranjski občini.

A. Zalar

Kmetovalci!

S takojšno dobavo nudimo

KMETIJSKO
ZIVILSKI
KOMBINAT
KRANJ
(pri kinu
CENTER)

— TRAKTORJE PASQUALI

15 in 18 KM — enokardance

— TRAKTORJE PASQUALI

— tip 940 v zadnji italijanski izvedbi —
dvokardanski

Šola za kmetovalce v Kranju

Delavska univerza v Kranju se je odločila, da bo letošnja zimo prvič organizirala šolo za kmetovalce, ki naj bi se po predvidevanjih organizatorja začela že sredi novembra. S tem bo izpolnjena želja mnogih zasebnih kmetovalcev in kmetijskih združenj, ki želijo, da bi kmetje pridobili čim več strokovnega, tako praktičnega kakor teoretičnega znanja.

Učni program šole je prirejen gorenjskim razmeram in potrebam v kmetijstvu. Šola bo trajala dve leti, in sicer vsako leto po pet mesecev in bo imela položaj redne strokovne šole. Praktični del izobraževanja se bo odvijal vzporedno s teoretičnim, vendar bodo slušatelji del prakse opravljali tudi v letnem času, predvsem tisti, za katere v

zimskem času, ko bo šola delala, ni pogojev.

Program za prvi letnik je takle: slovenski jezik, matematika, živinoreja, varstvo rastlin, poljedelstvo, sadjarstvo, kmetijsko strojništvo, družbena in politična ureditev SFRJ, varstvo pri delu in praktično delo. Splošno izobraževalne predmete bodo razlagali predavatelji Delavske univerze, strokovne pa priznani kmetijski strokovnjaki z Gorenjske.

Na kranjski Delavski univerzi so nam povedali, da vlada za šolo za kmetovalce na Gorenjskem precejšnje zanimanje, zato ni bojzani, da slušateljev ne bi bilo. Posebno še, ker nekatere kmetijske zadruge kmetom šolo pripravljajo in tudi same zbirajo slušatelje.

J. Košnjek

Kaj je s cesto v Podgoro?

Čez tisoč let bo novinar poročal: »Po daljšem izkopavanju so arheologi odkrili, da je v davnih časih iz Begunj skozi Slatno, Srednjo vas, Zadnjo vas in naprej po pobočju Dobrče vodila cesta vse do Tržiča. Blizu sledov ceste so našli okosje in samokolnico. Sodijo, da je bil to cestar ...

Ljudje bodo zmajali z glavami in se čudili, da smo nekoč imeli v Podgori cesto.

Ondan so me Podgorci dobili v pest in zagrozili: »Če ne napišeš nekaj o naši cesti, ne hodi blizu; kajti vsak čas nam bo kri zavrela!«

Tako ogorčenih ljudi pa res še nisem videl. Gozdar Jože Božič iz Srednje vasi me je povabil na dom, ker pa ga ni bilo doma, sem se oglašil pri Trleju.

»Ta cesta sploh nima cestarja. Kar poglejte, kako je izorana. Na vsake kvatre pridejo s tovornjakom od cestnega podjetja Kranj, zasujejo luknjice, pa gredo ...«

Tako govorijo v Podgori, tako mi je povedal Trlejev Franc.

»Kje je najbližja trgovina?«

»V Begunjah.«

»In šola?«

»V Poljčah.«

»Se otroci vozijo z avtobusom v šolo?«

»Ne. Tod avtobus ne vozi. Otroci hodijo uro in pol do šole in uro in pol do doma. Pozimi je težko za šolarje.«

»Kaj ste po poklicu?«

Trlejev Franc se je popraskal za ušesom, vključil motor traktorja in mi z vidnim zadovoljstvom dejal: »Kmet je moj poklic, kmetija moja obrt. Redim osem glav govedu. Pred vojno smo bili v Podgori samo kmetje, zdaj pa kmetije izumirajo. Na prste vam preštejem vse kmete iz bližnjih štirih vasi. Pravkar sta na Mlaki dva kmeta zapustila kmetijstvo in si poiskala drugo službo.«

Trlejev Franc mora biti sila hladnokrven človek. Povedal mi je, da že mesec dni ni videl svojih pet ovac, ki jih je imel na paši blizu doma. »Nimam časa, da bi pogledal, kje so,« je brezbrizno izjavil in s traktorjem odredal proti domu.

Jože Vidic

Franc Trlejev

Deset milijonov ovac

Po podatkih zveznega sekretariata za gospodarstvo je bilo v začetku letošnjega leta v Jugoslaviji 9.719.000 ovac, od tega v Sloveniji samo 34.000. Lani je bilo v Jugoslaviji prek deset milijonov glav ovac, vendar se je v zadnjem letu število ovac zmanjšalo za 6 odstotkov. Največ ovac imajo v Srbiji

(3.909.000), sledijo Makedonija, Bosna in Hercegovina, itd. Lani smo pridelali 182 milijonov litrov ovčjega mleka. Slovenija ima registriran samo odkup kravjega mleka, zato se navedena količina ovčjega mleka nanaša na vse druge republike razen Slovenije.

J. V.

Kmetijski nasveti Hlevi brez stelje

Ko želi živinorejec zgraditi nov hlev ali preurediti starega, se mora odločiti, če bo redil govedo na stelji ali bo prebil skoraj brez nje. Nastiljanje namreč določa dolžino stojišča in še nekatere druge gradbene rešitve. Odločiti se nikakor ni preprosto, to dokazujejo različne izvedbe in pogostne napake, ki jih vidimo v naših hlevih.

● Ponavadi je že tako, da ima vsaka stvar svoje dobre in slabe strani. Vsa umetnost je v konkretnih razmerah izbrati tisto, kjer dobre strani pretehtajo slabe. Stelja ugodno vpliva na prirejo in na zdravje živali, ki skoraj nimajo posebnih parkljev in vimena, ustvarja pa tudi hlevski gnoj, omogoča enostavnejše gnojenje in cenejšo gradnjo, pa čeprav vključuje tudi mehanizacijo za odstranjevanje gnoja. Kot reči sami vedo, pa nastiljanje zahteva tudi veliko težkega dela, račun je celo pokazal, da terja več stroškov, kot je gnoj sploh vreden, torej ločeno vzeto — povzroča celo gospodarsko izgubo.

Prav iz teh razlogov napovedujejo, da se bo vse več rejcev, posebno tam, kjer stelje primanjkuje, s časom preusmerilo na gradnjo hlevov brez stelje in z odplakovanjem gnoja. Na Gorenjskem smo že imeli priložnost ogledati si nekaj hlevov, s katerimi so bili lastniki prav zadovoljni.

Naši sosede Avstrijci, posebno pa še Svicarji, so v praksi že dokazali, kako je treba gospodariti v hribovskih kmetijah, kjer goje malo žit in stelje nasploh primanjkuje. S posebnimi odplakovalnimi napravami odstranjujejo izpod živali, ki stoje na kratkih stojiščih, delno pa na rešetkah, odpadke, ki pomešani z vodo sestavljajo gnojevko, zelo primerno za gnojenje travnatega sveta, ki z odličnim izkoristkom hranil in lahkim transportom po ceveh daje tudi odlične ekonomske rezultate.

● Največja prednost izplakovanja je v prihranku pri delovnem času. Reja brez stelje ima nedvomno prednost v hribovskih krajih, vendar kljub temu za najboljšo možnost še vedno priporočajo steljo. Velja tudi, da se je pri gradnji novega hleva boljše odločiti za odplakovanje, pri preurejanju starega pa je boljše ostati pri nastiljanju.

Inž. M. L.

X. novoletni sejem v Kranju

od 16. do 26.
XII. 1969

Žitoamet

SENTA

skladišče Kranj
Tavčarjeva 31, tel. 22-053
(bivši Exoterm)

VAM NUDI:

- najkvalitetnejšo moko vseh vrst
- testenine »Bačvanka«
- vse vrste živalskih krmil po zelo ugodni ceni

Bela griža sesnih pujskov

Driska sesnih pujskov je razmeroma česta bolezen, ni pa tako huda in usodna kot podobna driska telet. Bolezen je hitra, zanjo pa so značilni redki ali celo vodeni iztrebki rumenkasto bele barve, in odvrtnega zadaha. Povzročitelj je najčeseje Escherichia coli, sicer pa povzročajo bolezen tudi druge klice.

Za 'pravo' in najhujšo obliko driske zbole živali, ki niso zaužile pravočasno mleka in so se že prej okužile. V tem primeru se klice prebijejo neovirano skozi steno prebavnega trakta v kri, kar se konča z zastrupitvijo krvi. Pujski so driskavi tudi v primerih, če mladovne svinje niso dobile v hrani dovolj vitamina A, če v mlezivu ni zadostne koncentracije protitelov (pri mladih samicah, npr. pri prvi pravitvi) in, če so bile svinje po pravitvi preobilo hranjene ob nezadostni količini vode. Do driske ali griže sesnih pujskov privedejo tudi drugi čimtelji, npr. bukanje svinje ali pa slabokrvnost pujskov, kar pa se običajno dogaja pri živilih starih 10 dni do treh tednov. Driskavi so sesni pujski tudi v neprimerno vzdrževanih hlevih, ki so hladni ski tudi v neprimerno vzdržani pa s prepilhom.

Bolezen se lahko prenaša od gnezda do gnezda, še najraje, če so gnezda slabo pregrajena in v slabih higienskih razmerah. Vendar driske, ki jih povzročajo omenjene klice na splošno niso posebno nalezljive in se po tem razlikujejo od zelo kužne podobne virusne bolezni (virusni gastroenteritis). Pri virusnem gastroenteritisu zbole tudi odrasle svinje in je smrtnost pri teden dni starih pujskih lahko celo 100 odstotna.

Za drisko so pujski najbolj dovzetni prve dni življenja. Naglo hujšajo in po repu se jim cedi blato, ki se lahko posuši v trd obroček okrog repa. Rep takšnih živali včasih odmirne in odpade.

Drisko sesnih pujskov zdravimo uspešno s terapevtskim in sulfonamidskimi preparati ob dodatku vitamina A, slabokrvnim živalim pa je treba priskrbeti železov preparat. Za radi driske pride do izsuševanja organizma, kar preprečujemo s tem, da damo obolelim pujskom vodo po volji, v težjih primerih pa jim je treba nuditi pomoč še v obliki injekcije kompleksa ionske raztopine kalija in natrija. Bokse okuženih gnezd je treba večkrat razkužiti.

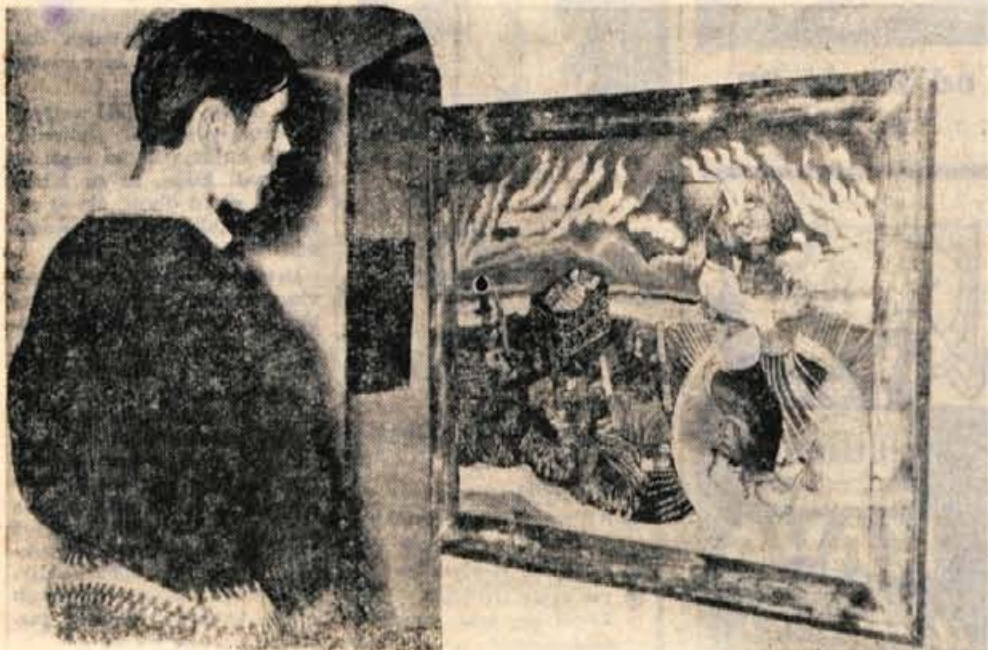
dr. Bavdek S.

Prenovljena dvorana Prešernovega gledališča v Kranju

Preurejena dvorana Prešernovega gledališča Kranj je včeraj zvečer doživela svoj ognjeni krst. Zbrani gostje so najprej prisostvovali podelitvi nagrad, ki jih je domača dramska skupina osvojila na festivalu amaterskih igralskih družin Jugoslavije na Hvaru, potem pa so si ogledali Cankarjevo delo Hlapci, s katerim je gledališče doseglo svoj doslej največji uspeh — prvo mesto na že omenjenem svezvezem srečanju. Tako dvorana kot tudi obnovljena avla sta navdušili obiskovalce. (-jg)

Foto: F. Perdan

V Gorenjskem muzeju v Kranju razstavlja slikarka Greta Pečnik

Dolgo smo čakali na prostor

Po ogledu razstave umetnega kovača Jožeta Bertoncija iz Kroke smo v graščini v Radovljici obiskali še sodelavko delavske univerze Marušo Augustin.

»Sem umetnostni zgodovinar in vedno sem si želela, da se tudi v radovljiški občini razvije likovna umetnost. Dolgo smo čakali na prostor, kjer imamo sedaj razstave. Končno smo le uspeli, da ga niso preuredili v gostinski lokal. In čeprav je prostor morda primernejši za koncerte, v njem uspešno predstavljamo tudi dela različnih umetnikov.«

»Kdaj pa ste začeli v graščini z razstavami?«

»Prva razstava je bila odprta v novem oziroma pre-

10-letnica delavskih univerz na Slovenskem

V ponedeljek, 3. novembra, ob šestih popoldne bodo v razstavnih prostorih Gorenjskega muzeja odprli razstavo z naslovom »Deset let delavskih univerz na Slovenskem«, ki jo je pripravila kranjska DU.

Razstava je prispevek k desetletnemu jubileju teh slovenskih izobraževalnih ustanov in je razdeljena v dva dela.

V prvem je prikazan razvoj in sedanjí položaj delavskih univerz na področju cele republike, drugi del pa pripoveduje o rasti in dejavnosti kranjske delavske izobraževalne ustanove.

-jk

urejenom prostoru 24. maja letos. Od takrat pa smo prebivalcem občine že predstavili Petra Jovanoviča, gostovali so otroci iz vrtocev, osnovna šola, zveza svobod itd. Trenutno razstavlja Jože Bertoncij. (Razstavo so zaprli 22. oktobra). Ze 30. oktobra pa bomo odprli razstavo pacientov psihiatrične bolnišnice iz Begunj. Le-ti bodo s slamo prikazali nekatere Ravnikarjeve motive oziroma motive drugih znanih slikarjev. Razen tega pa nameravamo predstaviti tudi radovljiškega likovnika Franceta Boltarja in druge.»

»Kako pa ste zadovoljni z obiskom na teh razstavah?«

»Radovljičani so že od nekdaj raje obiskovali gledališke predstave. Prav zato ob prvi razstavi nisem bila povsem gotova glede obiska. Saj veste, kako je, če so ljudje že leta na nekaj navajeni. Razen tega pa je publika v občini precej zahtevna in kritična. Vendar prizadevanja so se izplačala in led je bil kmalu prebit. Otvoritvi razstav smo združili s koncerti in tako privabili tudi mladi. Tako sem danes z obiskom kar zadovoljna in prepričana sem, da bi bila nemajhna škoda, če bi z razstavami prenehali.«

»Torej boste nadaljevali?«

»Zagotovo. Malce me sicer skrbi, kako bo pozimi. Graščina ima debele zidove in ko bo pritiskal mraz, ne vem, kako bomo z eno pečjo ogreli prostor. Vendar pa bomo z razstavami za nekaj časa najbrž prenehali in jih nadomestili z literarnimi večeri, pri katerih radi sodelujejo študentje.«

Umetnostna zgodovinarica Maruša Augustin je tako v petih mesecih prav gotovo dokazala (in najbrž prepričala tudi tiste, ki so sprva mislili drugače), da bi bilo prostor v graščini škoda preurediti v gostinski lokal. Pravi da pri organizaciji razstav nima težav.

»Težave so, ker za obliko, za katero smo se odločili, največkrat nimamo dovolj denarja. Sicer pa nisem črnogleda. Vztrajala bom, da začeto delo ne bo na pol opravljeno.« A. Zalar

Maruša Augustin

Jezik ni kar tako

Tako slabo je upravljal s posestvom, da ga je upropastil.

Tako slabo je upravljal (je gospodaril) posestvo, da ga je uničil.

Mojster je delavca seznanil o pravilniku osebnih dohodkov.

Mojster je delavca seznanil s pravilnikom o osebnih dohodkih.

Med tem, ko je delavec lenaril, je vajenec sam repariral stroj.

Medtem ko je delavec lenaril, je vajenec sam popravil stroj.

Vrtec je slovesno izročila svojemu namenu predsednica krajevne skupnosti.

Vrtec je slovesno odprla predsednica krajevne skupnosti.

Oglejte si močnejše tiskane besede in popravljene stavke.

KINO

Kino Center

bo kmalu predvojal barvni film

ANA KARENINA

po sistemu TODD-AO SUPER-PANORAMA 70 mm!

Ne zamudite ga!

K
R
A
N
J

KOSTANJEVICA — Minuli petek, 24. oktobra, so v Kostanjevici, v Lamutovem likovnem salonu, odprli razstavo Grafika jugoslovanskih pionirjev. Na njej sodelujejo mladi likovniki iz vse države. Razstava sodi v okvir jugoslovanskih pionirskih iger, saj pomaga uresničevati načelo »Ljubimo svojo domovino in njene bratske narode.«

SKOFJA LOKA — Zveza kulturno-prosvetnih organizacij občine Skofja Loka in Loško gledališče vabita vse ljubitelje resne glasbe na samostojen klavirski večer pianista Antona Potočnika iz Bukovice v Selški dolini, ki bo danes, 30. oktobra, zvečer ob 20. uri v dvorani Loškega gledališča. Obiskovalci bodo lahko slišali dela Bacha, Couperina, Rameauja, Liszta in še mnogih drugih skladateljev. Potočnik je že tretji dijak škofjeloške glasbene šole, ki se bo verjetno uveljavil kot reproduktivni umetnik.

CREINA

turistično
prometno
podjetje
KRANJ

Posebni vozni red

za 31. 10. 1969

za 1. 11. 1969

KRANJ mesto — POKOPALIŠČE — KRANJ mesto

21	22	36	37	Postaje	58	59	73	74
—	14.20	17.50	18.05	Pokopališče	14.25	14.40	18.10	—
—	14.22	17.52	18.07	Primskovo J.	14.23	14.38	18.08	—
—	14.24	17.54	—	Vodov. stolp	14.21	14.36	18.06	—
—	14.26	17.56	—	Zdrav. dom	14.19	14.34	18.04	—
—	14.27	17.57	—	Dijaški dom	14.18	14.33	18.03	—
14.15	14.30	18.00	—	Kranj AP	14.15	14.30	18.00	18.15
14.17	14.32	18.02	—	Evropa hotel	—	14.28	17.58	18.13
14.20	14.35	18.05	—	Pokopališče	14.00	14.25	17.55	18.10

KRANJ mesto — POKOPALIŠČE — KRANJ mesto

21	22	36	37	Postaje	58	59	73	74
—	9.20	17.50	18.05	Pokopališče	9.25	9.40	18.10	—
—	9.22	17.52	18.07	Primskovo J.	9.23	9.38	18.08	—
—	9.24	17.54	—	Vodov. stolp	9.21	9.36	18.06	—
—	9.26	17.56	—	Zdrav. dom	9.19	9.34	18.04	—
—	9.27	17.57	—	Dijaški dom	9.18	9.33	18.03	—
9.15	9.30	18.00	—	Kranj AP	9.15	9.30	18.00	18.15
9.17	9.32	18.02	—	Evropa hotel	—	9.28	17.58	18.13
9.20	9.35	18.05	—	Pokopališče	—	9.25	17.55	18.10

Avtobus vozi od pokopališča po Ručigajevi, cesti Staneta Žagarja, Oldhamski, Kidričevi, Koroški, Trg revolucije, Gregorčičevi, Mal-

strov trg, Prešernovi, prek mostu na Župančičevo ulico, po Cesti talcev na pokopališče in obratno.

Cena vozovnice za eno vožnjo je 0,70 din.

Cenjeno občinstvo obveščamo, da bomo za dan mrtvih, 1. novembra organizirali prevoz svojcev v Begunje in Drago.

Odhod z avtobusne postaje v Kranju ob 8.30, cena povratne vozovnice 10,00 din.

Predprodaja vozovnic je na avtobusni postaji v Kranju in v turistični poslovalnici CREINA, Koroška cesta 4.

31. oktober — svetovni dan varčevanja

Varčevanje je neutruden ustvarjalec gospodarske moči

Po vsem svetu in v vseh časih je bilo pomembno geslo VARČUJ. Tako je postalo že napisano pravilo, da so ponekod mesec oktober proglasili za mesec varčevanja. Uradno pa so po vsem svetu določili 31. oktober za svetovni dan varčevanja.

Zanimivo je, da je bila prva hranilnica na svetu ustanovljena 1778. leta v Hamburgu. Pa tudi na Slovenskem se je hranilništvo razvilo razmeroma zelo zgodaj. Tako je bila prva slovenska hranilnica ustanovljena 1820. leta. Sedež je imela v Ljubljani, imenovala pa se je Ilirska hranilnica.

Cepprav je misel o varčevanju ostala, pa je današnje varčevanje že zdavnaj izgubilo svojo klasično vsebino, ko je šlo zgolj za zavarovanje denarja. Danes ima varčevanje veliko širši in določnejši pomen. Lahko bi ga poimenovali s stavkom: Varčevanje je neutruden ustvarjalec gospodarske moči vsakega naroda!

Razen klasičnega varčevanja Gorenjska kreditna banka danes nudi možnost najrazličnejših namenskih varčevanj. Se posebej pa spodbuja varčevanje med mladimi ljudmi. Pravijo, da kar se Janezek nauči, to Janez zna. In če ta pregovor kje drži, potem prav gotovo drži pri varčevanju. Niso namreč redki primeri, ko starši svojim maličkom že kmalu po rojstvu nabavijo hranilnike in jih potem, ko odrasčajo, dan za dnem navajajo na varčevanje. Pravijo, da je to preskušena vzgojna metoda.

Letos se je Gorenjska kreditna banka odločila, da bo obdarila s hranilnimi knjižicami z 20 novimi dinarji vse gorenjske novorojenčke, ki so bili oziroma bodo rojeni oktobra. Hkrati pa bodo čestitali tudi vsem novim mamlicam.

Dokaz, da so na Gorenjskem že mnogi spoznali, kakšne so prednosti varčevanja, nam pove-

podatek, da je bilo pri GKB oziroma njenih poslovnih enotah na Bledu, Jesenicah, v Kranju, Radovljici, Skofji Loki in v Trzinu 31. decembra lani 66.275 vlagateljev. Ti so imeli na hranilnih vlogah 133.502.070 novih dinarjev. Do 30. septembra letos pa se je število vlagateljev povečalo za 4992, vrednost hranilnih vlog pa za 25.252.433 novih dinarjev. Tako je po zadnjih podatkih pri Gorenjski kreditni banki 71.267 vlagateljev, le-ti pa imajo prihranjenih 158.754.503 novih dinarjev. Zanimiva pa je tudi ugotovitev GKB, da se vedno več gorenjskih sol vključuje v organizacijo varčevanja med učenci. Podatki pa tudi kažejo, da na Gorenjskem bolj varčujejo prebivalci na podeželju, kot pa v mestih.

Te dni pa pri GKB pripravljajo še eno novost. V gorenjskih delovnih organizacijah se bodo skušali dogovoriti, da bi del rednih mesečnih osebnih dohodkov delavcem ob izplačilu naložili na hranilne knjižice. Prepričani so, da bi s tem marsikoga zainteresirali za redno varčevanje. Po drugi strani pa bi delavec tako lahko precej pomagal svoji delovni organizaciji pri uresničevanju zastavljenih razvojnih programov. Gorenjska kreditna banka bi namreč zaradi povečanih hranilnih vlog lahko s krediti omogočila delovni organizaciji, da bi hitreje uresničila željeni cilj.

Povedali smo že, da GKB omogoča tudi namensko varčevanje. Ena takšnih oblik je stanovanjsko varčevanje. Do konca minulega leta je bilo na Gorenjskem 1254 takšnih varčevalcev, ki so do takrat prihranili 11.844.000 novih dinarjev za gradnjo oziroma nakup stanovanj. 30. septembra letos pa se je število teh varčevalcev povečalo za 331. Trenutno jih je namreč 1585, prihranjenih pa imajo 15.191.000 novih dinarjev.

Podobno kot pri navadnem in namenskem varčevanju pa se je povečalo tudi število lastnikov deviznih računov. Konec leta jih je bilo 2008, konec septembra pa 2266. Pri slednjih pa moramo opozoriti, da so se s 1. oktobrom letos zvišale obresti v devizah za devizne račune. Pred tem so le-te znašale 4 odstotke v devizah in 2 odstotka v dinarjih, sedaj pa znašajo 5 odstotkov v devizah in 1 odstotek v dinarjih. Za vezane vloge na deviznih računih pa znašajo sedaj obresti 7 odstotkov v devizah, pred tem pa so bile 6 odstotkov v devizah in 1 odstotek v dinarjih.

GKB še posebej obvešča lastnike deviznih računov, ki imajo prihranke naložene v zahodnonemških markah, da je spreminjala vrednost marke po tekočem tečaju, tako da lastniki niso ničesar izgubili.

ZATO ZAUPAJTE GORENJSKI KREDITNI BANKI IN VLAGAJTE VASE DEVIZNE IN DRUGE PRIHRANKE PRI GORENJSKI KREDITNI BANKI!

KDOR VARČUJE, KORISTI SEBI IN SKUPNOSTI!

- Ob svetovnem dnevu varčevanja Gorenjska
- kreditna banka še enkrat opozarja, da za last-
- nike vezanih hranilnih vlog, deviznih računov
- in za stanovanjske varčevalce pripravlja stal-
- na nagradna žrebanja.

Vsem varčevalcem
čestita ob
mednarodnem dnevu
varčevanja —
31. oktobru!

En dan na »pozabljenem« letališču

Brnik bi bil lahko slovensko okno v svet. Zakaj mu ne
snamemo rešetak?

Majhen, vedno manjši postaja svet. Tako bi lahko zapisali ob statističnih podatkih, ki so nedavno tega prodrli v javnost in ki govorijo o prometu in prometnih sredstvih. Iz njih zvemo, da se je število avtomobilov, ki drvi po asfaltnih trakovih Evrope, Azije, Afrike, Amerike in Avstralije, zadnjih deset let podvojilo, da smo dobili več milijonov kilometrov novih cest in železnic, da ladjedelnice le stežka zmagujejo naročila pomorskih družb... Naravnost fantastični pa so rezultati analize civilnega in tovarnega letalstva. Ta razmeroma mlada veja namreč doživlja vrtoglav vzpon: lani je z letalom potovalo dvakrat več potnikov kot leta 1963; jeklene ptice — njih število se je medtem podvojilo — so prepeljale trikrat več tovora; poprečna dolžina poletov in velikost krilatih orjakov sta narasli za četrtino. Letalo ni več prevozno sredstvo bodočnosti, ampak sedanosti. Edina stvar, ki grozi zavreti razmah zračnega prometa, so letališča. Celo najmodernejši, največji aerodromi, takšni na primer kot je pariški Orly, postajajo tesni. Velike družbe, njih strokovnjaki in posebne državne komisije mrzlično iščejo ustrezno rešitev, izhod iz »prostorske krize«. Ameriška vlada ne skopari z dolarji, kadar gre za pomoč letalskim upravam. Sovjetska zveza, Velika Britanija, Francija, Italija in druge evropske dežele neprestano večajo skupno površino pristajalnih stez ter skrbijo, da bi le-te ne bile ozko grlo. Kaj pa Jugoslavija? So pri nas letala že postala transportno sredstvo številka ena? Imamo dovolj zmogljivih letališč? Se zavedamo njih pomena? Zal ni moč niti na eno od zastavljenih vprašanj odgovoriti pritrdilno. Kar zadeva zračni promet smo namreč čisto pri dnu evropske oziroma svetovne lestvice. Tudi Slovenija ni izvzeta. In vendar je pred leti dobila novo letališče, novo »okno v svet«, kot so spočetka Brnik radi imenovali poročevalci. Dobila je moderno pristajalno stezo, ki naj bi privabila roj jeklenih ptic ter nas približala sosedom. Toda...

Toda Brnik ni povsem opravičil pričakovanj. Zakaj? Gre za dolgo vrsto težav, s katerimi se je in se še spoprijema uprava Aerodroma — Pula. Hoteč jih spoznati, hoteč opisati načrte, želje ter probleme letalskega osebja in — ne nazadnje — utrip ob betonski pisti, sem minuli četrtek prebil med ljudmi, ki jim krila letal režejo vsakdanji kruh.

VELIK BOEING JE LETEL MIMO

»Od pol treh zjutraj smo že na nogah,« je zazehal možakar v modrem kombi-

nezonu in si prižgal cigareto. Njegove oči so bile krmečljave, obraz sivkast, izmučen. Zdravnik bi mu gotovo nasvetoval posteljo. Gledal je proti oddaljeni, v meglo zaviti letalski stezi, ki se kot orjaški siv jezik zajeda med brniške travnike in gozdove.

»Ja, od pol treh ga čakamo, a ni hotel pristati. Veliki tovorni boeing namreč. Sporočili so, da bo prispel okrog štirihi. Zaradi njega sem moral iz toplih pernic. Če me to kaj jezi? Niti ne. Večkrat smo že zastoj dežurali. In še bomo

morali. Megla je pač megla.»

Razgovora z uslužbencem aerodroma Ljubljana, na katerega sem naletel pred letalsko stavbo — očitno si je prišel pretegnit ude — pravzaprav nisem mislil objaviti. Ampak njegove besede so v meni zbudile radovednost. Boeing da ni hotel pristati? Zakaj ne? Mar res samo zaradi megle?

»Pilot letala sam odločil, ali se bo spustil ali ne,« mi je kasneje, med ogledom aerodromskega centra za vodenje letal, ene najpomembnejših služb vsakega letališča, pripovedoval njen vodja.

»Megla danes ponoči res ni bila posebno gosta. Ugotovili smo, da znaša vidljivost 2000 metrov, kar je precej več od minimuma za jugoslovanska letališča (600 metrov), določenega z državnim predpisom. Toda letalske družbe imajo svoje interna pravilnike, ki so navadno precej strožji od naših. Lufthansa — zahodnonemška civilna letalska družba, op. p.) lahko pristanejo le, če vidljivost presega 2500 metrov. V nasprotnem primeru posadka sama odgovarja za posledice. In boeing je pripadal Lufthansi. Morda bi vseeno pristal, ampak tukajšnji sistem vodenja in usmerjanja letal, ki se spuščajo, ni prilagojen dostikrat neugodnim vremenskim razmeram na Brniku. Novega, boljšega, že montirajo. Usposobljen bo, upajmo, do 30. novembra letos. Imenuje se ILS (Instrumental Landing Sistem) in je francoske izdelave. Naprava, katere poglavni elementi so specialne antene, pripelje avion zelo blizu, skoraj do letališča ter odpove šele 600 metrov pred začetkom pristajalne steze.»

Tudi direktor Aerodroma Ljubljana — Pulj Franc Sever meni, da je nadaljnji razvoj letališča v mnogočem odvisen prav od novega ILS sistema. Večina tujih družb bi Brnik najbrž že zdavnaj dala na seznam rednih prog, toda moti jih pomanjkanje sodobnih tehničnih pripomočkov.

TELEPRINTER IZ LETA 1936

Z Janezom Suštarjem, uslužbencem aerodroma in predsednikom upravnega odbora podjetja, ki m' je razkazoval posamezne objekte ter pojasnjeval naloge in delo vseh važnejših oddelkov, sva zašla tudi v prostore meteorološke službe. Brez nje

si — prav kot brez centra za vodnjeje — letališča ne moremo niti zamisliti. Tu opazujejo in prognozirajo vreme nad stezo ter merijo vidljivost, tu zbirajo podatke o stanju drugod po svetu, od tu obveščajo posadke mimo letelih letal o razmerah na njihovi liniji... Težka je odgovornost brniških meteorologov, težka še posebej zato, ker so instrumenti, ki jih uporabljajo, iztrošeni, stari, skoraj neprimerni.

»Klasične aparature, kakšno imamo trenutno na voljo, ne ustrežajo več,« je povedal vremenoslovec Kovač. »Predvsem velja omeniti slabe kabelske zveze z Dunajem, s tamkajšnjim zbirnim centrom, ki nam posreduje podatke o vremenu v zahodnem delu Evrope. Skoraj povsod so že uvedli brezžične sisteme, pri nas pa za kaj podobnega ni denarja. Tudi drugi aparati so zastareli. Teleprinter, prek katerega sprejemamo podatke od drugod, je bil narejen leta 1936. Vremenske karte moramo risati na roko — spet ni sredstev, da bi lahko nabavili avtomatske naprave.»

Kolikšno zamudo časa pomeni ročno izdelovanje kart, si lahko predstavljamo samo, če vemo, da so jih brniški vremenoslovci prisiljeni načrtati dnevno več deset — vsake pol ure tri: prva prikazuje razmere na višini 10 tisoč metrov, druga na 5 tisoč in tretja pri tleh.

Kontrola leta in meteorološka služba — takšni kot sta danes — brez dvoma predstavljata nemajhno oviro za brniško letališče, ki si skuša pridobiti mednarodno veljavo. »Kamnov spotike« pa je še več: primanjkuje tehničnih sredstev, s katerimi bi pozimi dovolj hitro očistili pisto (lani so zato letala odhajala drugam — in z njimi seveda devize); do le-

ta 1972 bo treba zgraditi novo letališko poslopje, kajti sedanje je bilo že od vsega začetka premajhno; osebje, zlasti člani upravnega odbora, katerega seji sem prisostvoval, meni, da zaščiti letal in potnikov doslej niso posejali dovolj pozornosti (s tem mislimo na ukrepe proti morebitnim diverzantskim akcijam).

»Mnogo je stvari, ki čakajo rešitve. Izdelali smo natančen program dela, pravzaprav seznam najbolj perečih problemov. Vsak oddelek — bodisi tehnični, operativni ali komercialni — ve, kaj mora do prihodnje sezone opraviti. Za svoje delo ali nedelo bodo njegovi predstavniki odgovarjali neposredno upravljavemu odboru in delavskemu svetu. Kolektivne krivde v tistem našem pomenu besede ne priznamo. Letalstvo sodi med najbolj perspektivne panoge, vendar brez naporov ne gre nikjer. Zato se moramo držati dogovorov,« me je poučil eden od članov UO.

BITKA ZA POTNIKE, ZA TOVOR, ZA NOVE LINIJE.

Zunaj, nad gladko, čisto stezo, so se zavese megle že zdavnaj razkadile. »Tu ni dovoljeno kaditi,« je vjudno pripomnil spremljevalec, ko sta moji roki začeli stikati do žepih, iščoč cigareto.

Ubrala sva jo čez razsežno betonsko ploščad za letališkim poslopjem, kjer parkirajo letala. Gigantski reaktivci so napisom Inex-Adria je stal tamkaj, zraven njega pa nič manjši, le nekoliko bolj trebušast klasični štirimotornik. Mehaniki so stopali okrog njiju, prižigali in ugašali stroje, preizkušali različne naprave in sploh imeli polne roke dela. Za hip sem pomislil, da gledam naravlje, ki si dajejo opravka s prezajetnim hroščem. Toda hrum vrtečih se elis je kaj hitro naredil konec prividu.

»Ali vidite ogrado na jasi, desno od letal? Vanjo nameravajo strpati pošiljke svinj, ki jih bo odvažal štirimotornik.«

Pozabil sem, kam bodo potovale svinje. Ampak, saj to niti ni tako važno. Zame je bilo pomembno predvsem spoznanje, da živino lahko

transportiramo tudi po zračni poti, ne le z vlakom in kamioni.

»Se vam zdi čudno?« me je tovariš Suštar postrani gledal. »No, moral bi videti, kaj vse ne prileti izpod oblakov. Letala dandanes vozijo najrazličnejše stvari — od klobukov, pohištva in rož, do krvne plazme ter radioaktivnih snovi.«

Kasneje, med pomenkom v sekretarjevi pisarni, sem zvedel, da vedno več jugoslovanskih podjetij zaupa prevoz tovora jeklenim ptičem, saj je, kot temu radi pravimo, čas zlato. Spone dvoma in strahu, porojene iz nekoliko višjih cen, naglo pokajo. Tovarne so spoznale prednost letal pred železico. Toda prepustimo besedo številkam.

Leta 1964 je prek letališča Ljubljana šlo 87 ton blaga, letos pa ga bo, kot predvidevajo za 107 ton — se pravi 12,34 krat več. In potniki? Moštvo brniškega in puljskega letališča, ki tudi sodi k podjetju, sta jih letos našteji 216.104, medtem ko podatki izpred petih let govore o 76.431 ljudeh (indeks 2,115). Vidimo, da je porast — relativno vzeto — mnogo manjši kakor pri tovoru. Zakaj? Odgovor ni enostaven, a bržkone ne bomo pretiravali, če zapišemo, da se Slovenci kljub svojemu »naprednjstvu« še zmeraj izogibajo potovanju z letali. Celotno mnogo poslovnih možje, agenti in druge osebnosti si raje izberejo »počasnejša, vendar dobro preizkušena« prometna sredstva.

»Komaj na začetku poti smo,« je ob tem povedal direktor Sever. »Nesmiselno bi bilo misliti, da bosta potnik in gospodarska organizacija poiskala nas. Sami ju moramo pridobiti, sami moramo navezovati stike z zainteresiranimi ustanovami, letalskimi družbami in potovalnimi agencijami. Ne smemo spregledati republiškega turističnega plana za leto 1971 niti zamuditi drugih ugodnih priložnosti. Najvažnejše pa je seveda moderno, solidno poslovanje, ki bo ljudem vplvalo zaupanje.«

Moderno poslovanje lahko zagotovijo samo dobro opremljene in izvežbane letališke službe. To odgovor-

Kam s prtljago? Sredi sezone postanejo letališki prostori pretesni in če je vreme lepo, jo zložijo kar v vrsto pred vhodom na stezo. Foto: F. Perdan

ni možje dobro vedo, saj so poudarili, da nameravajo odselej dalje v tehnično sredstva vsako leto investirati okroglo 100 milijonov S din.

»Denar bo gotovo prispevala zveza ali republika?« sem nič hučega sluteč, pobaral predsednika UO. Trpko, nekam suho se je zasmel in mi razložil: »Že od vsega začetka, že odkar obstoja, delam na aerodromu Ljubljana, toda doslej mu družba ni poklonila niti dinarja. Edino, kar smo dosegli, je bila nedavna ukinitve plačevanja dolgov za pisto, ki so nam letno požrli skoraj 600 tisoč N din. V slabšem položaju smo kot katerokoli drugo slovensko podjetje, čeprav uspešnost njegovega poslovanja ni odvisna od vremena, od mednarodnih kriz in podobnih zunanjih činitelev.«

Komentar bo menda odveč. In nikar ne primerjajte usode evropskih letališč, ki sem o njih pisal na začetku, z usodo Brnika. Lahko bi vam zavrela kri.

»OPERACIJA PRISTANEK«

Ob desetih se je na stezo spustil tovorni DC 9. Pravzaprav ob enajstih, kajti kazalci velike stenske ure v kontrolnem centru so uravnani po »angleškem« času, torej premaknjeni za 360 stopinj v levo.

Pilota sta izstopila ter odšla proti letališki stavbi. Z vzhoda, izza hotelskega poslopja in še medograjnih

skladišč, je prilezel ogromen avtomobil-cisterna, poln visokooktanskega bencina. Letalski tanki so željno gohtali hektoliter za hektolitrom goriva. Zlepa jim ni bilo dovolj. Sele čez čas se je vozilo-dojilja odmaknilo in, podobno milijonkrat povečani gosenci, odropotalo nekam med Petrolove barake, kjer ga bodo znova napolnili.

»Je to danes edino letalo?« sem spraševal sobesednika.

»Da — za zdaj. Smolo imate. Ponavadi je ob četrkih bolj živahno. Sicer smo pa z glavno sezono končali. Najbolj prometni meseci so junij, julij in avgust, ko v šestdesetih minutah vzleti in pristane tudi po sedem letal. Tedaj letališko osebje gara kot črna živina, saj se mu delovni dan raztegne na 12, 14 ali celo 16 ur. Prihodnje leto bo gotovo še huje,« sem zvedel.

Uprava aerodroma Ljubljana-Pulj si zelo prizadeva razširiti glavno sezono ter jo podaljšati v maj, september in oktober. Le tako bosta letališči rentabilni, le tako bosta krili zimske izgube, nastale zaradi visokih stroškov odstranjevanje snega in vzdrževanja steze.

Toda vrnimo se k letalom. Njih spust na aerodrom niti malo enostavna reč. Pravcati mali štab ljudi zahteva. Glavno breme odgovornosti nosijo piloti ter uslužbenci kontrolnega centra. In prav slednji so mi razložili, kako poteka »operacija pri-

stanek«.

Potniška letala, ki letijo na rednik linijskih progah, je treba prijaviti 6 (šest!) mesecev vnaprej, posamezne tovrne in charterske vožnje pa le 24 ur vnaprej. Posadke letal se morajo ob vstopu v jugoslovanski zračni prostor — ali točneje: deset minut pred tem povezati s teritorialno kontrolo v Zagrebu, ki jih potlej usmeri na pravo pot, 25 kilometrov od Brnika, ko letalo doseže »aerodromsko cono« in se začne spuščati, prevzame nadzor nad njim center za vodenje. Da bi pilot vedel, koliko je še do letališča, sta v Dolskem in v Mengšu postavljeni dve napravi, nekakšna »radijska svetilka«, ki mu pomagata pri orientaciji. Seveda ne smemo pozabiti že omenjenega ILS aparata. Radarski valovi, nevidne tipalke iz njegovih anten, omrežijo bližajoče se letalo in ga izpustijo šele tik nad 3 kilometre dolgo in 45 metrov široko betonsko stezo.

Jekleni ptič pristane. Potniki — če gre za inozemce — in tovor morajo najprej mimo budnih oči carinske službe za pregled potnih listov, ki ne poznata šale. Le kdor srečno prestane pregled, lahko stopi v hotel, na okrepčilo.

Medtem pista oživi. Letalo postane plen trope mehanikov, katerih naloga je, da pregledajo stroje, instrumente, krmilne naprave, kolesaj tanke za gorivo, trup in krila ter da odkrijejo morebitno okvaro. Ti možje, sami strokovnjaki, so bili pred kratkim deležni laskave pohvale. Kanadska letalska družba je namreč upravi aerodroma poslala pismo, s katerim izreka priznanje brniški »landing« službi (službi za odpravo letal — op. p.) in trdi, da ji v Evropi skoraj ni para.

Kako naj končam svoj zapis? Ne vem. Problem je so preveliki in preštevilni, zato bi bilo vsako modrovanje o takšni ali drugačni bodočnosti letališča pod Kamniškimi Alpami brezsmiselno. Njegova prihodnost je pač odvisna od kovinskih ptič neba in od tega, ali jih bomo znali »sklatic« ali ne.

Igor Guzelj

Včasih je na Brniku zelo živahno. Letala, ki prihajajo z vseh koncev sveta, izbruhajo množico turistov in izseljencev. V Airport hotelu komaj zmorejo postreči vsem. — Foto: F. Perdan

Pot do groba

Vrata sodne dvorane so se počasi in škripajoče odprla. Brez opreme, mračna in prazna, je obsojenec spominjala na veliko požrešno žrelo smrti. Za edino mizo so sedeli trije sodniki v črnih haljah s kapucami na glavi. Za obtožence ni bilo stola ali klopi. Človek je lahko nehote pomislil, da pred njim sedijo sodniki iz časov inkvizicije, ko so v lovu za čarovnicami sežigali ljudi na grmadi. Sodni proces v begunjskih zaporih med vojno je bil podoben sodni komediji. Komediji za sodnike in gestapovce, ki so se naslajali ob mukah in trpljenju zavednih domoljubov, sicer pa je bil vsak sodni proces drama za zapornike. Od tod do groba je vodila ozka in spolzka pot.

Lojze Cuznar

Julija 1943. leta so na Jesenicah zaprli 33 železničarjev. Skupina železničarjev je organizirano odpirala vagon tovornih vlakov in marsikateri zaboj je po zapletenih poteh in tajnih kanalih prispel v partizanske roke. Tako je bilo tudi junija 1943. V nekem vagonu, ki je bil iz Srbije namenjen v Nemčijo, je bilo tudi več zabojev cigaret. Železničarji so vzeli okrog 100 kg cigaret. Nekaj so si jih razdelili, druge cigarete pa poslali na Mežaklo. Cigarette sta vzela Tone Slivnik, upokojenec z Javornika in Ivan Skraba iz Rateč, ki je umrl pri bombardiranju Jesenic. Z mučenjem so gestapovci skušali izsiliti priznanje, da so železničarji kradli cigarete za partizane. To priznanje je pomenilo smrt. Tega so se obtoženci dobro zavedali.

OBTOŽENEC PRIZNA KRIMINAL

Med obtoženci je bil tudi železničar Lojze Cuznar iz Rateč. Posredujem njegove spomine na sodni proces:

»Po zaslišanju na jeseniškem gestapu so nekatere železničarje izpustili, druge pa poslali v begunjske zapore. V Begunjah so me še enkrat

zaslišali. Zasliševal me je Linke. Tepli so me z vsem, kar so imeli v rokah. Po mučenju so me vrgli v celico številka osem. Po desetih dneh so me poklicali v sodno dvorano. Spotoma mi je neki policist šepnil, naj priznam, da sem za sebe vzela cigarete, ne pa za partizane. Če ne bomo priznali, je dejal policist, bodo sodniki menili, da sodelujemo z OF, pa nas bodo obsodili na smrt.

Sodniki v črnih haljah. Kakšne pošasti! Med procesom smo stali. 'Kdo je vzela cigarete iz vagona?' je vprašal sodnik v sredini. Stopil sem korak naprej in se javil. Mojemu priznanju se je pridružil še Emil Blenkuš, ki živi v Beljaku. Midva sva priznala, da sva vzela cigarete, toda le za lastne potrebe, zanimala pa sva vsako sodelovanje z osvobodilno fronto. Mene so obsodili na deset let, Blenkuš na 8, druge obtožence pa na dve, tri ali šest let zopora. Po sodbi so me zaprli v sobo številka 11. V sobi je bilo okrog 60 zapornikov. Bili smo stisnjeni kot vžigalice v skatliji. Iz sobe številka enajst in osem je odšlo največ ljudi na streljanje. Leto dni sem bil zaprt v Begunjah, potem pa so me poslali v taborišče blizu francoske meje. In kaj vse sem doživel v Begunjah! Pokopal sem okrog 250 na smrt obsojenih Slovencev. Se čudno, da se mi ni zmešalo. Kolikokrat sem prijel še za svežo kri, za toplu trupla talcev, za mrtve ude mojih tovarišev iz sobe, znancev in prijateljev. Grozni so ti spomini.»

DR. POLC IN »KAMNISKA AFERA«

Cuznarja sem spoznal povsem po naključju. Bilo je to letošnje poletje, ko sem se z avtomobilom odpeljal v Rateče, da bi napisal reportažo o delu in življenju naših carinikov. Na Jesenicah me je šef rateške carinarnice tovariš Muznik vprašal, če lahko v avto pri-

sede še njegov znanec iz Rateč. Med vožnjo sem tovarišu Muzniku pripovedoval, da zbiram izredno zanimivo gradivo o trpljenju petnajstih jeseniških mladincev, ki so jih v Begunjah 1942. leta ustrelili. V pogovor se je vmešal tovariš na zadnjem sedežu, ki je pripovedoval, da je pokopal zelo veliko talcev. Zapisal sem si njegov naslov in pred kratkim sem ga obiskal s prošnjo, da mi pove vtise o ljudeh, ki so iz sobe odhajali v smrt. O njihovih poslednjih besedah, željah in slovesu. Slovesu iz sobe in slovesu od življenja. Večkrat me je spreletel srh, ko sem poslušal neizpeto melodijo trpljenja naših ljudi. Tisto noč po našem pogovoru še dolgo nisem mogel spati.

»Dobro se spominjam dr. Polca iz Kamnika,« je Cuznar začel obujati spomine, »bila sva zaprta v isti sobi. Dr. Polc je zjutraj govoril z gestapovcem Pertschem (Perčem). 'Kaj je s kamniško afero?' je Polc vprašal Perča. Gestapovec je skomignil z rameni. Perč je bil ekonom nemške posadke v Begunjah in je skrivaj rad pomagal zapornikom. On in dr. Polc sta se večkrat pogovarjala. Tisto dopoldne je dr. Polc rekel: 'Sumim, da nas bodo postrelili. Perč je bil preveč molčec, skoraj žalosten.' Zla slutnja se je hitro, prehitro uresničila. Komaj je dr. Polc napovedal svojo slutnjo, že smo na dvorišču zagledali avtomobil, s katerim so vozili talce na streljanje.

PONOSNO V SMRT

Poveljnik zapora je vstopil s še dvema gestapovcema. Stopil smo v vrsto. Kot posmrtno zvonjenje so odmevale besede, ko je gestapovec prebral 11 imen zapornikov. 'Tako spakirajte in ven,' so

kričali. Dr. Polcu sem pomagal zvezati nahrbtnik. Glede na to, da so videli avtomobil, ki je čakal talce, so dobro vedeli, da je to potovanje brez vrnitve. Nekateri so bili tako zmedeni, da sploh niso mogli ničesar najti. Prek 70 let star mož z brado je vzkliknil: 'Tovariši, ponosno v smrt za svobodo.' To je bil junak. Njega in dr. Polca so skupaj zvezali. Oba sta imela brade. Videti sta bila dostojanstvena, mirna. Ko sem pomagal zvezati nahrbtnik, mi je dr. Polc dejal: 'Povej moji služkinji, da je tista njiva njena, pa tudi opravo v sobi njej zapuščam.' To je bil testament, poslednja želja kamniškega zdravnika. Po vojni sem poslednjo Polcovo željo povedal na sodišču v Kamniku. Tam je bila namreč zapuščinska razprava. Naše sodišče je poslednjo Polcovo željo priznalo kot veljaven testament in služkinja je dobila, kar ji je dr. Polc zapustil.

Med talci je bil tudi Ovca. Ne vem, od kod je bil doma. Prejšnje dni so ga tako tepli, da ni bilo na njem niti centimeter kože cele. Ležal je v kotu sobe. Ni mogel ne stati, ne ležati, ne govoriti. Komaj se je zavedal, da živi. Zvezali so po dva in dva skupaj, le tisti skupini, kjer je bil Ovca, so zvezali tri, tako da je bil Ovca v sredini in sta ga pravzaprav druga dva nesla v avtomobil. Iz naše sobe so tistega dne vzeli 11, iz drugih sob pa še 14 talcev, tako da so jih odpeljali na morišče pri Sentvidu 25.»

GROZNO SILVESTROVANJE

Cuznarju sem rekel, da je bil verjetno v zaporu precej brez skrbi, da ga ne bodo ustrelili kot talca, ker je bil obsojen na 10

TALEC — spomenik na vrtu v Begunjah — Foto: J. Vidic

let zopora. »V Begunjah nič če ni vedel, kaj ga čaka,« je odvrnil Cuznar. »Nekoč je bilo premalo zapornikov obsojenih na smrt, da pa bi dobili potrebno število talcev, so vzeli dva fanta, ki sta bila obsojena na dve leti zopora in jih skupno z drugimi ustrelili. Za Nemce je bilo važno število, ne pa usoda človeka in sodni akt.«

In kdaj ste začeli pokopavati mrtve?

»Na silvestrovo 1943. leta so poklicali iz sobe deset zapornikov, med njimi tudi mene. Nismo vedeli, kam nas peljejo. Dali so nam lopate in krampe. Peljali so nas na vrt in ukazali, da skopljemo jama. Decembrski mrz je pritiskal v naša koščena lica, stražar pa nas je prigajal, naj pohitimo. Verjetno je tudi njega zeblo. Če vam ni znano, povem, da v Begunjah niso za vsako skupino talcev posebno kopali jama. Jama se je samo nadaljevala. Talce smo zasuli, potem pa se je kopalo kar naprej v isti jami po dolžini.

Na silvestrovo 1943. leta smo bili silno preplašeni, otožni in žalostni. Zjutraj so odpeljali 25 talcev. Čeprav smo bili lačni, tega dne, v pričakovanju novega leta, nihče v zaporu ni večerjal. Zjutraj so talci pred tovarnjakom smrti zapeli. Našo šolo so zaprli, stric me sedaj uči... Pesem se je razlegala po sobah, mi pa smo razmišljali, kdo bo jutri na vrsti. Jutri, ko bo novo leto. Med talci je bil tudi veseljak Nikolaj Blaznik iz Skofje Loke. V naši sobi je vedno zbijal šale in telovadil.

Popoldne zaslišimo avto. Bil sem v jami. V tovarnjaku je bilo 25 talcev, položenih eden na drugega. »Zagrabite in pokopljite!« je surovo ukazal stražar. Ne spominjam se, kdo je bil prvi, ki sem ga položil v grob. Obrazi talcev so bili spremenjeni; prepoznal sem samo Blaznika. Sam sem ga položil v grob. Vsi so bili ustreljeni s petimi naboji v prsa.

V grob smo jih polagali tako, da je eden imel glavo na enem, drugi pa na drugem kraju jame. Pokopali smo oblečene, brez krste.

TEPTALI SO OTROKA

Nekoga dne, ne spominjam se, kdaj, so pred vhodom v begunjske zapore ustrelili dvanajst ali trinajst let starega fantiča, ki je menda nesel očetu zajtrik. Jama za otroka sta skopala dva zaprta Nemca, ki sta bila v zaporu zaradi nenormalnih seksualnih odnosov. Tistega dne so me poslali na delo pred drvarnico, kjer sem spravljal premog. Videl sem, da sta dva Nemca zagrabila otroka in ga vrgla v jama. Otroka, ki je bil le ranjen, je zaradi bolečin stokal in se otepal zemlje, ki so jo metali nanj. Kar živega so zakopali. Peter Glanzer, zloglasni upravnik zapora, je skočil na grob in z nogami teptal

fanta in tlačil otroka v grob. Težko je to verjeti, toda to sem jaz osebno videl, sam sem tudi slišal stokati otroka.

ZA ROPOT V SMRT

Januarja 1944. leta sta Jože Planinšek iz Litije in Franc Tišler iz Ljubljane našla nekje na dvorišču. Z majhno metalno ploščico. Njo sta v sobi sekala drva. Zaradi ropota pri sekanju drv so prišli gestapovci in v sobi opravili preiskavo. Za kazen so jih takoj premestili v našo (enajsto) sobo. Planinšek mi je dejal: 'Konec je. Ustrelili naju bodo.' In

res so zjutraj prišli in jih odpeljali na morišče.

PESNIK MATO

V naši sobi je bil Milan Brus. Ustrelili so ga 8. januarja 1944. leta. Rad je pripovedoval, koliko je delal za partizane. Tožil je, da ga je nekdo izdal. Nj vedel, da so ga obsodili na smrt. Ko so prišli ponj in ga odpeljali, je bil tako zmeden, da je držal v rokah čevlje, ki jih je iskal po sobi.

Dobro se spominjam tudi Mata Volariča. Bil je doma nekje s Hrvaškega. Ta je od jutra do večera hodil po sobi gor in dol ter tiho prepeval:

'Hitler, ti si prvi mi smo željni tvoje krvi. Pavelić, ti si treči, tebe čemo živga peči.' Volariča so ustrelili, jaz pa sem ga pokopal na vrtu.

JUNAK KRNIČAR

Zjutraj, 29. junija, so pri kolih na vrtu begunjskih zaporov ustrelili šest na smrt obsojenih sodelavcev OF. Ustreljeni so bili Alojz Dolinšek iz Kranja; Franc Krničar iz Babnega vrta; Jože Kolman iz Slatne pri Begunjah; Ivan Krištel iz Kranja; Milka Kuralc iz Gorice in Lovrenc Sodja iz Koprivnika.

Krničar in Kolman sta bila mesec dni zaprti v celici, kjer sta čakala na usmrteitev. Nekoga dne me je komandir žandarmerije poslal v bunker, kamor sem nesel Krničarjevo opremo, ki so jo dobili, ko so ga ujeli. V begunjskih zaporih je bila večina zapornikov obsojena na smrt, toda to so zvedeli šele na morišču ali pa zvečer pred usmrčitvijo. Marsikdaj pa so celo mislili, da jih bodo odpeljali v kakšno taborišče v Nemčiji. No, nekateri pa so bili prisotni sodni obravnavi. Dolinšek, Krničar, Kolman in Milka Kuralc so bili prisotni, ko je sodišče odločalo o njihovi usodi. Podatke s tega sojenja mi je povedal osebno Krničar v zaporu. Po njegovem pripovedovanju je Glanzer, upravnik kaznilnice, rekel prevajalcu Fistru, naj Krničarju pove, da je obsojen na smrt z ustrelitvijo. Krničar se jih ni bal. Kar tikal jih je. 'Ti jim povej, je odvrnil Krničar, 'da bodo oni mene samo enkrat ubili, jaz pa sem ubil prek 70 nemških vojakov in policistov. Torej je zmaga na moji strani.'

Imel sem priložnost, da sem se s Krničarjem dlje pogovarjal. 'To sem vesel,' je izjavil Krničar, 'da nisem pri mučenju nobenega izdal. Pol Kranja bi zaprl, če bi povedal, kar vem. Desetkrat me ne morejo ubiti.' Krničar mi je zaupal, da ga je izdalo ljubosumno dekle.

Zadnje dni pred ustrelitvijo so mu dovolili obisk staršev in sorodnikov.

29. junija zjutraj so bili na vrtu že pripravljeni kolji. Mene in še pet tovarišev so določili za pokop. Med streljanjem sem stal v bližini, obrnjeni proti zidu. Slišali smo vse, kar se je za hrbotom dogajalo, gledati pa nismo smeli. Presunljiv je spomin na 20-letno Milko Kuralc. Ko so prišli ponjo v celico, je vse do smrti kričala: O, mama moja, mama, mama! Kam me peljejo! O razbojnik, kam me vlečete? V smrt, o mama moja.'

Njeni obupni kriki so odmevali daleč naokrog. Zaporniki so povsili glave in ni bilo človeka, ki ne bi imel solznih oči. Tako mlado zalokle vlečejo h kolu.

Vseh šest so zvezali h kolum, streljali pa so vsakega posebej. Najprej so ustrelili Milko. Pred streljanjem jim je gestapovec Medic še enkrat prebral obsodbo (Medic je bil pred vojno hlapec pri dekanu Skrbcu v Kranju). Po sodbi je Krničar zakričal: 'Jaz bom zdaj prestal, kakšna smrt pa tebe čaka.' In res je Medic umrl za težko boleznijo že med vojno. Krničarja so zadnjega streljali. Pred ustrelitvijo pa se je zlomil kol, na katerem je visel. Krničar je moral počakati, da so prinesli in v zemljo zabili drug kol. Drugih pet je bilo že ustreljenih, Krničar pa je čakal na tisti vražji kol, ki mu je za

nekaj minut podaljšal trpljenje. Po ustrelitvi je gestapovski zdravnik moral uradno ugotoviti smrt vseh šestih obsojencev. Smrt je ugotavljal tako, da je vsakega iz pištole še enkrat ustrelil v tilnik. To je bila osnovna dolžnost gestapovskega zdravnika.

Pokopali smo jih na vrtu. Njihovi obrazi so mi še danes pred očmi.

NEMCI STRELJAJO NEMCE

Pri nemški žandarmeriji so bili trije Tirolci, ki so radi pomagali zapornikom. Posebno tistim v celicah, ki so pomoč najbolj potrebovali. Ti trije so nosili pošto iz bunkerja na željezne naslove in obratno. Tako je marsikatera vest prišla iz mračnih celic in marsikateri paket do lačnih zapornikov. Potem jih je izdala neka ženska iz zgornjesavske doline. Vsi trije žandarji so bili poslani na vojno sodišče v Salzburg. Dva sta bila obsojena na smrt z ustrelitvijo, eden pa na deset let zopora. Na smrt sta bila obsojena Anton Stok in Jože Vilser, oboje s Tirolske. Pripeljali so jih nazaj v Begunje, kjer so jih morali njihovi najboljši prijatelji ustreliti. Na morišče so jih peljali v nemških uniformah. Pred smrtjo so jima dovolili, da sta napisala poslovilna pisma. Stok je napisal samo eno pismo, in to ženi. Obvestil jo je, da je moral za Slovence dati življenje. Vilser, ki je imel tri sinove, pa je napisal tri pisma; vsakemu sinu eno pismo. V primeru z drugimi na smrt obsojenimi, so ta dva položili v krsto in pokopali na pokopališču v Begunjah.

Tiste dni je bil v begunjskih zaporih v celici zaprt tudi pokojni dr. Kidrič z ženo (oče Borisa Kidriča). Kidrič mi je osebno naročil, naj ga po vojni takoj obvestim, ko se bo tista ženska vrnila iz taborišča. Ženska si je namreč z izdajo dveh nemških žandarjev rešila življenje. Namesto v smrt so jo poslali v taborišče. Po vojni se je vrnila domov, jaz pa sem o tem takoj obvestil dr. Kidriča. Na sojenju po vojni je bila ženska zaradi izdaje obsojena na 18 let zopora, vendar je bila le malo časa v zaporu. Zdaj živi svobodno v jeseniški občini in ne vem, če je kdaj obiskala grobova žandarjev, ki so nam v najtežjih dneh pomagali. Pomagali v času, ko nam je bila taka pomoč najbolj potrebna.

V dveh mesecih, od 31. decembra 1943, leta pa do sredine marca 1944, leta sem pokopal 250 na smrt obsojenih ljudi. Obrazi talcev me še vedno spremljajo in so del moje zgodovine, del mojega življenja. Naj bo večno živ spomin na junake in mučenike naše osvobodilne borbe.

J. Vidic

Steklenica krvi

»Za svobodo slovenskega naroda so 21. 1. 1945. na tem mestu žrtvovali svoja mlada življenja Pevce Anton iz Skofje Loke, star 30 let; Vester Vinko iz Otoka, star 25 let; Ramovš Marijan iz Kranja, star 23 let; Ravnikar Jože iz Križne gore, star 21 let. Čast in slava jim!«

To je napis na spominskem obeležju na križišču blizu Begunj oziroma Zapuž.

Vinko Vester iz Otoka pri Radovljici je bil kmečki sin. Oče in mati sta mu namerala izročiti posestvo. Delal je v kurilnici pri železnici na Jesenicah. Nemci so ga mobilizirali v nemško vojsko, kjer se je sam namerno ranil v roko in so ga iz bolnišnice poslali domov na dopust. Ni se več vrnil v zeleno uniformo, ampak je odšel v partizane. Vester je bil hraber borec. Kmalu je napredoval do komandirja čete v jeseniško-bohinjskem odredu. Januarja 1945. leta je bil določen za komandirja patrolje, ki je spremljala znanega partizanskega funkcionarja in člana CK ZKS Ivana Novak-Očka (pred kratkim je Očka umrl v Ljubljani). V zasneženih hribih nad Planino pod Golico so Nemci zajeli patroljo. Posredi je bilo izdajstvo partizanskega dezerterja in člana patrolje iz Koroške Bele. Vestra, Ravnikarja in Antona Dijaka s Koprivnika so Nemci ločili že na Jesenicah in jih poslali v radovljiške zapore. Zasliseval jih je Laski Hilmar, šef radovljiških gestapovcev. Anton Dijak se spominja, da so Vestru pri zasliševanju položili roke. S solznimi očmi mi je letošnje poletje na Koprivniku pripovedoval o mučenju v zaporu. Vestra so najbolj mučili, ker je bil partizanski komandir.

Ko so Vestrovi starši zvedeli, da je bil sin ujet, so poslali hčerko Angelo na Jesenice poizvedovat, kako in kaj je bilo. Na Jesenicah so ji povedali, da so ga odpeljali v radovljiške zapore. Angela je vpregla konja, sedla na voz in pognala konja v dir. S premočenim konjem je v strahu za bratovo življenje prispela na Jesenice. Ker ga

tam ni našla, je pohitela v Radovljico. V Radovljici so ji povedali, da so tri ujetnike pravkar odpeljali v begunjske zapore. Angela se je odpeljala proti Begunjam, da vidi brata. Na križišču med Zapužami in Begunjami je poleg ceste opazila na snegu še svežo kri. Od ljudi je zvedela, da je bil njen brat v sredini, ko so jih zahrbtno brez vednosti postrelili. Zločin so gestapovci storili na nedeljo dopoldne 21. 1. 1945. leta. Poleg Vestra so umorili še Antona Pevca iz Skofje Loke in Jožeta Ravnikarja iz Križne gore. Nekaj dni prej ali kasneje so v bližini tega križišča umorili 23-letnega Marijana Ramovža iz Kranja, tako da so danes na spominskem obeležju označena imena štirih žrtev nasilja.

Pri Fajdigu v Zapužah so videli policiste, ki so peljali tri zvezane borece. Le-ti so imeli zvezane roke za vratom (ne na hrbtu). Kmalu potem

ko so padli strelji, so prišli policisti k Fajdigu z zahtevo, da vpreže konja in popelje ustreljene v Begunje. Fajdiga je zahtevo odklonil rekoč: »Če ste jih postrelili, pa jih še sami peljite. Konj je v hlevu, voz na dvorišču, to lahko vzamete, toda jaz ne grem z vami.« In tako so morali Nemci žrtve sami odpeljati v Begunje. Po nepotrjenih vesteh so se gestapovci za ta zločin domenili na sobotni zabavi na Bledu.

Angela je na križišču pri Zapužah gledala še vedno svežo bratovo kri, ki se je svetila na snegu. Skrbno jo je natočila v steklenico. Ko se je vrnila, se je skrušeno sesedla in s težavo izdahnila: »To je kri našega Silvestra. Pred pol ure so ga umorili!«

Steklenico krvi so doma imeli vse do 1955. leta.

Tistega leta je umrla Vestrova nečakinja, pa so domači v njeno krsto položili tudi steklenico Vestrove krvi.

Znano nam je, da so pri zločinu v Zapužah sodelovali domači izdajalci, gestapovci in belogardisti: Grobotek iz Bohinja, Franc Potočnik z Bleda in Kerin z Jesenic.

J. Vidic

Spominsko obeležje na križišču blizu Begunj — Foto: J. Vidic

Jubilej Franja Klojčnika

Franjo Klojčnik, direktor dijaškega doma v Kranju, bo konec tega tedna slavil pomemben življenjski jubilej, svoj 60. rojstni dan. Nič posebnega bi rekel, saj danes toliko ljudi preživi v tej starosti na svojih delovnih mestih in pri aktivnem delu, pa se jih nihče v javnosti ne spomni. Toda jubilej, ki ga tokrat praznuje naš slavljenec, nikakor ne more mimo nas, saj je njegova življenjska pot tako močno povezana z Gorenjci in našo domovino, predvsem pa z mladino, da se mu moramo javno zahvaliti za njegovo plemenito in dolgotrajno delo v organizacijah ter skrbi za razvoj naših otrok, mladine in odraslih.

Kljub preobremenjenosti na svojem odgovornem delovnem mestu ima še vrsto odgovornih funkcij. Je predsednik skupnosti dijaških domov Slovenije, podpredsednik taborniške zveze Slovenije, predsednik koordinacijskega odbora planinskih društev Gorenjske in še vrsto drugih.

Franjo Klojčnik se je rodil 31. oktobra 1909. leta v Mariboru. Njegov oče je bil železničarski uradnik in postajni načelnik, zato se je družina večkrat selila iz kraja v kraj. Tako je leta 1917 pričel obiskovati osnovno šolo v Ormožu, naslednje leto že v Veliki Nedelji in leta 1920 v Mariboru. Na državni realki v Mariboru je maturiral leta 1929, nato pa se je vpisal na filozofsko fakulteto v Zagrebu.

Se kot učence osnovne šole je aktivno sodeloval v organizaciji Sokola in kasneje v na-

prednem dijaškem društvu Napredek. Kot visokošolec je bil dve leti tudi tajnik društva Jugoslovanskih akademikov v Mariboru. Ves čas je bil tudi aktivni član in funkcionar takratne gozdovniške organizacije, predhodnice sedanjega taborniške zveze. Od leta 1933 do 1939 je bil vrhovni načelnik gozdovniške organizacije za Jugoslavijo. Ves čas je sodeloval v naprednem delavskem gibanju. Aprila 1941. leta se je moral umakniti iz Maribora v Ljubljano, kjer je lažje nadaljeval delo in pomagal pri ustanavljanju OF. Tako je ves čas med vojno in po njej opravljal vrsto odgovornih funkcij. Septembra 1946. leta ga je ministvo za industrijo in rudarstvo preemestilo na službeno mesto na tekstilno šolo v Kranju, od leta 1950 dalje pa je direktor dijaškega doma v Kranju.

Dijaški dom v Kranju je v zadnjih dvajsetih letih, posebno pa še od 1960. leta dalje, ko je dobil nov prizidek, odigral izredno pomembno vlogo in družbenopolitično poslanstvo, saj se je v tem času zvrstilo več tisoč mladih iz vse naše države, ki so si v njej poiskali nekajletno bivanje v času šolanja. V zadnjih nekaj letih pa je bilo v tem domu tudi prek sto dijakov in študentov iz afriških in azijskih držav. Prek deset tisoč pa je bilo takih, ki so bivali v domu le krajši čas, ob raznih seminarjih, tečajih, v času zveznih, republiških in drugih festivalih, ob srečanju mladine pobratenih mest iz Anglije in Francije, ob raznih državnih in drugih prvenstvih itd., ki jim je dom dal streho in prehrano. Med počitnicami pa je prenočevalo v domu na stotine tujih turistov in potnikov. S svojim vzgojnim delom in družbenopolitičnim vplivom na dijake, je danes več sto strokovnjakov, ki v delovnih organizacijah zasedajo vodilna in vplivna strokovna delavna mesta, nekoč pa so bivali in živeli v dijaškem domu. Prek trideset pa je takih, ki danes opravljajo vodilne družbenopolitične funkcije.

Dijaški dom v Kranju je bil eden izmed tistih, ki je bil vedno pripravljen sprejeti pod svojo streho najpotrebnejše, ne samo iz naše ožje domovine, pač pa tudi iz vse države in tujine. Nič koliko prireditev, festivalov, pomembnejših tekmovanj, se-

minarjev in vsega drugega v Kranju ne bi bilo, če ne bi bilo dijaškega doma in pravega razumevanja.

Preveč bi bilo naštevati vse funkcije, ki jih je tov. Klojčnik opravljal v zadnjih petdesetih letih, od društvenih do zveznih. Lahko bi zapisali le, da je vse svoje življenje žrtvoval za naše skupne interese in cilje. Nikdar ni hotel prejemati plačila za svoje delo. Še več. Pretežni del potov in stroškov je kril s svojim denarjem, finančno pa je pomagal tudi drugim, predvsem mladim, ki denarja niso imeli. Kot takega ga pozna na tisoče mladih in odraslih doma in v tujini. Za plemenito in dolgotrajno delo v organizacijah je samo v zadnjih petnajstih letih prejel številna odlikovanja, od katerih naj naštejemo samo najpomembnejše. Odlikovan je s srebrnim in zlatim znakom Planinske zveze Slovenije, z zlatim znakom Planinske zveze Jugoslavije, z zlatim znakom zveze tabornikov Slovenije, letos pa je bil odlikovan z najvišjim odlikovanjem Jugoslovanske taborniške zveze — z zlatim javorjevim listom z žarki. Taka odlikovanja sta na Gorenjskem samo dva. Odlikovan je tudi z znakom zveze prijateljev mladine Slovenije, z redom za narod in s srebrno zvezdo in z redom dela z zlatim vencem. Pri nas ni primera, da bi imel nekdo toliko najvišjih priznanj in odlikovanj, prav od organizacij kot so taborniška in planinska zveza ter zveza prijateljev mladine. Toda kljub temu so to le skromna priznanja za vse to, kar je naredil za naše skupne cilje in interese. Plodove njegovega dela bodo uživali še pozni zanamci, saj je med drugim aktivno sodeloval pri izgradnji številnih objektov kot so Stenjak, Fažana pri Ptuj, Novigrad, Debeli rtič, nadalje pri gradnji planinskega doma na Kravcu in Koč ob žičnici, hotela na Smarjetni gori, pri planinskem domu na Kališču, Prečernovi koči na Stolu, pri gradnji prve slovenske planinske postojanke na Bleščeči planini pod Kepo na Korškem in drugod.

Ob njegovem jubileju mu čestita tudi naše uredništvo z željo, da bi o njegovih uspehih in njegovem delu lahko še večkrat poročali.

-an

ZLATNINA,
SREBRNINA,
DRAGULJI,
URE
IN SPORTNI
POKALI

v priznanih
strokovnih
trgovinah

Georg Pirker

Ze petdeset let v Trbižu — prodajalni v Zgornjem in Spodnjem Trbižu. Govorimo nemško, italijansko in slovensko. Dinarje vam obračunamo po najboljšem dnevnem tečaju.

EKSTRA — EKSPORT

Simon Prescheren

Tarvis (Udine) — Trbiž, telefon 21-37

- Trgovina z električnimi potrebščinami
- Pralni stroji
- Radio — televizijski aparati
- Svetilke — žarnice
- Sivalni stroji — dvokolesa
- Ploščice za tlakovanje — otroški vozički — peči na olje
- Olivetti računski in pisalni stroji

Poseben popust za izvoz

Strežemo v slovenščini

FIAT ZASTOPSTVO
TRIESTE
TRST

zanetti & porfiri

PRODAJNI ODDELEK: NOVA IN RABLJENA VOZILA, NAMENJENA ZA IZVOZ V JUGOSLAVIJO

Capo di Piazza št. 2, telefon 36-262

SERVISNA SLUŽBA: ZA GENERALNA POPRAVILA MOTORJEV fiat 600 D, 1100 in 1300

Via F. Severo št. 30, telefon 76-4287 in 76-4886

SLUŽBA ZA ZAMENJAVO IN NABAVO originalnih fiatovih nadomestnih delov (prevlek, preprog, prtljažnikov itd.)

Via Severo št. 30, telefon 76-4287 in 76-4286

ODDELEK ZA PRODAJO novih in rabljenih fiatovih vozil

Via Locchi, št 26/3, telefon 93-787

Sava Kranj

OBISČITE NAS NA SEJMU MODA V SVETU V BEOGRADU OD 25. OKTOBRA DO 2. NOVEMBRA 1969 — PREDSTAVLJAMO VAM NAŠE NARAVNO USNJE IN UMETNO USNJE

VIST

Z NOVITETO:

VIVELAN IN VIVELAN LUX za vse vrste oblačil

INDUSTRIJA GUMIJEVIH, USNJNIH IN KEMIČNIH IZDELKOV

Opusto- šena Banja- luka

Zemlja je prvič zadržala v nedeljo, 26. oktobra, ob 16.35 popoldne. Potresne sunke so najbolj občutili v okolici Banjaluke, Slavonskega Broda, Doboja, Zenice, Zagreba in Maribora. Najhuje pa je bilo o okolici Banjaluke, v Bosanski Krajini. Potres je zahteval tudi prvo smrtno žrtev. Ranam, dobljenim pri potresu, je podlegla 10-letna deklica iz Banjaluke. V mestu ob Vrbasu je bilo poškodovanih precejšnje število zgradb, starejše hiše pa so se porušile.

Po prvem sunku v nedeljo se zemlja ni umirila. Uro za uro je podrtavala. V ljudi se je vselila strah in zla slutnja, da se lahko zgodi še kaj hujšega, pogubnega. Le redki so bili tisti, ki so noč med nedeljo in ponedeljkom preživel v hišah. In prav to je marsikaterega prebivalca Banjaluke rešilo smrti.

Prišel je usodni ponedeljek, 27. oktobra. Ob deveti uri in dvanajst minut dopoldne je zemlja dobesedno poskočila. Banjaluka se je zamajala. V zrak so se dvigali oblaki dima, prahu, vmes so se silšali kriki ljudi. Zemeljska stihila je zahtevala še nadaljnjih 16 žrtev. Prek 1000 ljudi je bilo ranjenih. 70 odstotkov hiš porušenih, 40.000 ljudi pa brez strehe nad glavo. Slika Skopja in Debra se je ponovila, nič manj kruta in neizprosna. Delo človeških rok se je porušilo, izginilo v prahu in kamenju, ki je pod seboj pokopalo dragocena življenja.

Pred dnevi veselo mesto ob Vrbasu je postalo žalostno, otožno, jokajoče...

Pomoč prizadetih Banjaluk in okoliških krajev, ki jih je prizadel potres, prihaja iz vseh krajev države, tudi iz Slovenije. Ranjeno mesto je obiskal tudi predsednik republike Tito.

Prav je, da prizadetim prijateljem iz Bosanske Krajine priskočimo na pomoč in jim s tem vsaj delno ublažimo bolečine...

J. Košnjek

V zadnjih dneh pretresa Libanon kriza, ki ima obeležja mladane državljanskega spopada. Najhujši spopadi so izbruhnili pretekli torek med enotami libanonske armade in palestinskimi komandosi. Zaradi teh spopadov so najprej uvedli policijsko uro v Tripoliju in pozneje še v drugih mestih. Spopadi in incidenti so se potem nadaljevali še ves teden.

Ti spopadi so zastrupili odnose med Libanom in drugimi arabskimi državami. — Sirija je poslala čete na libanonsko mejo, Libija je odpoklicala svojega veleposlanika iz Bejruta in Alžirija je resno opozorila Libanon, da je dolžnost sleherne arabske države podpirati boj proti Izraelu in potemtakem omogočiti palestinskim komandosom — fedajinom — bojevati se proti arabskemu sovražniku. Palestinski begunci imajo svoje komandose na ozemljih vseh štirih arabskih sosed Izraela, predvsem v Jordaniji, Siriji in Libanonu.

Najbolj dejavni so bili v začetku v Jordaniji, kjer je kmalu postalo očitno, da se interesi Palestincev in interesi jordanske države pogosto-krat križajo. Čim aktivnejši so postajali palestinski ko-

Kriza

mandosi, tem ostreje so tolkli Izraelci po jordanskem ozemlju.

Podoben položaj se je »skuhal« v Libanonu, le da je tam pozneje in huje zavrelo. Prvo resno opozorilo je prišlo 23. aprila letos, ko je libanonska vlada uvedla po vsej državi izjemno stanje po hudih spopadih med libanonsko vojsko in komandosi v Saida, Bejrutu in Bar-Eliasu. Takrat je bilo ubitih dvanajst oseb.

Komaj dva tedna pozneje so bile štiri osebe ubite in več ranjenih v bojih med armado in komandosi. Že aprila je ministrski predsednik Rašid Karama odstopil kot poslanec po burni seji poslanske zbornice, ki je trajala sedem ur. Zdaj je odstopil še kot predsednik vlade.

Vse poletje in del jeseni je napetost naraščala in je dosegla vrh pretekli teden. Kriza še traja. Njene korenine so v nasprotujočih si stališčih libanonske vlade in komandosov. Predsednik Palestinske osvobodilne organizacije Jaser Arafat trdi, da imajo palestinski komandosi popolno in brezpogojno pravico uživati gostoljubnost in po-

moč sleherne arabske države v boju proti Izraelu. Libanon se upira tem zahtevam in razglašuje, da ima pravico in dolžnost varovati interese in varnost države, ki so pomembnejši od ciljev palestinskih komandosov. Te cilje seveda spoštuje in jih razume. Toda Libanon poskuša omejiti in brzdati dejavnost komandosov, kadar ta dejavnost izživa izraelske povračilne udarce. Dve nespravljivi stališči, ki jih je nemogoče uskladiti, in zato bo kriza še dolgo trajala. Tudi Sirija in ZAR poleg Jordanije sta imeli težave s Palestinci in tudi ti dve državi sta jim znali trdo stopiti na prste, toda to sta opravili obzirnije in spretnje kakor Libanon.

Konec prejšnjega tedna je nova zahodnonemška vlada Willyja Brandta — še isti teden, ko je bila sestavljena — prevrednotila marko. Njena vrednost se je povečala za 9,29 odst. glede na druge valute. S tem so socialni demokrati storili tisto, kar so ves čas pred volitvami zagovarjali in kar so krščanski demokrati na čelu s Kiesingerjem in Straussom onemogo-

čali. Posledice prevrednotenja marke še niso docela znane in prav mogoče je, da bodo prevrednotili še kako valuto. Na prvem mestu kot kandidat za prevrednotenje je nizozemski gulden. Tudi usoda avstrijskega šilinga še ni povsem jasna.

Prejšnji teden je bil Willy Brandt izvoljen za novega kanclerja in dva dni pozneje je bila že prva seja bunske vlade. V vseh dvajsetih letih povojnega političnega življenja v ZRN ne pomnijo, da bi bila kaka vlada tako hitro sestavljena. Od nove vlade pričakuje javnost marsikaj novega, predvsem novih pobud v politiki do Vzhoda, v Moskvi, Varšavi in drugod so ugodno ocenili Brandtovo izvolitev za novega zahodnonemškega kanclerja.

Poslovni odbor SGP Tržič

razpisuje

NASLEDNJA PROSTA DELOVNA MESTA:

1. glavnega skladiščnika
2. žerjavista
3. buldožerista.

Poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, morajo kandidati še izpolnjevati:

- pod tč. 1: srednja šolska izobrazba ekonomske smeri z zaželeno prakso
- pod tč. 2: KV strojnik ali ključavničar
- pod tč. 3: KV strojnik po možnosti s prakso z delom na buldožerju.

OBRTNO PODJETJE INSTALACIJE SKOFJA LOKA

razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

1. dva KV elektroinstalaterja
2. tri PKV ali NKV delavce
3. eno snažilko

Pogoji:

- pod tč. 1: kvalificirani elektroinstalater z najmanj dveletno prakso
- pod tč. 2: odsluženi vojaški rok, starost do 27 let.

Delavci bodo sprejeti na delo za nedoločen čas, stanovanja ni na razpolago. Osební dohodek po pravilniku podjetja. Ponudbe sprejema razpisna komisija do zasedbe delovnih mest.

KAJ BOSTE NASLI V PAVLIHOVI PRATIKI 1970

- Slikovit koledar z napovedjo vremena, vremenskimi pregovori, kmečkimi opravili in starimi zapiski
- Imenski koledar in pregledni koledar
- Vidnost planetov v letu 1970
- Horoskop — pogled v bodočnost
- Zebanje in ljubezen
- Poezija poklicev
- Vojaška birokracija
- Marsove ure
- Novoletno vedeževanje
- Mini sanjske bukve
- Lažni hipnotizem
- Pravljičje
- Uganke in skrivalnice
- Risane in pisane šale ter humoreske

PAVLIHOVA PRATIKA 1970 za 3 dinarje

TAPETNIŠTVO RADOVLJICA

vam strokovno in po konkurenčnih cenah

obloži tla z najlonskimi tapisom preprogami. Polagamo vinas, topli pod, podolit, tehnolit. Izdelujemo in montiramo sobne in okenske zavese vseh vrst

Po naročilu opravljamo vsa tapetniška dela.

Lastna zaloga najlon tapisom preprog.

• novi slovenski mesečnik •

karavana

odkriva

KRVOSES 4

Ta je nato na vse kriplje poskušal dopovedati sodišču vse po resnici, toda porotniki in sodnik so se mu smejali in ga poslali na električni stol.

»Blagor mu, kder to verjame! Kaj takega se lahko pripeti samo v romanu.«

»Seveda je bil to le roman, toda vse je bilo tako prepričljivo opisano, da je človek moral verjeti... Nikoli nisem mogla pozabiti na to.«

Bedford jo je začudeno gledal. Odkril je novo stran njenega značaja, o katerem se mu do zdaj niti sanjalo ni. »Nikoli si ne bi mislil, da ste tako krvoločni, Elza.«

»Saj pravim, da je to bil samo roman.«

»Toda vse ste si tako dobro zapomnili. Kako to, da se tako zanimate za poklic detektiva?«

»To pa zaradi tega, ker vedno prebiram magazine z dejanskimi poročili o resničnih primerih iz zgodovine kriminalistike.«

»Ali tako radi prebratete take stvari?«

»Da, strastno! To je namreč dober trening, da se naučijo logično misliti.«

»Zdi se mi, da se trenutno učim marsičesa o človekovi naravi,« je dejal in jo še kar naprej gledal zamišljeno.

»Z nečim se ženska pač mora ukvarjati, če živi čisto sama,« je dejala odločno, vendar ne izzivajoče.

Naglo se je spet obrnil k pladnju in ga previdno položil v skatlo za srajce. »Ne preostane nama nič drugega, Elza, kot počakati. Kakor hitro se bo Denham spet oglašil, bodiš po telefonu ali osebno, ga morate pustiti capljati in pridobiti na času. Če pa bi postal nesramen, ga prepustite meni!«

»Kaj pa naj se zgodi s temile stvarmi tu?« je vprašala in pokazala na prstne odtise na celofanem papirju.

»Unlehtë vse skupaj. Toda ne vrzite ostankov v košaro za papir, temveč papir razrežite na koščke in sežgite!«

Prikimala je in kgnila iz pisarne.

O Binneyu Denhamu ves dan ni bilo ne duha ne sluha. Njegov molk je vznemirjal Bedforda. Popoldne je dvakrat poklical Elzo v pisarno. »Ali se je Denham vrnil?«

Odkimala je.

»Zadržati ga vseeno nima smisla,« je dejal. »Če se oglašil po telefonu, ga zvežite takoj z menoj. Če pride osebno in hoče k meni, ga spustite noter. Te negotovosti ne vzdržim več. Na vsak način morava čimprej biti na jasnem, pri čem pravzaprav sva.«

»Kaj menite o kakem detektivskem podjetju? Lahko bi ga, ko bo odšel iz pisarne, dali opazovati in zasledovati in...«

»Ne, samo tega ne! Kdo pa mi more zagotoviti, da lahko zaupam detektivu? Če ga bodo opazovali, se utegne zgoditi, da bodo zvedeli za vso stvar, za katero ve zdaj on sam, še on, in plačeval bom potem lahko na dve strani. Skušala bova raje rešiti zadevo na lastno pest. Poleg tega pa je mogoče, da govori Denham resnico in da gre res samo za posojilo. Ta Delbert, na katerega se Denham izgovarja, utegne biti lisjak, ki potrebuje določen kapital in si ga hoče oskrbeti na ta način. Morda je le res, da še preudarja, ali naj svoj material proda kakšni ilustrirani reviji ali naj pritisne name, da mu posodim potrebni denar. Če torej Denham pokliče, ga takoj povežite z menoj! S tem bratcem bi rad prišel na jasno, preden pojdetta barantat k ilustriranim. Zadeva bi v javnosti udarila kot bomba.«

»Prav, če bo poklical, bom takoj prevezala na vas.«

Binney Denham pa se ni oglašil, ne tako ne tako. Ko je Bedford tistega večera odhajal domov, mu je bilo kot obsojenemu zločincu, ki je vložil prošnjo za pomilostitev. Vsaka minuta se je razdelila v šestdeset mučnih sekund negotovosti.

Ann Roann ga je sprejela v domači halji z globokim izrezom. Bila je pri frizerki. Njeni lasje so se lesketali kot svila.

Bedford je na tihem upal, da bosta spet večerjala sama, toda spomnila ga je, da bo prišlo na večerjo nekaj prijateljev in da se mu je treba preobleči.

Skatlo s pladnjem je nesel v svojo sobo, kjer ga je odvil in posrečilo se mu je pretihotapiti ga v jedilnico.

Pri mizi je bilo vse v najlepšem redu. Ann Roann je bila razigrana in Bedford je spet lahko zadovoljen ugotovil, kako ga stari znanci, ki so ga poznali že leta, znova in znova občudujejo, kot da odkrivajo na njem neke nove strani, ki jih doslej še niso odkrili. Na njihovih obrazih se je izmenjavala zavist z občudovanjem. Zdelo se mu je, da je mnogo mlajši kot je bil v resnici. Ne hote se je vzravnal.

Pravzaprav je bil človek res lahko zadovoljen sam s seboj in s svetom okrog sebe. Saj končno vse skupaj ni bilo pol tako hudo, kot je kazalo, čemu bi bil človek tak črnogled.

Potem je pozvonil telefon. Služabnik je javil, da želi z njim govoriti neki Mr. D. — Sporočila, da je zelo važno in da naj Mr. Bedforda na vsak način pokličejo k aparatu.

Bedford se je spreneval, kot da ta telefonski pogovor ni zanj prav nič važen. »Recite gospodu, da zdaj ne sprejemam telefonskih pogo-

vorov. Pokliče naj me jutri v pisarno ali pa naj pove številko, da ga lahko čez uro ali dve jaz pokličem!«

Služabnik je pokimal in šel. Za hip je imel Bedford občutek, da je v tej rundi on zmagal. Končno je tem prekletim izsiljevalcem le pokazal, da ne namerava plešati, kakor bodo oni godli.

V naslednjem trenutku pa se je služabnik vrnil. »Oprostite, prosim, Sir, toda Mr. D. pravi, naj vam sporočim od njega nekaj izredno važnega, da namreč odslej dalje ne more v nobenem oziru več jamčiti za svojega tovariša. Mr. D. je še dejal, da vas bo čez dvajset minut spet klical. Več za vas res ne more storiti. Tako mi je naročil.«

»Hvala!« je dejal Bedford, ki se je trudil, da ne bi služabnik opazil, v kako paničen strah ga je bil spravil. »Če bo spet klical, me pridi-te iskat!«

Naslednje četrte ure se ni ti ni zavedal, da kar naprej nestrpno pogleduje na svojo zapesno uro. Naenkrat je opazil, da ga Ann Roann vprašujoče pogleduje. Jezil se je sam nase, da je tako slabo skrival svoj nemir. Le zakaj ni šel takoj k telefonu?

Od gostov ni, kot se je zdelo, nihče ničesar opazil. Le ženine sive oči so bile uprte vanj. Njen pogled mu je pričal, da krožijo njene misli okrog nečesa. Natančno čez dvanajst minut se je služabnik spet prikazal pri vratih. Ujela sta se s pogledi in služabnik je prikimal. Bedford je poudarjeno malomarno odšel k vratom. »Hvala lepa, Harvey! Rad bi govoril v svoji delovni sobi. Položite slušalko tu spodaj na aparat, kakor hitro jo bom jaz dvignil v delovni sobi!«

»Seveda, Sir!«

Bedford se je opravičil pri gostih, zdriljal po stopnicah navzgor, se zaklenil v svoji sobi in dvignil slušalko. »Da, halo, tu Bedford!«

»Zelo mi je žal, Mr. Bedford, da vas še danes zvečer nadlegujem,« je dejal Denham v zadregu, »vendar mislim, da ne gre drugače. Veste, Delbert je z nekom govoril, ki pozna ljudi okrog Ilustriranih, in zdi se, da bo lahko brez vseh težav...«

»S kom je govoril?«

»Tega ne vem, Res ne! Nekdo je bil pač, ki je v dobrih odnosih z uredništvom nekih Ilustriranih. Kaže, da za marsikatero senzacijsko plačujejo lepe denarce in...«

»Ah, neumnost! Ne glode na to, da bom ljudi, ki bodo zadevo objavili, tožil pri sodišču zaradi natolčevanja.«

»Da, vem. Kako bi bil vesel, če bi lahko sami govorili z Delbertom. Verjamem, da bi ga kaj lahko prepričali. Preneumno je, da mu jaz ne morem dopovedati. Jutri zjutraj namerava iti v uredništvo. Po mojem mnenju mu bodo ponudili malenkosten znesek, ko bodo slišali, kaj ponuja. Vsekakor pa sem vas hotel obvestiti, kako je s to zadevo.«

POSREDOJEMO PRODAJO

karamboliranih vozil

1. NSU — 1200 C, leto izdelave 1969, s prevoženimi 7.000 km. Začetna cena 13.450 din.
2. FIAT 850 COUPE, leto izdelave 1969 s 3000 prevoženimi km. Začetna cena 16.100 din.

Ogled vozil je možen vsak delovni dan od 8. do 14. ure pri ZAVAROVALNICI SAVA PE KRANJ.

Pismene ponudbe sprejemamo do srede, 5. 11. 1969, do 12. ure z 10% kavejco od začetne cene.

ZAVAROVALNICA SAVA PE KRANJ

SENTA

SKLADISCE KRANJ

Tavčarjeva 31, tel. 22053

— ZAMENJUJEMO

AJDO ZA MOKO

IN ŽIVINSKA KRMILA

Prostovoljno učenje

Svedski učenci so veseli: nič več jim ne bo treba pisati domačih nalog. Nov učni načrt za prihodnje šolsko leto ima tudi nekaj drugih osupljivih novosti. Tako se bodo učenci učili angleščino že v tretjem razredu osnovne šole. Uvedli pa bodo tudi nekaj novih predmetov: vozniško spretnost, nauk o potrošnji, razumevanje med narodi, gojitev gozdov, moda, snemanje filma, umetniško ročno delo in fotografiranje.

Poslovni duh

Danska televizija je predvajala v neki oddaji tudi dodatek o pornografiji, ki se je na Danskem — kot je znano — legalizirala. Pornografske časopise, filme in podobno prodajajo v specialnih trgovinah. Pojavila se je tudi konkurenca med trgovinami. Da bi privabil kupce, si je lastnik trgovine omislil prodajalko, ki stoji za pultom le v čevljih, mrežastih nogavicah in prozorni bluzi. Prodajalka je povedala da stranke niso nadležne, vedno pa krožijo okoli nje, da bi se prepričale ali je res, kar vidijo.

Tujidelavci na Švedskem

Število tujih delavcev na Švedskem neprestano narašča, tako da je število tujcev že doseglo 50 odstotkov vse delovne sile. Povečanje števila tujih delavcev pa je rezultat spremenjenega stališča švedskih sindikatov. Švedski sindikati so bili dolgo časa proti zaposlovanju tuje delovne sile predvsem zaradi neurejenega načina zaposlovanja tujih delavcev.

Glasovni samomor

Neki otorinolaringolog iz Los Angelesa trdi, da se milijoni Američanov »glasovno ubijajo«, ker govorijo z nižjim glasom kot ga imajo. Zaradi tega se glasilke preveč utrujajo in pogosto pride do izrastkov. Zdravnik trdi, da je vzrok te bolezn razširjeno mnenje, da globok glas privlači, ter da deluje moško.

Rešitev sobotne križanke

1. PLOTON, 7. EMIRAT, 13. REGATA, 14. KOLONA, 15. IZERO, 16. KODICIL, 17. DARO, 18. URNI, 19. ATE, 20. KEN-MOCU, 23. ONO, 26. SIAM, 27. LESA, 31. SAMOTAR, 33. LI-LEK, 34. AMORET, 35. KOCINA, 36. TATARI, 37. STANAR.

Mlini na veter na Gorenjskem

Na Gorenjskem sta dva mlina na veter. Eden je v Topolah pri Mengšu, drugi pa na Koprivniku v Bohinju. Na Koprivniku je mlin v resnici mel žito in ga je kasneje poganjala voda, medtem ko mlin v Topolah še sedaj črpa pitno vodo, poganja pa ga veter. In kako sta nastali ti dve veliki vetrnici na Gorenjskem, kjer so navadno mlini ob potokih in rekah?

Sedanji lastnik mlina na Koprivniku 82-letni Andrej Jekler je povedal: »Veste, ta mlin si je umislil Lorenc Skantar, ko se je pred približno sto leti vrnil iz avstrijske cesarske vojske. Podobne mlina je videl v Galiciji. Na Koprivniku pa ni nobene stalne vode, zato se je odločil, da bo postavil mlin na veter. Sredi polja si je kupil nekaj zemlje in popolnoma sam zgradil mlin. Visok je 10 metrov in okrogle oblike, le stolp je konicast. Pri vrhu je imel os, na kateri so se vrtele štiri skoraj do tal segajoče lopute, ki jih je pogajal koprivniški nočnik. Tako namreč pravimo vetru, ki ponočni močno piha in tu li na Koprivniku. Mlinar Lo-

renc je bil tudi vaški trgovec, ki je kar v mlinu vaščanom prodajal kavo, sladkor, sol in druge reči.«

»Zakaj pa je danes mlin brez loput?«

»Ko si je mlinar prihranil nekaj denarja, je približno pred 70 leti kupil leseno planinsko kočjo, ki je stala prav tu, kjer je naša hiša s številko 36. To kočjo je podrl in na njenih temeljih sezidal našo današnjo hišo. Tudi mlin je prestavil k hiši. Vendar pa je tu zavetje, tako da veter ni mogel več poganjati loput. Vetrnice je zato odstranil in preuredil kolo, da ga je pogajala voda. Sialne vede na Koprivniku sicer ni. Ob naši hiši je struga, ki pa se napolni z vodo le ob nalivih in spomladi, ko sneg kopni. Lorenc je najbrž mel samo takrat.«

»In kdaj so se prenehali vrteti kamni tega mlina?«

»To je bilo leta 1914, ko je mlinar umrl. Sedaj mlin čaka, da ga bo spomeniško varstvo popravilo, saj se bo verjetno podrl, če ne bo kmalu popravljen.«

Taka je zgodovina sto let starega koprivniškega mlina, ki ga je 30 let pogajal veter,

25 let pa ga je gnala voda. Edini take vrste na Gorenjskem je in sedaj čaka obnovo.

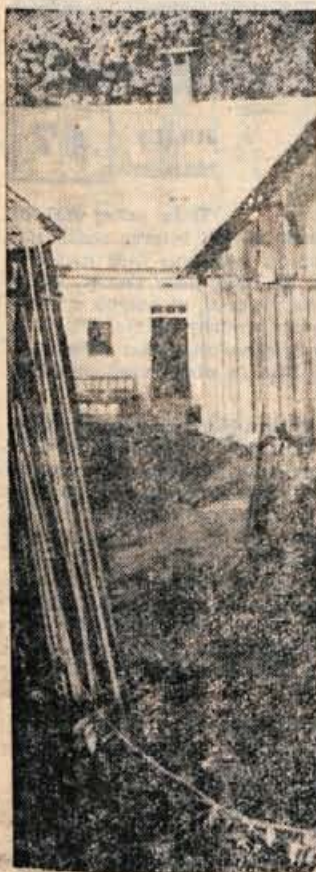
Mlin na veter, ki ga uporabljajo za črpanje vode, stoji v Topolah pri Mejačevi hiši. Naprava je kakih 25 metrov visoka z vetrnico na vrhu. Mlin na veter pa ni narejen za mletje, pač pa poganja črpalke, ki črpa vodo. Pri Mejačevih še nimajo vodovoda in še vedno uporabljajo vodo, ki jim jo načrpa mlin na veter. Sicer bi bilo bolj enostavno, če bi se priključili na vodovod, vendar pa mlina na veter ne opustijo predvsem zaradi spomina na očeta, razen tega pa je naprava tudi pod spomeniškim varstvom. Železna konstrukcija mlina na veter pa močno rjavi in bi jo bilo treba prebarvati. Mejačevim so sicer obljubili pomoč, vendar pa kot kaže tudi pri spomeniškem varstvu za to nimajo denarja. Barvanje železja bi veljalo okoli 5000 novih din.

Taka sta mlina na Gorenjskem. Oba sta redkost, oba sta zaščiteni in oba čakata na denar za obnovo. Topoliški bo še zdržal, ker ga rja ne bo še tako hitro prevrnila, za koprivniškega pa je vprašanje, če bo še vzdržal težo snega letošnje zime.

Branko Blenkus

Mlin na veter v Topolah

Mlin na veter na Koprivniku v Bohinju

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)
IV. DEL

47

Nemčija bi bila že nekaj mesecev popolnoma rdeča kakor Rusija, ko bi gosposki nasledniki Viljemevega Vladarstva ne imeli na svoji strani socialnodemokratskih voditeljev Scheidemanna, Noskeja, Eberta in še nekaterih drugih socialnih reformistov, centristov in nasprotnikov komunistične revolucije, ki kljub delavskemu ogorčenju niso storili še ničesar da bi našli in kaznovali moriške viljemovske oficirje, ki so sredi januarja ubili delavskega voditelja Karla Liebknechta in Rozo Luxemburgo, voditelja t. i. Spartakovec, ki so že konec decembra osnovali poleg ruske boljševiške stranke in madžarske komunistične stranke, komaj mesec dni za slednjo, tretjo komunistično stranko v Evropi, eno izmed strank, ki se zdaj ustanovljajo tudi po drugih deželah in ki jo prav za letošnjo veliko noč pripravljajo tudi v kraljevini SHS. Pa tudi druge stare stranke se cepijo ali pa se še pod starimi imeni vključujejo v III. internacionalo.

Toda tudi to lastnika 'pošte' in kobariškega hotelirja ne moti, čeprav prebira časopise. Naj se drugi prekljajo in pripravljajo! On zato nima časa. Nadomestiti mora bogastvo, to se pravi, del bogastva, izgubljenega med vojno.

Kdor je bogat, je neodvisen in sleherni politiki dobrodošel. Samo miren in nevidljiv mora biti v teh nemirnih časih, da se ne bo zameril ne enim ne drugim. S 'corriero', kakor pravi avtobusu, je ustregel prebivalcem. Kupil jo je poceni, vendar o tem molči. Pravi pa da jo je kupil na kredit, prepričan, da so ljudje počasnega potovanja s 'konjsko pošto' siti.

In res ljudje zadržujejo dih, kadar zagledajo 'corriero'. Tudi sedaj.

'Prihaja. Ze prihaja,' mahajo z rokami hotelirjevemu sinu, ki sedi za volanom s kapo na glavi, da je podoben letalskemu pilotu. Hotelir,

ki sedi poleg sina, z zadovoljstvom opazuje ljudi.

Slavko pa gleda avtobus in je vedno bolj zmeden.

'Ali še ne bo pošte?' vprašuje ljudi, med katerimi nikogar ne pozna, ker so brzkone ljudje iz bovških krajev.

'Kakšne pošte?' se mu čudijo.

'Pošte za Kobarijo!'

'Pa saj je ta. Le da ni več konjska. Corriera je.'

'Corriera? Pa stane kaj več?'

Slavka skrbi, da ne bo imel dovolj denarja. Ko pa zve ceno, se oddahne. Lahko se bo peljal.

'Videti je, da bodo polagoma konji popolnoma izginili s cest.'

Toda corriera še čaka. Čaka na vlak, ki naj bi pripeljal iz Gorice.

Vsi čakajo. Puhanje in udarjanje koles ob tračnice je že slišati. Nosijo ga odmevi iz srednje doline Soče.

Toda treba je še dolgo čakati, dokler vlak naposled le pripelje.

Iz vlaka se gnetejo italijanski vojaki. Civilisti so redki. Nek civilist prihaja proti corriera in strmi predse, kakor da noče nikogar pogledati. Slavku pa se zdi, da ga je nekje že videl.

'A kje?' se vprašuje, potem pa se mu oči razpro: »Andrej? Seveda, on je! Andrej!« vzklikne, čeprav malce negotovo.

Andrej, utrujen od dolge vožnje in mesecev, ki jih je prebil v zapornih blizu Neaplja in na Liparih, je mršav, še bolj mršav, kakršen je ostal v Slavkovem spominu.

'Kdo me kliče?' se oglasi

'Jaz,' se Slavko postavi predenj.

Andrej pa se ga gleda, kakor da ga ne pozna.

'Jaz sem, Slavko.'

'Slavko?'

'Toda, stric Andrej?' je Slavko nad Andrejevo zbežnostjo in slabim spominom razočaran.

'Jaz sem! Se me ne spominjate več? Se ne spominjate potoka nad Sočo... nad Stivčevo domačijo?'

'Spominjam... seveda, spominjam se,' je Andrej še vedno kakor zbežan. Drhti mu roka, s katero seže v Slavkovo. »Ti si, ja, ti si... Uršičev Bavarec...«

Te besede Slavka žalijo in le z naporom prikriva užaljenost.

'Nisem Bavarec, Slovenec sem,' poudari.

'No, saj je vseeno...'

'Zame ne, stric Andrej,' se Slavko čuti Slovenca.

'Hm, ali ni tata Bavarec?'

'Tata ja, a z mamó sva Slovenca.'

'Ze prav... Nisem te takoj spoznal. Nisem se nadejal, da te bom tu srečal, saj sem mislil, da sta se z mamó že vrnila na Bavarsko.'

'O ne, bo pa že tata prišel sem, če se je že vrnil iz ujetništva.'

'Torej se še ni vrnil?' vpraša Andrej razmišljeno, kakor da ni pri pogovoru, saj ne gleda v Slavka, marveč se ozira po ljudeh. »Pa Rozika?« vpraša potem, ko je Slavko na njegovo vprašanje samo zmignil z rameni. »Si pri Roziki kaj bil?«

'Bil. Pred božičem.'

'Pa je bila sama?'

Slavko ne ve, kaj bi rad vedel Andrej, in ne razume, zakaj spranjasto pripira oči in ga ostro pogleduje.

'Sama. Jokala je. Za vami je jokala. Neutolažljivo jokala.'

'Jokala?' zategne Andrej pomirjeno.

'Ja. Potem sva z učiteljem Grjupom začela zbirati podpise za izpustitev odpeljanih,' pripoveduje Slavko in pričakuje, da bo Andrej s hvaležnostjo odobral njegov in učiteljev trud.

'Zahtevali smo izpustitev, obenem pa takojšen umik italijanske vojske iz naših krajev in priključitev k SHS.'

'SHS?' nehoté vpraša Andrej, obenem pa boječe pogleduje, če kdo njunemu pogovoru ne prisluškuje.

'Vstopitel' vabi lastnik 'korjere' in kobariški hotelir.

'Vstopival' pravi Slavko in hoče odšteti v hotelirjevo roko zahtevani denar, a ga ustavi Andrej.

'Bom plačal jaz. Zivljenje sem ti dolžan,' pravi, potem pa pogleda hotelirja. »Me ne poznate več, kaj?«

'Hm, rekel bi...'

'Bili ste na Marijini in Matejevi ohceti, ko smo prišli.'

'Na čigavi.'

'Pri Uršičevih v Borjani.'

Smotrnost naših potovanj med zamejske Slovence

(Konec)

Ne bo odveč še enkrat podčrtati enega od važnih razlogov, ki so narekovali te zapise o naših potovanjih med zamejske rojake:

naučiti se moramo spet slovenskih imen za kraje, kjer še živi naša narodnost — ne manjšinal — čeprav odrezana od matične dežele.

NAŠI ZEMLJEVIDI

Niti prav zameriti ne moremo našim izletnikom, če ne vedo za slovenska imena slovenskih krajev. V zamejstvu jih sprejmejo le tujejezični krajevni napisi — z našimi zemljevidi pa si tudi ne morejo dosti pomagati. Kajti naši kartografi pišejo nemška imena za slovenske kraje — in to v naših, pri nas tiskanih slovenskih zemljevidih.

Da je temu res tako, si kar pogledajmo Turistično avtokarto, ki jo je l. 1967. izdala Avto-moto zveza Slovenije! Ne bom imenoval risarja tega zemljevida, ne obeh uglednih, vodilnih slovenskih kartografov, ki sta bedela nad izdelavo karte.

Važnejše se mi vidi, imenovati nekatere najbolj očitne spreglede — v očeh slovenskega rodoljuba pa kar hude napake:

samonemško so vpisana naslednja imena (nabral sem jih na hitro roko): Dobratsch, Ledentzen, Schiefing, Rosegg, Pörschach, Mossburg, Ossacher See, St. Margarethen, Gallizien, Reifnitz, Globassnitz, Leibnitz, Köttmansdorf, Wörther See, Hochosterwitz, Nötsch i. dr.

Le kaj bi bilo tako težkega tem nemškim posili uradnim oznacbam pripisati v oklepaju še slovensko ime? Dobrač, Ledenice, Skofiče, Rožek, Pozece, Blatograd, Osojsko jezero, Smarjeta, Galicija, Ribnica, Globasnica, Lipnica, Kotmara ves, Vrbsko jezero, Ostrovica, Čajna i. dr.

Naše koroške rojake naravnost žalimo s takim početjem, še bolj pa z neznanjem imen krajev, kjer še vztraja naš rod. Trdnjave, kjer se še bije naš narodnostni boj — bomo vendarle s ponosom in zavestno imenovali po naše. Vsaj, kadar se pogovarjamo med seboj... In kadar rišemo zemljevide obmejnih ozemelj.

Očitek mladosti — ali pa povampirjeni komercialščini — velja tudi raznim potovalnim agencijam, ki kar nekam dosledno prinejajo izlete v Graz in v Udine — hkrati pa tudi izlete v Pariz, na Dunaj, v Benetke, Rim in Prago. Le

Grazu se boje reči Gradec, Udinam pa Videm. Če se boje zamenjav — naj tuje ime zapišejo v oklepaju. Le zakaj bi se otepali naših imen za bližnje kraje, ko se ne bojimo imen kot so Rim, Dunaj in podobna?

Nehote se mi pri vsem tem prepričanju, vsiljujejo misli na Cankarjevo jezo na hlapce... Hudo je, govoriti še o vedno živem hlapčevstvu po vendar tako jasni zmagi v nedavnem narodno-osvobodilnem boju!

TUJE SPAKEDRANKE

Kako nesmiselno je potujčevanje krajevnih imen, izpričuje že nekaj primerov: Peč — Ofen (Peč = pečina, t. j. skala, ne pa grelna peč!), Črna prst — Schwarzfinger (prevajalec pač ni vedel, da naša prst pomeni zemljo, ne pa človeškega prsta!), Bukovec — Buchholz, Malnice — Malle-nitzen, Malošče — Mallestig itd.

Nič boljše ni v Kanalski dolini, ki je do l. 1918. pripadala Koroški. Mirovne pogodbe pa so jo dodelile Italiji. Odtedaj se v Kanalski dolini prepleta troje govorice: slovenska, nemška in italijanska. A, glej, spet smo sredi krivičnega absurda: avtohtona slovensčina je tiha, komaj slišna nemščina in italijansčina pa sta glasni, da je le kaj — a vendar je deželica že od 6. stoletja dalje slovenska. Le oblačila ji silijo tuja; vsi krajevni in drugi napisi so italijanski; če je stvar v zvezi s trgovino, so napisi tudi nemški — le pepelka slovensčina ne pride od besede. Pač, kjer je kaj prepovedano, tam je poleg italijanščine in nemščine tudi slovensko besedilo...

Če pa so stvari v kaki zvezi s turizmom, tedaj poleg italijanščine in nemščine zableste napisi tudi v angleščini, francoščini in celo v španščini... Le slovensko ne! — Pa čeprav se Trbiž, krepko bogati s lahkomiselnimi nakupi slovenskih turistov, izletnikov in potnikov. Morda je, vsaj v zadnjih letih, kupcev iz naše dežele v Trbižu največ. A jih na meji ne pozdravlja dobrodošlica v našem jeziku. V španščini pač...

Seveda je s krajevnimi imeni v Kanalski dolini in z našimi zemljevidi prav podobno, kot je s temi imeni v slovenskem Korotanu. Mirno zapišemo Camporosso (v oklepaj damo še nemško ime Salfnitz) — ne pomislimo pa na to, da so to slovenske (še vedno slovenske!) Zablince. Potem zapišemo Ugovizza, v oklepaj še po nemško Ugo-vitz — le po slovensko Ukve, to pa ne! Pa vendar je to še sedaj čisto slovenska, zaved-

na vas, kjer je družinski priimek Prešeren bolj pogost, kot kjerkoli na Slovenskem!

In potem pišemo seveda tudi Valbruna (Wolfsbach) — ne pa Ovčja ves, kot bi bilo edino prav za to staro slovensko vas ovčarjev, ki so imeli svoje pašnike v dolini Za jezerom (ne v Saiserl!). Brumni Nemci so seveda mislili na Volčjo vas — ker je »ovčja« podobno »voučja«; kako so Lahji prišli do Rjave doline pa nihče ne ve. V Ovčji vesi je pokopan Jurij Prešeren, brat pesnika Prešerna.

ZIBELKA SLOVENSTVA

Tako bi smeli reči Koroški, Celovcu pa še posebej, da je bil sredi preteklega stoletja bolj slovenski kot takratna Ljubljana. L. 1857. so našli v Celovcu 9414 Slovencev in le 3419 Nemcev. — Na celotnem koroškem ozemlju je takrat živel poleg 198.000 Nemcev kar 120.000 Slovencev. — Na prostoru, ki mu pravimo južna ali slovenska Koroška se je sredi 19. stoletja priznavalo za Slovence 118.171 oseb, za Nemce pa le 14.000...

V Celovcu in sploh na Koroškem so v oni dobi delovali in budili narodno zavest taki velemožje, kot so bili Urban Jarnik iz Potoka v Zilji, Miha Andreas iz Roža, Matija Majer iz Gorici v Zilji, Andrej Einspieler iz Sveč v Rožu, Anton Janežič iz Leš — in prav tega zaslužnega rojaka bi radi sedaj počastili.

Anton Janežič, zaslužni jezikoslovec, literarni organizator in eden prvih slovenskih časnikarjev, je umrl 18. septembra 1869 — mesec dni je že od tega, ko bi se morali spomniti častljive 100. letnice. Umrl je komaj 41-letnik — njegovo življenje pa je bilo en sam delovni dan. Zdaj spi na celovškem pokopališču. Znamenja pa na njegovi gomili ni več...

Lahko bi še rekli, da je Korotan dal brižinske spomenike, da je v Vetrinju izšla prva slovenska knjiga po Trubarjevih protestantskih, da je v Celovcu bila zasnovana Mohorjeva družba — očitno nam je že gotovo, kako velik delež ima Koroška v slovenski literaturi.

A naj zaključim te zapise z upanjem, da ne bo nihče od naših šel še kdaj v Villach; nihče v Eberndorf, pač pa k Rutarju v Doberlo ves, nihče v Friesach, pač pa v Breže, nihče v Kirschentauer, pač pa k Mlečniku v Kozen-tavro; nihče v Ludmannsdorf, pač pa k Ogrisu v Bilčova. In tudi v kak Schiefing ne bomo šli, pač pa v Skofiče poslušati, kako tamkaj slovenski fantje pojo...

Crtomir Zorec

Roparski zaklad

JULIUS
MADER

47

Toda zakaj naj bi nekdo nekaj skrli, če pa smo imeli skupni interes soditi nacističnim morilcem kot morilcem in podobno tudi nacističnim tatovom in ponarejevalcem? Mr. Alexander Hardy, ki je obdeloval primer Schellenberga na procesu, ni omenil v svoji obtožnici proti Schellenbergu ponarejevalske akcije. Ali v tej aferi ni bilo dovolj dokazov za njegovo morilsko dejavnost ali iz kakršnega koli razloga ni bila ta afeta vsaj obrobno omenjena, mi ni znano.

Našli smo tudi omenjenega dr. jur. Hardyja, ki je danes predsednik Automatic Canteen Company of Amerika v Chicagu, in ga vprašali o nekaterih nejasnih stvareh ponarejevalske akcije. Preden ga citiramo, naj omenimo, da je med vojno tudi Hardy pripadal ameriški obveščevalni službi. Služil je pri Office of Naval Intelligence (ONI), od koder so ga poslali na nürnberški proces. Hardyjev odgovor nas torej ne sme začuditi: »Ne spominjam se nobenega materiala v zvezi s ponarejanjem, ki bi bil dovolj važen, da bi ga lahko uporabili v katerem koli primeru, kjer sem zastopal obtožbo. Vsi ti materiali so bili v rokah dr. Kempnerja, ki vam bo lažje pojasnil, zakaj omenjena kazniva dejanja niso bila v nobeni obtožnici tega procesa.«

Torej lahko zaključimo: Z oficirji ameriške obveščevalne službe izredno močno zasledeno tožilstvo v procesu »Wilhelmstrasse« ni ničesar vedelo o hudih zločinih v zvezi z ustvarjanjem nacističnega zaklada. Če bi bilo to res, potem je ameriška obveščevalna služba namenoma prikrila McNallyjevo poročilo, ki je bilo izdelano v sodelovanju z angleškimi oblastmi že maja 1945. Čeprav bi bilo kaj takega možno, imamo dokaze, ki pričajo o nasprotju.

Imamo namreč izjavo nekdanjega židovskega interniranca Petra Edela, ki je pripadal smrti posvečeni ponarejevalski skupini. Ta je med procesom »Wilhelmstrasse« sam pohitel v Nürnberg in pod prisego dal pred ameriškim vojaškim tribunalom obširno izjavo o omejenih nacističnih zločinih. Ta dokument nosi številko »NG-5508« in ga je torej ameriško sodišče moralo uradno priključiti sodnim aktom.

Čeprav bi torej bili dejansko prikrili McNallyjevo poročilo, je s to izjavo postavljena na laž trditev, da ameriško sodišče ni ničesar vedelo o nacističnih zločinih v zvezi s ponarejevanjem denarja. Zanimivo, da ta pomembni dokument v 380 strani obsegajočem uradnem protokolu tega procesa sploh ni omenjen.

Dr. Robert Kempner je skušal ponovno zagovarjati tak postopek: »Ko je podal gospod Edel svojo izjavo, so bile celotne obtožbe v Nürnbergu že zaključene, posebno pa obtožba v procesu »Wilhelmstrasse«, ki je datirana s 1. novembrom 1947.«

Zal pa niti to ne drži. Peter Edel je s svojo izjavo potrdil samo to, kar je v svojem poročilu že 24 mesecev prej omenil major ameriške obveščevalne službe McNally. Razen tega je Peter Edel že 1. oktobra 1947 — torej še vedno štiri tedne pred podano obtožbo — objavil svoje izčrpano poročilo v znanem časopisu Die Weltbühne, ki je bilo dostopno tudi ameriškemu tožilstvu.

K pojasnilu lahko prispeva človek, ki je sam spoznal prakso ameriških preiskovalnih organov v ponarejevalski aferi. SD-sturmabführer dr. Wilhelm Hörtl alias Walter Hagen, ki so ga Američani takoj leta 1945 porabili zase, piše: »Zato je bilo zame pomembno, da so moje stališče podprli Britanci v Nürnbergu. Jaz sem bil takrat... ja priča pri različnih vojnih procesih... Tako sem sam doživel, kako je poskušalo ameriško tožilstvo spraviti Schellenberga pred sodišče tudi zaradi »akcije Bernhard«. O tej zadevi so me namreč pogosto zasliševali, Schellenberga seveda še bolj. Kar naenkrat pa so me nhalni spraševali o tem. Pozneje mi je nek ameriški oficir, ki je poznal sodni postopek, povedal, da so britanske oblasti same zaprosile Američane, naj ne zasledujejo več ponarejevalske afeje. — Povedal mi je tudi, da so Schellenbergu omenili, da ocajnijo »akcija Bernhard« od dneva kapitulacije kot dovoljeno vojno zvižajo.«

V verigi prepričljivih podatkov manjka samo še motiv. Izpoved Wilhelma Hörtla odkriva tudi tega: Imperializem in vojna sta eno. Zločinskemu značaju in cilju odgovarjajo tudi metode. Cilj posvečuje sredstvo. Brez dvoma so anglo-ameriške oblasti izredno natančno raziskale celoten kompleks ponarejanja, ki je bil prepleten s mnogimi umori. Od javne obtožbe pa so odstopile, da bi ta mednarodni zločin skrivaj priključili svojemu lastnemu arzenalu subverzivnega vojskovanja.

Abeceda oblačenja

Ste že kdaj stopili pred ogledalo in si iskreno priznali: postava je taka in taka. In če ste bili potem še naprej iskreni, ste pri šivilji samo vzdihnili pri modelu za vitke postave in izbrali model, ki vas je zožil in podaljšal. Z obleke se da imenitno prevarati, tako s kroji kot z barvami. Poklonite svoje svetle bluze in puloverje prijateljicam in raje nosite temne barve. Obleke naj bodo krojene princes, s podolžnimi šivi. Prav taki naj bodo tudi plašči, na katerih naj poudarjeni šivi tečejo vzdolžno. Oblečila na sliki so primerna za manjšo in polnejšo postavo.

Moški in ženska

- Moški je edino bitje na svetu, ki ga lahko damo iz kože, ne da bi mu bilo treba umreti.
- Zakonski možje so kot varovalke: ko nastane v hiši prevelika napetost, odpovedo.
- Ni res, da tekajo ženske za moškimi. Nobena past ne teče za žrtvijo.
- Kdor ženski kaj zaupa pod prisego molččnosti, je sadist.
- Moški razumejo besedo konverzacija kot umetnost pripraviti druge tako daleč, da začno govoriti. Ženske pa razumejo s to besedo umetnost, kako pripraviti druge, da umolknejo.

Kotiček za ljubitelje cvetja

Svetuje ing. Anka Bernard

Pokojnikom za spomin manj betona in več zelenja

Za dan mrtvih okrasimo grobove padlih partizanov in svojcev. Pokopališča so ta dan vsa v cvetju in siju sveč zares lepa.

Treba pa bi bilo misliti na grobove ne le ob spominskih dnevih. Pokopališča bi morala biti skozi vse leto kot najlepše urejen park.

Preveč kamna, preveč robnikov, peska in betona na grobovih ne daje dobrega vtisa. Raje zasejemo trate in zasadimo več trajnega zelenja. Posamezni grob pa tudi družinski bo najlepši, če so robniki komaj opazni ali jih sploh ni ter prehajajo zasajene gomile v trato.

Na naših pokopališčih je vse preveč poti. Če bi bila trata stalno nizko strižena, bi večina poti lahko odpadla, hoja po mehki baržunasti zeleni travi pa bi bila prijetnejša kot po škripajočem pesku — pokopališče pa bi bilo videti kot park.

Gomilo lahko zasadimo z mačehami, blazinasto prevleko trajnic (najbolje ene vrste), med katere se lepo podajo tulipani, žafrani in narcise. Skupina nizkih rožnih grmov bo cvetela ob spomeniku do pozne jeseni. Poleg njih pa se lepo poda zimzelen grmič, katerih izbira je še precejšnja.

In kaj lahko še napravimo, da bo grob lepši? Predvsem se izogibajmo vsakega liča, med katerima sodijo razni preveč »lepi« okrasni papirnate rože ter pretirano pisana zbirka rastlin na grobu. V omejitvi se pokaže mojster!

Prizanesimo otrokom

Ni novo, da živimo v dobi pospešenega razvoja. V dobi, ko človek le s težavo išče svoje živčno ravnotežje. Zdi se, da je pri tem najbolj prizadeta ženska, ki se mora često prilagajati spremembam v družini in službi. Sodobna ženska mora opravljati nešteto funkcij od zakonske žene, gospodinje, poklicnega dela, matere in tako naprej. Napor pri prilagajanju novim življenjskim nalogam in okoliščinam je tolikšen, da danes le redki otroci nimajo nervoznih staršev.

Vprašanje je seveda, kako lahko otroci normalno rastejo v vzdušju živčnosti, pri starših, katerih razpoloženje niha od energičnosti in sitnosti do otopelosti iz utrujenosti. Pri tem otrok čuti

tudi navidezno mirnost staršev, ki prekriva njihovo živčnost. Posledice se kažejo na nesproščenih otrocih brez vedrine. Otroci nas posnema-jo veliko bolj kot si mislimo. Odvisni so od našega razpoloženja in značaja ter so prisiljeni dihati v vzdušju, ki ga ustvarjajo starši.

Ne govorimo, da ves dan delamo za otroka, da bodo bolje živeli in tako naprej. Otrok bo imel veliko več od matere ali očeta, ki se bosta znala spočiti, urediti misli in se šele potem posvetiti otrokom. Ura, ki jo posvetimo otroku naj ne bo le ostanek napornega dne, pač pa čas, ko skupaj z razumom in ljubeznijo dajemo otroku samega sebe.

O čiščenju in delovnih orodjih v gospodinjstvu

V sodobnem stanovanju uporabljamo veliko več čistilnih sredstev kot pa so jih naše babice. Trgovine so z različnimi čistili zelo založene in je večih zares težko izbrati. Vendar pa se ravnajmo po načelu, da mora imeti vsako dobro čistilo natančno navodilo za uporabo. Zalogo čistil pregledujmo vsak mesec in pravočasno dokupimo, kar nam manjka.

Razen čistil uporabljamo v gospodinjstvu še kup delovnega orodja. Rabimo ga pri pripravljanju hrane, pri čiščenju stanovanja, pri manjših popravilih in podobno. Dobro orodje, pa naj bo to kuhinjski nož ali omelo, mora biti primerno oblikovano, iz dobrega materiala in primerno veliko. Kadar kupujemo novost za naše gospodinjstvo, pomislimo na te tri važne lastnosti. Veliko-

krat se nam cenen nakup ne izplača, ker se orodje prehitro obrabi. Dobro moramo tudi pomisliti pri nakupu orodja ali strojčka za gospodinjstvo. Če ga bomo le malo rabili ali pa če traja čiščenje strojčka tako dolgo, da bi delo hitreje opravili z rokami — potem se nakupu odpovejmo.

Pri čiščenju stanovanjskih prostorov uporabljamo tudi različno posodo. Ta naj bo kar najbolj gladka in praktično oblikovana. Za čiščenje tal so primerna vedra iz pocinkane pločevine ali iz plastike. Za umivanje oken so vedrice majhne. Za razna čiščenja so nasploh zelo primerne plastične posode, ker so manj občutljive, lahko jih dobro umijemo, so suhe in ne vpijajo nesnage kot na primer lesene posode.

Naše uboge noge

Kupujete nove čevlje? Izbirate seveda po videzu, saj mora biti čevljev tudi lep. Toda pri tem kaj radi naredimo napako. Ko kupimo čevlje, smo navadno v skrbeh, ali bo barva pristojala k plašču, niti najmanj pa ne pomislimo na naše uboge stopalo. Ko so bili v modi čevlji z visokimi petami ter koničasti kar se je le dalo, smo jih kupovali vsi, ne da bi mislili na svoje zdravje. Zdaj takih čevljev, ki so bili prava smrt za noge, na srečo ni več, pa ne zato, ker bi se izdelovalci ustrašili zdravniških protestov, pač pa zato, ker se je spremenila moda. Ta pa je — kot vemo — vseumogočna. Zdaj so čevlji z visokimi petami, če jih srečamo na cesti, smešni. Moda narokuje nizke široke pete, čevljev je zaokrožen, tako da imajo prsti dovolj prostora.

Moderni čevlji s širokimi petami so prava pomoč za stopalo. Pri višini 3 do 4 cen-

timetrov se tri četrtine naše telesne teže koncentrirajo na najtrdnjšem delu stopala — na peti. Če pa je peta na čevlju visoka 5 do 6 centimetrov, se teža prenese na prste. Stopalo se znajde v nenaravnem položaju, sili nas naprej in to se kaže ne samo na drži telesa, pač pa tudi na delovanju notranjih organov.

Važna je tudi teža čevljev. Če bi na primer oba čevlja »solajšala« za 10 gramov (vsakega po 5), bi to pomenilo, da smo se na enem kilometru hoje znebili več kot 15 kilogramov nepotrebne teže. Kako težko breme so težki čevlji, se pokaže, če računamo dalje. V enem dnevu napravimo približno 15.000 korakov. Pomnožimo jih z 10 gramami, pa dobimo 150 kilogramov. Tolikšno breme ali celo večje pa lahko nogam prihranimo, če nosimo lažje čevlje.

Zdravnik svetuje

Kako ravnati z nezavestnim ponesrečencem

Ni težko ugotoviti, da je ponesrečenec brez zavesti, ker se ne odzove na klic. Če mu dvignete roko, omahne, če ga vščipnete v kožo, ne reagira. Pogosto tudi bruha. Poškodba, spremljana z nezavestjo, je vedno huda in kaže na notranje poškodbe: pretres možganov, prelom lobanjskega dna, poškodbe pljuč in srca ter trebušnih organov.

Ponesrečenec največkrat leži v neugodnem položaju, ki je lahko zanj usoden npr. na obrazu, v vodi ali blatu, pod ruševinami ali pa na cesti. Zato ga najprej odstranite s ceste, iz jarka, iz blata ali vode. Ruševine odstranite počasi in previdno, da ga ne boste še dodatno poškodovali. Če bruha, ga ne smete položiti nikoli vznak, temveč vedno na bok z glavo obrnjeno v stran in navzdol ter naslonjeno na podlaht. Tako lahko izbruhke ali kri izteka na prosto skozi usta ali nos in se vam ponesrečenec ne bo zadušil. Če krvavi, krvavitev ustavite na ustrezen način in v ustreznem položaju ponesrečenca prenesete na suho mesto in ga pokrijete, da ga ne bo zeblo. Sedaj obvestite dežurno službo zdravstvenega doma, če pa gre za prometno nesrečo, pa tudi postajo ljudske milice.

Ponesrečenca ne smete posedati, ga poskušati zbuditi s stresanjem ali kričanjem. Ne dajajte mu nobenih pijač: ne vode, čaja ali alkohola. Ne strpajte ga v prvi avto, ki pripelje mimo. Če rešilni avto ne more do mesta nesreče, ponesrečenca lahko odnesete ali odpeljete do najbližje ceste, vendar previdno, najboljše na nosilih. Zapomnite si, da nalgiča ni odločilna. Če nezavestnemu srce utripa, če diha in če je v ustreznem položaju, potem na primernem suhem mestu lahko počaka na strokovni prevoz.

dr. Košir Tone

Zgodnice o Drejčku

Polonica
na smučeh

Polonica je doživela svoj veliki dan. Mamica ji je obljubila, da se bosta šli smučat. Polonica ji ni dosti verjela. Iz izkušenj je vedela, da očka in mamica mnogo obljubita, malo pa urešičita. Ob nedeljah, ko so se domenili za izlet, je očka navadno rekel: »Napisati moram referat.« Mamica je dobila obisk, Polonica pa je morala z vozičkom in Drejčkom na vrt ali na cesto, da ne bi motila gostov.

Tokrat pa je bilo zares. Mamica je dopoldan slovesno izvila: »Polonica, popoldan se pojdeva smučati!«

Oblekli sta se tako krasno, da se lepše ni bilo mogoče. Obe sta imele črne hlače in sinjmoder sviter, okoli vratu rdeč šal, na glavi pa je imela Polonica sinjmodro volneno čepico, obšito z belo zajčevino, da je bila podobna pravemu Eskimoku. Na nogah sta imele gozjerje, na ramenih pa najnovejše Elanove smučči.

Tako opremljeni sta se odpravili pod Šmarjetno goro.

Težave so se začele, ko sta si na noge nadeli smučči.

Komaj se je Polonica speljala po snegu, je že padla. Mamica se ji je nasmejela in ji rekla: »Glej, napravila si piko!« Polonica je vstala in se ozirala, kje je pika. »Saj ni pike nikjer,« je odgovorila. Mamica je pokazala z jeklenko na vdolbino, ki jo je napravila, ko je padla in je rekla: »To je pika.« — Polonica je ugovarjala: »To ni pika. Pika je majhna in črna.«

»Pa naj bo po tvojem,« je rekla mamica in se spustila po bregu nizdol.

Breg pa je bil za mamico prestrm, ustrašila se je in se zaustavila na način, ki ga je znala — sedla je v sneg.

»Tudi jaz sem napravila piko!« je zaklicala Polonica. — Ta je ugovarjala: »To ni pika, to je packa. Pika je majhna.«

Potem je mamica rekla: »Zdaj bova vadili pluzni zavoj.« Polonica pa ni bila zadovoljna. Odgovorila je: »Tega ne znam. Napravila bom poizev zavoj.«

Mamica je hotela pokazati zavoj, pa ni šlo. Padla je. — Polonica se je razjezila: »Nehaj, ves sneg boš popackala!«

»Zdaj bova pluzili,« je obetala mamica in je postavila smučči v trikot. — Polonica se je uprla: »Jaz se ne bom tako vozila. Jaz se bom peljala naravnost.« In se je spustila po bregu.

V dolini je bila soseda va Tončka in drugi otroci iz ulice. Smučali so se in skakali kakor zajčki. Polonica se je pomešala mednje. Kar dobro ji je šlo.

Mama je gledala za njo in ji pomahala.

Takrat se je prismučala mamina prijateljica in skupaj sta odšli v lovsko kočjo na kavico.

Doma ju je vprašal očka kako je bilo. Mamica je rekla: »Krasno sem se nasmučala, samo nogo sem si malo nategnila.«

Polonica pa je izjavila: »Če ne bi bilo pik, bi bilo mnogo lepše.«

V Savudriji

Lansko leto mi je teta obljubila, da me bo vzela s seboj na morje, če bom dobro izdelala razred. Držala je besedo. Ona, bratranec in jaz smo odšli na taborjenje v Savudrijo.

Teta ima velik in lep šotor. V njem je dovolj prostora za pet ljudi. S teto sta spali skukaj, bratranec pa sam. Bilo je čudno, da Savudrija je slikovit kraj, z lepimi plažami. Tatu smo odšli deset dni, saj nam je bilo vreme naklonjeno.

S seboj na morje smo prinesli veliko hrane in sadja.

Voda se je dobila v bližnji gostilni. Čeprav je mesto Savudrija zelo daleč od tabora, sva s teto vsak dan hodili tjakaj. Enkrat so nas obiskali tudi sorodniki, stric, teta in dva bratranca. Bratranca sta majhna in sta se zelo veselila morja. Posebno so ju navdušile ladje.

Ko smo se po desetih dneh vrnili domov, nas je vse občudovalo, ker smo bili tako zagoreli.

Alenka Tabar, 4. razred os. š. France Prešeren, Kranj

Obisk Jenkove razstave

Ob stoti obletnici smrti pesnika Simona Jenka je osrednja knjižnica iz Kranja s Slovensko knjižnico priredila razstavo njegovih del in predmetov, ki jih je uporabljal v svojem kratkem življenju. Razstavo so pripravili v prostorih Prešernovega muzeja.

Takoj ko sem stopil skozi vrata, se je moj pogled ustavil na doprsem kipu tega velikega lirika. Okoli marmornate plastike so bila pod steklom razporejena Jenkova najpomembnejša dela. Tu sem lahko videl list Vaje, v

Dobil sem nagrado

Lani se je veliko učencev iz našega in iz drugih razredov osnovne šole Matija Valjavec vključilo v literarni natečaj. Vsi smo si želeli, da bi dobili posebno nagrado. Seveda, na to smo mislili samo med šolskim letom, ko pa se je približalo poletje, so nas bolj skrbele ocene.

Nekaj dni pred koncem mi je tovarišica Berta Golob povedala, da bom dobil uro in da bom oktobra odšel v Dravograd, kjer mi bodo izročili nagrado in diplomu. Vseh skupaj nas je bilo petdeset nagrajencev iz vse Slovenije.

Tisti dan sem zelo težko čakal. Zdelo se mi je, da dnevi minevajo prav po polju. In vendar sem dočakal. 10. oktobra smo se zbrali v Ljubljani pred univerzo. Odhod je bil napovedan za 17. uro. V avtobusu smo se najprej predstavili drug drugemu, potem pa se prijetno zabavali. Za to je poskrbela Vida Kovačič.

Na cilju v Dravogradu nas je sprejelo nekaj pionirjev dravogradske osnovne šole. Pogostili so nas in nas razdelili po domovih učencev, kjer smo prespali. Pionir, pri katerem sem prenočil, je bil zelo prijazen in radodaren.

V soboto smo si ogledali več števil njihovega glasila. Dobil sem vtis, da so zelo pridni in da zelo dobro pišejo. Popoldne smo se razdelili v dve skupini. Začel se je pogovor o nadaljnjem delu in o tem, kako urejajo Pionirski list. Zvečer so nas odpeljali v kino dvorano, kjer je bil pester kulturni program. Nastopili so pionirji in pionirke v koroških narodnih nošah. Njihov program je vse prisotne spravil v dobro voljo. Ansambel Naši sosedi je zapel še nekaj dobrih pesmi, nato pa so nas nagrajence poklicali na oder. Projeli smo ure in diplome. Podobne časti sta bila deležna tudi pesnik Vojan Arhar in pisatelj Branko Jurca.

V nedeljo dopoldan je bil piknik, na katerem smo jedli ribe. Popoldan smo krenili nazaj proti Ljubljani.

JOZE REBROVIČ, 7. razred, os. š. Matija Valjavec, Proddvor

katerem je pesnik objavil svoje prvence in po katerem so on in njegovi prijatelji dobili ime vajeveci. Tu je bil tudi rokopis pesmi Adrijansko morje. Na drugi strani so si obiskovalci lahko ogledali prve izdaje Jenkovih prozskih del, nad katerimi je viselo več slik poetovih sorodnikov, rojstne hiše in vasi ter spo-

menika, ki stoji v Podreči na Sorškem polju.

Tudi v sosednjem prostoru je bilo razstavljenih veliko pesnikovih del, podob in predmetov, vendar se mi je še najbolj vtisnil v spomin njegov portret, ki ga je napravil slikar Gvidon Birella Gorazd Jereb, Kranj

Ob nevihti

Med počitnicami sem bila pri stari mami. Tjakaj je prišel na obisk tudi bratranec. Nekega dne sva odšla v bližnji gozd nabirat borovnice. Sijalo je sonce, vse je bilo tiho, le včasih se je zaslišalo rahlo šelestenje listja. Vneto sva nabirala jagode in vmes enkrat, pri bližnjem potočku, zagledala srno z mladičem.

Nenadoma pa se je pooblačilo. Začelo je deževati. Nebo nad Blegošem so razparali bliski, ki jih je spremljalo grmenje. Skrbelo naju

je, kaj bo iz tega. Misliha sva, da bo nevihte kmalu konec, zato sva vedrila pod košato smreko. Toda potem se je usula toča. Pobrala sva košarici, polni borovnic, in stekla proti domu. Bila sva do kože premočena in treba se je bilo takoj preobleči.

Ker je nato deževalo več dni zapored, precej časa ni sva mogla več nabirati borovnic.

Marinka Celik, 7. razred, os. šola Matija Valjavec, Proddvor

Jesen

Ko se jeseni sprehajamo po naših ulicah in občudujemo naravo, ki se že pripravlja na zimsko spanje, nam je težko, obenem pa tudi toplo pri srcu. Odpadlo listje in šumi pod nogami opozarja, da se je veselo poletno življenje končalo. Parki so prazni, le tu in tam vidimo kakega starčka, ki ždi na klopi in lovi zadnje sončne žarke toplega sonca. Kmalu se bodo morali umakniti v tople sobe ter si s kramljanjem in obujanjem spominov krajšati čas. Večina ljudi pa mrzlično hiti nabavljati ozimnico. Sreču-

jemo jih po trgovinah, ko se šibijo pod težo s sadjem obloženih cekarjev in mrež. Žlic in hišnih streh ptice selivke nemirno opazujejo vrvež pod seboj. Tudi one so že nared, da odletijo v toplejše kraje, na jug. Vsak čas nas bodo zapustile. Teško nam je, saj do spomladi ne bomo slišali njihovega petja. In vendar smo jeseni lahko hvaležni. Založi nas z dobrotami, da laže preživimo dolgo zimo.

Kondi Pižorn, 5. razred os. š. Matija Valjavec, Proddvor

Zgodilo se je v Trenti

Pravljica pripoveduje, da je pred davnimi časi v Trenti živel kozorog z zlatimi rogovi. Prav kot kozorog pa je bil znan tudi mlad trentarski lovec, sin slepe matere. Imela sta hišico ob vzhodu gore.

Na bregu Soče je stala prijazna krčma. Studentje, trgovci in drugi so radi zahajali tjakaj — nekateri zaradi dobrega črnega vina, nekateri pa zaradi lepega dekliča, gospodarjeve hčere. Tudi trentarski lovec je večkrat prišel. Rad je videl deklico. Nosil ji je triglavske rože in plesal z njo, kajti v gostilni so imeli godbo.

Nekega dne se je v krčmi ustavil bogat tržaški trgovec. Poprosil je deklo za ples in potem sta se vrtela brez prestanka. Tedaj je vstopil lovec. V roki je držal šopek lepih rdečih rož. Grdo je pogledal, se obrnil in užaljen odšel. Hotel je najti kozoroga z zlatimi rogovi, hotel je postati bogat, tako bogat kot trgovec, ki je deklici podaril ogrlico in zlat prstan. Ni dolgo iskal, s kozorogom sta se kmalu znašla iz oči v oči. Lovec je pomeril in ustrelil.

Kri, ki je pritekla iz rane, se je začela spreminjati v zelišče in tudi lovec je postal ves zelen. Rogovi ranjene živali so se svetili v soncu, ko ga je prosila, naj jo milostno ubije. Lovec pa se je ustrašil in zbežal. Dirjal je tako hitro, da se ni mogel pravočasno ustaviti in je zgrmel v prepad. Drugo jutro je voda v vasi odložila njegovo truplo. Mrtvi prsti so še vedno stiskali šopek rdečih rož.

Branko Vidmar, 4. razred os. š. Cvetko Golar, Trata pri Skofji Loki

S šolskih klopj

O nalogah v prihodnje je na proslavi spregovoril direktor Šter

Murkini h 15 let

Prizadevanja so se razcvetela

Z zvoki znane pesmi Tam, kjer murke cveto... (v izvedbi kvinteta Avsenik) se je v soboto zvečer v dvorani Kazine na Bledu začela slovesna proslava ob 15-letnici trgovskega podjetja MURKA Lesce. Simpatična napovedovalka — uslužbenka Murke — Marija Justin, ki je potem z ubrano besedo napovedovala posamezne točke skrbno in kvalitetno pripravljene s slovesnega programa, je v dvorani pozdravila prek dvesto gostov. Po prisrčnem začetku je spregovorila predsednica delavskega sveta Murke Vera Dacar, ki se je vsem zahvalila, da so se od zvalj povabili in med gosti pozdravila predsednika radovljiške in jeseniške občinske skupščine Stanka Kajdiča in Franca Zvana, predsednika republiške gospodarske zbornice Leopolda Kreseta, predstavnike poslovnega združenja za napredek trgovine, Centra za napredek trgovine in embalaže, GKB in Službe družbenega knjigovodstva, sosednjih trgovskih in prodajalnih podjetij ter predstavnike družbenopolitičnih organizacij. Po njenem govoru o 15-letnem delu Murke je goste nagovoril še direktor Miloš Šter, ki je dejal, da je kolektivu v 15 letih uspelo doseči vrsto lepih uspehov zaradi nenehnih skupnih naporov.

Program, ki so ga izvedli učenci in člani Murke, je bil

res zanimiv in zabaven. Nastopili so recitatorji, pevski zbor, štipendistka Murke Lidija Turnšek, ki sicer poje pri Belih vranah, kolektiv se je spomnil osmih učencev, ki so bili rojeni isto leto kot je bilo ustanovljeno podjetje, nagradili so tri najboljše učence, ki so napisali nalogo o 15-letnem delu Murke, nazadnje pa so pripravili še zanimivo tekmovanje. Res bogat in zanimiv program je bil to. Za veselo razpoloženje pa so potem skrbeli Slaki s pevcin in napovedovalcem, pevcem in humoristom hkrati — Marjanom Roblekom.

murka
LESCE

**1. julij
1954**

To je datum, ko je 11-članski kolektiv z dvema prodajalnama (za specerijo in mešano blago) začel graditi v Lescah eno največjih trgovskih podjetij na Gorenjskem. Ustanovili so ga, da bi zadovoljili potrebe, želje in zahteve domačih kupcev. S 70 kvadratnimi metri poslovnega prostora je ta ko-

lektiv prvo leto ustvaril 30 milijonov starih dinarjev prometa. To so bili časi, ko nihče ni pričakoval, da bodo v prihodnjih desetih, petnajstih letih dosegli tolikšen razvoj.

Obdobje razširjanja in moder- nizacije

Kmalu se je pokazalo, da je bila ustanovitev takšnega podjetja upravičena. Zanimanje za Murko je naraščalo, to pa je delovnemu kolektivu narekovalo, da poveča izbor različnih izdelkov, da odpro nove prodajalne, da modernizira prodajne oziroma poslovne prostore in da se kadrovske okrepí. Po desetletni modernizaciji je imelo podjetje že za 80 milijonov starih dinarjev osnovnih sredstev, površina poslovnih prostorov se je povečala na 525 kvadratnih metrov, število zaposlenih pa na 54. Vso skrb so takrat posvetili tudi kadrom, kvalitetni ponudbi in dobri založenosti.

3 milijarde prometa

Tako je iz skromnih začetkov nastala današnja Murka. Z izostrenim poslušom za potrošnika pa je kolektiv podjetja na debelo in drobno ponesel njegovo ime širom po Sloveniji oziroma države pa tudi zunaj meja. Se lani je bilo v podjetju le 74 zaposlenih, površina poslovnih prostorov pa je znašala 927 kvadratnih metrov. Letos so na Jesenicah odprli novo blagovnico in povečali površino poslovnih prostorov skoraj

na dva tisoč kvadratnih metrov število zaposlenih na 105 (razen tega imajo 35 učencev), njihov letošnji program prometa pa znaša tri milijarde starih dinarjev. V 15 letih torej kar 100-krat večji promet kot prvo leto po ustanovitvi.

Prav nič se ne bomo zmotili, če zapišemo, da danes ni Gorenjca in da so le redki v Sloveniji, ki ne poznajo Murke. Murka je namreč eno redkih podjetij, ki redno sodeluje na Gorenjskem sejmu in ki pripravlja v različnih krajih samostojne razstave in prodaje pohištva ter drugih izdelkov. Da pohištvo. Razen gradbenega materiala, tehničnih predmetov, tekstila, specerije, spominkov itd., je pohištvo nekakšna Murkina specialiteta. In najbrž ne bomo preveč smeli, če rečemo, da je prenekatera domača tovarna pohištva prav s pomočjo Murke osvojila kupce na Gorenjskem.

24 milijonov članom kolektiva

Tako kot je navzven to podjetje v 15 letih kazalo veliko skrb za potrošnika, je znotraj skrbelo za člane kolektiva. 20 članom so odobrili že prek 24 milijonov starih dinarjev za gradnjo oziroma nakup stanovanj. Redno skrbijo za nove, mlade kadre. Pripravljajo razne strokovne tečaje in seminarje. V 15 letih se je s skupnimi prizadevanji vseh članov izšlo osem poslovdij in 45 trgovskih prodajalcev. »Za-

upanje in kvaliteta ne prideta sama od sebe,« pravijo v Murki. »Za to so potrebni napori in enotnost vsega kolektiva.« — Tega pa v Murki vsa leta ni manjkalo in seveda uspeh ni izostal.

Jutrišnji korak

Od 2 milijonov starih dinarjev 1954. leta se je do letos vrednost osnovnih sredstev tega trgovskega podjetja povečala na 370 milijonov. Trenutno ima podjetje v Lescah, Radovljici, na Bledu in Jesenicah 11 rednih in deset sezonskih poslovalnic. V soboto dopoldne pa je delavski svet na slovesni seji, kjer so obdarovali tudi najstarejše člane kolektiva — Lojzko Avsenik, Miloša Štera, Angelco Zupane, Lojzeta Drinoveca, Tinco Ravnik in Vinka Savnika — razpravljal o nadaljnjem razvoju. »Čakajo nas nove in še težje naloge. Okrepila se je konkurenca, razvil turizem in prav zato bomo v prihodnje našo maloprodajno mrežo širili tudi izven občinskih meja,« je dejal direktor na sobotni večerni slovesnosti. Kazne torej, da jutrišnji korak tega kolektiva ne bo nič manjši od dosedanjih.

● Nemalokrat je 15 let za uveljavitev in uspeh nekega podjetja pre malo. Konkurenca je huda. Toda ob vrsti presenečenj je MURKA tudi na tem področju izjema. Je namreč eno redkih podjetij, ki je v kratkem času z majhnim številom zaposlenih doseglo zavirljive uspehe in si pridobilo naklonjenost oziroma zaupanje potrošnikov.

Simpatična napovedovalka — uslužbenka Murke Marija Justin je vodila tudi tekmovanje učencev. — Foto: F. Perdan

Pekarne v Kranju, Lescah in Trziču ter tovarna čokolade Gorenjka Lesce:

»Pripojitev k ljubljanskemu kombinatu Žito je bila gospodarsko upravičena«

Leta 1958 se je iz štirih velikih mlinških predelovalnih podjetij in dveh specializiranih žitnih trgovskih podjetij v Sloveniji osnoval žitnopredelovalni kombinat Žito v Ljubljani. V desetletnem planu si je združeno podjetje zadalo naslednje naloge:

- organizirati žitno predelavo
 - organizirati skladiščno službo za žito in mlevske izdelke ter poskrbeti za njihovo prodajo, in
 - preiti v predelavo testenin in urediti pekarsko dejavnost
- To so bile ob združitvi sprejete naloge, ki so bile v desetletnem perspektivnem planu kombinata Žito tudi uresničene.

GORENJSKA PEKARSKA INDUSTRIJA SE VKLJUČI V KOMBINAT

Do 1966. leta je bila na Gorenjskem pekarska industrija razdrobljena, saj so takrat na tem področju obratovala pekarnice v naslednjih krajih: v Kranju, Lescah, na Bledu, Jesenicah in v Kropi. Čeprav je bilo število obratov precejšnje, njihova proizvodnja kruha in drugih pekarskih izdelkov gorenjskega potrošnika ni zadovoljevala. V Lescah je v tem času že obstajalo žitno skladišče, ki je bilo ob združitvi in spremembah v gorenjski pekarski industriji posebno dobrodošlo, saj so v njem začeli shranjevati žitne zaloge za precejšen del gorenjskega konca.

Leta 1966 je pristopila k ljubljanskemu Žitu pekarna v Lescah. Obenem so začeli omenjeno pekarno preurejati, modernizirati in prilagajati potrebam in proizvodnim zmogljivostim, ki jih je zahtevala sprememba v organizaciji gorenjskega pekarskega. Junija 1966. leta so prenehale delati pekarnice na Je-

senicah, Bledu in v Kropi. Tako je prenovljena leška pekarna začela oskrbovati prebivalstvo v radovljiški in jesenjski občini.

Prvega aprila 1967 je pristopila k ljubljanskemu kombinatu kranjska pekarna. Tudi njo so začeli modernizirati, povečavati in prilagajati vse večjim potrebam in zahtevam kupcev, posebno zaradi tega, ker izbor in kvaliteta kruha nista več ustrezala.

Na začetku letošnjega leta se je k Žitu priključila še trziška pekarna. »Prizadela« jo je rekonstrukcija. Proizvodnja se je povečala, izbira izdelkov razširila in trziško področje je bilo dobro preskrbljeno s kruhom in ostalimi pekarskimi izdelki.

Pekarski integracijski krog na Gorenjskem pa še ni bil zaključen. Prvega junija letos je h kombinatu Žito pristopila še tovarna čokolade Gorenjka iz Lesca, in to skupaj z ljubljansko tovarno Sumi, s katero se je Gorenjka že prej integrirala. Leška tovarna Gorenjka se je priključila kombinatu predvsem zaradi naslednjih ciljev: število izdelkov je bilo potrebno povečati, ker do takrat Gorenjka ni dohajala čokoladne industrije pri nas in drugod. In drugič. S takratno izbiro in kvaliteto izdelkov ni mogla dostojno konkurirati na trgu. V enakem položaju je bilo tudi celotno podjetje Sumi. Zato je kolektiv menil, da je kombinat Žito praktično edini možni integracijski partner kljub različni proizvodni dejavnosti, vendar se proizvodnja Gorenjke pokrije s proizvodnim planom kombinata Žito, ki ima namen razvijati tako imenovano konditorsko dejavnost, kamor spadajo kolači in rolade.

Tako ima danes kombinat Žito iz Ljubljane na Gorenjskem štiri poslovne enote:

Tako so pekli kruh včasih...

pekarno Kranj, poslovno enoto Lesce, pekarno Trziče in tovarno čokolade Gorenjka iz Lesca. Pri tem je pomembno, da so bile integracije in modernizacije obratov izvedene brez pretrsov na trzišču in da potrošniki teh premikov niso občutili.

PEKARNA KRANJ: ZMOGLJIVOSTI SE NISO IZKORISČENE

Kranjska poslovna enota Žito ima samostojno pekarno, skladiščno službo, organizirano ima tudi prodajno službo in 4 samostojne prodajalne. Ko je Žito sprejelo malo kranjsko pekarno pod svoje okrilje, se je obvezalo, da bo v pekarni v najkrajšem času opravljena rekonstrukcija. Res je bilo tako. Preureditvena dela so bila razdeljena v dve fazi.

V prvi fazi (januar, februar 1968) so modernizirali mešalnice. V tem času je kranjsko področje oskrbovala s kruhom in drugimi pekarskimi izdelki leška pekarna. Potrebne količine so bile dnevno dobavljene. Prvo fazo modernizacije so opravili brez pretrsov in sunkov na trgu.

Druga faza modernizacije je bila opravljena aprila in marca letos. Obnovili so vse predelovalne stroje, peči in sistem ogrevanja in kurjave. Namesto trdega goriva so začeli uporabljati tekočega, kar je bolj higiensko in ekonomično. Klasične peči so zamenjali s tračnimi. Stroji za predelavo in oblikovanje testa so novi, prav tako stavbene napeljave.

Vsa rekonstrukcijska dela so veljala preko dva milijona dinarjev. Del sredstev je prispevalo podjetje samo, ostanek pa je premostil kredit Gorenjske kreditne banke.

Kakšni so rezultati integracije in modernizacije?

● V štirih starih pečeh so spekli 750 do 800 kilogramov kruha na uro. V eni sami novi pa 1000 do 1150 kilogramov na uro.

● Kruh je enakomerno pečen, kar za prejšnji način pečenja ne bi mogli trditi. Na račun tega je morala pekarna poslušati pogoste očitke.

● Delno so obnovili tudi vozni park in s tem skrajšali pot do potrošnika. In zadnjič.

● Delovni pogoji so se izboljšali. Manj je fizičnega dela, vendar pa je zato potrebna večja strokovnost.

Sedanje proizvodne zmogljivosti pekarnice niso izkoriščene. Zato so se odločili za proizvodnjo tortnega peciva, s katerim bodo oskrbovali Gorenjsko, posegli pa bodo tudi na širši slovenski trg. Del opreme, ki je potrebna za takšno proizvodnjo, so že naročili. Ko bo izdelava tortnega peciva stekla, bodo zaposlili tudi nekaj nove delovne sile, predvsem žensk.

Kolektiv kranjske pekarnice, ki šteje 72 članov, želi svojo proizvodnjo še razširiti. Njihov cilj je izdelava posebnega kruha, za katerega pa med potrošniki še ni velikega zanimanja.

PEKARNA LESCE: POTROŠNIKI SO NAS SPREJELI

Pekarna je bila zgrajena na željo občinskih skupščin v Radovljici in na Jesenicah. Omenili smo že, da je prej obstajalo na tem področju več pekarn, vendar je analiza, ki jo je leta 1962 izdelal kombinat Žito, pokazala utemeljenost graditve osrednje pekarnice in njene prednosti. Dve leti kasneje so jo začeli graditi, 1966. leta pa je proizvodnja v novi leški pekarni že stekla. Pogoji — oskrbovanje radovljiške in jesenjske občine s kruhom in drugimi izdelki ob upoštevanju potreb turizma — so bili izpolnjeni. Se več. Zmogljivosti tudi v Lescah niso izkoriščene. Eden od vzrokov je tudi dokajšen vpliv zasebnega pekarskega sektorja, ki je na področju radovljiške in jesenjske občine precej razvejen in posega preko dogovorjenih meja, tja, kjer bi moral svoje izdelke prodajati dražbeni sektor.

Lani so začeli v Lescah s proizvodnjo rolad in kolačev. Sprejem novih proizvodov pri potrošnikih je bil izreden. To je obenem znamenje, da bodo omenjene proizvode izdelovali še vnaprej, in to v povečanem obsegu, četudi na škodo standardnih pekarskih izdelkov.

In perspektive Leščanov? Rolade, kolači in konditorski izdelki. V tem se bodo dopolnjevali s kranjsko pekarno in tovarno čokolade Gorenjka.

Pekarstvo torej ni edina dejavnost poslovnice enote Žito v Lescah. V tem kraju je tudi skladišče žit, mlevskih izdelkov in zaloga testenin proizvodnega obrata Pekate. Leška pekarska industrija ima svojo slaščičarno na Jesenicah ter šest prodajalnih na Jesenicah, v Radovljici in na Bledu.

Torej, izredno pestra in obenem specializirana dejavnost 120-članskega kolektiva.

GORENJSKA LESCE: ČAKAMO NA MODERNIZACIJO

Poslovna enota Žito, Gorenjska v Lescah, ima 64 zaposlenih. Njen glavni proizvod je čokolada v tablicah ter čokoladni prah in obilne mase. Proizvodnja ni visoko mehanizirana, zato ne morejo izdelovati tistih artiklov, katere zahteva sodobno tržišče — velikih in malih polnjenih čokoladnih tablic, čeprav je na trgu povpraševanje za takimi izdelki veliko. Prav v tem Gorenjko ostala sorodna podjetja prekašajo. Zato se na osnovi analiz trga pripravljajo program modernizacije obrata Gorenjska v Lescah. To bi omogočilo cenejšo proizvodnjo na eni in boljše kvaliteto izdelkov na drugi strani. Strokovne službe kombinata Žito imajo nalogo, da omenjeni program izdelajo do septembra naslednjega leta.

PEKARNA TRZIČ: STROKOVNE SLUŽBE NAM POMAGAJO

Kolektiv trziške pekarnice se je k ljubljanskemu Žitu priključil prvega januarja letos. Šteje 26 članov. Glavna proizvodnja trziških pekarjev sta kruh in pecivo. Imajo štiri samostojne trgovine, v katerih nudijo kupcem lastne proizvode in izdelke kombinata.

Tržičani so z rezultati integracije zadovoljni, saj so z njo precej pridobili. Stare stroje so nadomestili z novimi, delovni pogoji zaposlenih so se izboljšali, enako kvaliteta, številčnost proizvodov pa se je povečala. Pri delu jim veliko pomagajo strokovne službe kombinata.

To je bil kratek in gotovo ne povsem popoln pregled dejavnosti pekarskih podjetij na Gorenjskem, ki so se v zadnjih treh letih pripojila k ljubljanskemu kombinatu Žito. Vsak, kdor bo prebral te vrstice, bo lahko ugotovil, kako koristna in dolgoročna je bila integracija pekarskega na Gorenjskem.

J. Košnjek

...in tako ga danes — Foto: F. Perdan

Kako se pripravljamo na zimsko turistično sezono?

»Na Jezerskem nimamo pogojev«

Ze nekajletni podatki kažejo, da je na Jezerskem izkupiček od zimskega turizma za polovico manjši od letnega. Zakaj je to tako, so mnega precej različna. Nekateri pravijo, da so prenočitvene zmogljivosti na Jezerskem pozimi neustrezne (sobe so mrzle in brez tople vode) in premajhne. Prav tako niso redka mnenja, da tod ni tako ugodnih smučarskih terenov, kot v nekaterih znanih turističnih krajih na Gorenjskem. Do neke mere je najbrž resnična tudi ocena, da so danes idejni pogoji za razvoj zimskega turizma šele na višini nad dva tisoč metrov. Vsaj tisti, ki so bili v tujih deželah pravijo tako.

Kakorkoli že, res je, da v programu o razvoju turizma v kranjski občini Jezersko in gorenjski občini Tolmin glede zimskega turizma ni obdelano tako kot nekateri drugi kraji, za katere vemo, da bodo imeli v prihodnjem razvoju prednost. Kljub vsem tem ugotovitvam, pa vseeno ne moremo trditi, da na Jezerskem ni zimskega turizma.

»Zadnja leta je bil Dom na Jezerskem okrog polovice slabše zaseden kot poleti. Da je to tako, so krive premajhne zmogljivosti, neurejena smučišča, slab dostop do nekaterih naravnih smučišč, premajhno število različnih športnih naprav itd. Vse to pa povzroča, da prava zimska sezona pri nas traja le dober mesec. Začne se nekako sredi decembra in traja tja do konca januarja.« Tako nam je pred nedavnim razlagal direktor Doma Ivan Konecnik.

Lani so imeli na Jezerskem eno smučarsko vlečnico, pa še ta je postavljena na sončno stran in je zato smuka mogoča le kakšen mesec. Letos nameravajo do začetka sezone zgraditi še eno vlečnico pri drevesnici blizu Planšarskega jezera. Pravijo, da bo njena zmogljivost precej večja od sedanje, razen tega pa bo postavljena na senčni strani.

To pa je pravzaprav vse, kar letos nameravajo na Jezerskem narediti za razvoj zimskega turizma. Vseeno pa računajo, da obisk ne bo manjši od lanskega. Tako so se že dogovorili za obisk gostov iz Italije in Belgije. Med zimskimi šolskimi počitnicami pa bodo zmogljivosti v Domu napolnili s šolskimi skupinami. To in pa nekaj priložnostnih, nedeljskih gostov, pa bo letos na Jezerskem najbrž tudi vse, kar lahko trenutno napovemo o bližnji zimski sezoni v tem kraju.

Nekam skromna se mi je zdela takšna priprava in napoved, vendar mi je direktor Doma takoj postregel z naslednjim odgovorom:

»Res je to malo in tudi premalo za Jezersko. Toda kaj? Dom nima denarja, urejen zimski turizem pa danes zahteva precej sredstev. Prepričan sem, da bi z dograditvijo depandanse oziroma s sto novimi posteljami precej premaknili. Menim tudi, da bi na Jezerskem s pametno in pretehtano ureditvijo zimski turizem vseeno razvili do neke mere. Strinjam pa se tudi s tistimi, ki menijo, da tod ni pogojev za množičen zimski turizem.«

A. Z.

Člani TD Bela obiskali Koroško

V soboto je 85 članov na novo ustanovljenega turističnega društva Bela v kranjski občini obiskalo Koroško. Ogleдали so si nekatere turistične kraje, urejenost naselij in posameznih kmetij oziroma penzionov na Koroškem ter se seznanili z življenjem Slovencev onkraj meje. Pot jih je vodila skozi Zelezo kaplo, kjer so se najprej ustavili v Beli. S tem naseljem blizu Kaple nameravajo v prihodnje navezati tesnejše kulturne, športne in turistične stike. Tako so se

predstavniki socialistične zveze, ZB, krajevne skupnosti in turističnega društva s predstavniki Bele na Koroškem dogovorili, da bodo prihodnji mesec, ko jim bodo Slovenci z onkraj meje vrnil obisk, sestavili konkreten program nadaljnega sodelovanja. Člani turističnega društva so potem obiskali še Dobro vas, Velikovec, Klopinsko, Zamanjsko in Vrbsko jezero, Celovec, Gospo sveto in Beljak. Povsod so si ogledovali najmodernejše urejene kmetije in kulturne zanimivosti.

Alpski letalski center v Lescah ima več enovijačnih letal. Z njimi vadijo domači piloti, večjega pa uporabljajo padalci na svojih treningih in jadralci za vleko jadralnih letal. Razen tega imajo tu stalno aerotaksi službo. Trije odrasli in otrok plačajo za deset minut letenja 100 N dinarjev. Ob lepem vremenu, v sobotah in nedeljah, sta obe letali neprestano zasedeni. Med potniki je zelo veliko starejših ljudi, ki želijo vsaj enkrat v življenju poleteti z letalom. Sicer pa so tudi vedno ljudje, ki se ne vozijo z letalom, temveč opazujejo vrvež na letališču. — Foto: B. Blenkuš

Ljubelj pred zimsko sezono

Teptalni stroj, drsališče in bar

Ljubiteljem smučanja na Zelenici in ob ljubeljskem predoru se z letošnjo zimsko sezono obeta nekaj novosti. Med prvimi velja omeniti stroj za teptanje snega, ki bo poskrbel, da bodo smučišča stalno teptana in tako pri-

pravljena tudi za najzahtevnejšega smučarja. Druga novost je manjše drsališče pod novim garni hotelom, kjer se bodo lahko brezplačno drsali vsi ljubitelji drsanja. Sicer pa bo v novi zimski sezoni poskrbljeno tudi za zabavo obiskovalcev Zelenice. V garni hotelu že več mesecev obratuje avtomatsko kegljišče, v drugi polovici prihodnjega meseca pa bodo v do- sedanjem dnevnem baru v garni hotelu odprli nočni bar, ki bo imel 55 sedežev.

Omeniti velja tudi to, da se letos garni hotel spremeni v hotel visoke B kategorije, skratka v hotel za prehodne goste in za tiste, ki bodo na Ljubelju preživeli dalj časa. Hotel ima 75 ležišč, 60 sedežev v restavracijskih prostorih, zmogljivost kuhinje pa je 120 obrokov. V novoletnih praznikih bo hotel zaseden — v njem bodo italijanski gosti, medtem ko februarja pričakujejo skupino 25 Američanov.

V začetku prihodnjega meseca bo Kompas, ki je upravljevalec vseh objektov na Ljubelju, prevzel tudi restavracijo ob bencinski črpalki v Trziču — Na Deteljici. V deloma prenovljeni restavraciji bodo gostom postregli predvsem z rečnimi in morskimi ribami, odprtim pivom in vinom. Kot so nam povedali, bo v tej restavraciji mogoče dobiti tiste specialitete, ki jih v drugih gostiščih ni mogoče naročiti.

Kot lani bosta tudi letos obratovala dva bifeja za smučarje, in sicer na spodnji postaji žičnice in na Vrtači. Cene prevozov z žičnico in na vlečnicah se letos ne bodo spremenile, morda jih bodo povečali le ob nedeljah. Smučarje, ki pridejo na Ljubelj s svojimi avtomobili, bo gotovo razveselila tudi novica, da bodo do začetka zimske sezone asfaltirali parkirne prostore pod garni hotelom, s tem pa se bo lahko vsakdo po asfaltu pripeljal do hotela.

Letos 21 odstotkov več tujih turistov

Ze pred začetkom letošnje turistične sezone v naši državi je bilo slišati napovedi o rekordnem turističnem letu. Ta predvidevanja so se uresničila le delno, saj predvidenih 300 milijonov dolarjev najbrž letos ne bomo dosegli. Sicer pa smo letos za beležili 16-odstotno povečanje števila vseh turističnih gostov in 21-odstotno povečanje števila tujih turistov. V naši republici je skupno

povečanje enako, medtem ko je tujih turistov bilo 18 odstotkov več kot lani, oziroma smo v naši republici dosegli manjši porast kot v vsej državi. Med tujimi obiskovalci so daleč na prvem mestu gostje iz Zahodne Nemčije, sledijo jim Avstrijci, Italijani, gostje iz Češkoslovaške, nato Francije, Velike Britanije, ZDA, Madžarske, Švice in Belgije.

Lani je naša država dobila po podatkih narodne banke

nekaj manj kot 190 milijonov dolarjev iz turizma, medtem ko nekateri časopisi omenjajo 230 milijonov. Letošnja predvidevanja so nakazovala povečanje tega zneska na 300 milijonov dolarjev, do konca julija pa smo s turizmom pridobili 86 milijonov dolarjev. Čeprav je bil v avgustu devizni priliv največji doslej, pa lahko trdimo, da se napovedi o 300 milijonih dolarjev ne bodo uresničile.

V prvih letošnjih sedmih mesecih smo imeli 6,2 milijona turističnih gostov, od tega je bilo 2,4 milijona tujcev. Do konca avgusta je bilo v naši državi 38.255 milijona prenočitev oziroma 23 odstotkov več kot lani. Več kot polovica prenočitev odpade na tuje goste. Za letošnji turizem je značilno povečanje števila domačih turistov, na drugi strani pa podaljšanje dobe bivanja gostov.

V primerjavi med našimi

republicami je Slovenija po prenočitvah na četrtem mestu, pred njo so Črna gora, Srbija in Hrvatska, pri prenočitvah tujih turistov pa je naša republika na drugem mestu. V Sloveniji je 11 krajev, kjer so zabeležili več kot 100.000 turističnih prenočitev od letošnjega januarja do konca avgusta. Med temi kraji so tudi trije gorenjski, in sicer Bled — 311.920, Bohinj — 133.554 in Kranjska gora — 100.293 prenočitev.

V. G.

Ob 150-letnici smrti barona Žiga Zoisa

Pionirji slovenskega planinstva vsakakor ne bi dosegli naš najvišji vrh pred 191. leti (oam) štet preden je slaboumni iskalec kristalov Jean Jaques Balmat iz doline Arve po Chamonixu pripeljal na stroho Evrope — Mont Blanc — Gabriela Paccarda), če jim ne bi vsestransko pomagal lastnik bohinjskih fužin baron Žiga Zois.

Val francoske revolucije je že zajel vso Evropo, ko je Žiga Zois podedoval po očetu Michelangelu iz Bergama v Italiji številne rudokope, kovčaje in fužine v Bohinju in drugih nahajališčih železove rude v Sloveniji. Železarstvo v Bohinju je tedaj že konkuriralo italijanskemu, avstrijskemu, francoskemu, ruskemu in celo švedskemu razvoju železarske in jeklarske industrije.

Žiga Zois se je rodil 1747. leta slovenski materi. Po izobrazbi je daleč prekašal tedanje izobražence. V njegovi hiši v Ljubljani so uživali gostoljublje vsi tedaj pomembni slovenski izobražen-

ci: Smole, Prešeren, Čop, Linhart, Vodnik, Kopitar in dr. Žiga Zois je tudi ponudil denarno nagrado tistemu, ki se bo prvi povzpel na triglavski vrh. Na njegovo pobudo sta Franc Ksaver Scopoli in Bolthasar Hacquet iz Idrije prišla v triglavski svet. Sledili so jima še grof Hohenwart, ustanovitelj Ljubljanskega muzeja, naš prvi gorohodec svetovnega imena Valentin Stanič, brata Janez in Jakob Dežman, Henrik Freyer, profesor Ivan Tušek. Končno je starosta slovenskih planincev France Kadižnik lahko vklezal v skalo Triglava naslednje besede: Cvrste roke, dobre noge, čista glava, dospo vrh Triglava. Na Olimpu našega planinstva v zlati dobi se pojavijo še dr. Julius Kugy, dr. Henrik Tuma in mnogi drugi, ki so s prof. Fricshafom in župnikom Alja-

žem »pisali« našo planinsko zgodovino. Vse te ljudi pa so vodili v triglavske višave Zoisovi ljudje.

1798. leta je mecen slovenskega slovstva in velik dobrotnik planinstva ohromel, vendar ni zanemaril svojega velikega dela. Tudi njegov brat Karl Zois je bil navdušen planinec. Na Velem polju v Zajezerski dolini in pri Utah, je zgradil prve botanične kočice, v triglavskih višinah je našel Violo Zoysi in Companula Zoysi. Žiga Zois je zbiral tudi botanike in raziskovalce ter jim dajal izkušeno spremstvo gorohodcev in nosačev za pot v gore.

Baron Žiga Zois je vsakakor mnogo storil za naš narod. V spomin nanj se po njem imenuje kočica na Kokrškem sedlu (1792 m), ki je bila zgrajena leta 1897.

U. Zupančič

O uspešnosti jeseniškega alpinizma

Alpinistični odsek matičnega planinskega društva skuša čim več jeseniške šolske in delovne mladine navdušiti za gore. Mladi želijo aktivno sodelovati v visokogorskem smučanju, plezalstvu in alpinizmu.

Novo mlado vodstvo jeseniškega alpinističnega odseka skuša zatreti in prekiniti spore, ki so branili in načrtno zavirali skupno organizatorsko delo. Maksimalne napore bodo vložili v načrtno izobraževanje mladih ljubiteljev gora iz delavskih in šolskih vrst. Ustanovili so močan mladinski odsek. Organizirali so različna predavanja, izlete, tabore in tečaje.

Odlično pripravljena plezalna šola je v vsakem pogledu uspešna. Mladi so se seznanili z zgodovino našega in svetovnega planinstva in alpinizma, tehniko plezanja v suhi in zasneženi skali, reševanja v gorah, s prvo pomočjo in plemenitostjo v gorah. Mitja Košir, Ciril Praček, Pavle Di-

mitrov in drugi izkušeni planinci so mladini posredovali svoje izkušnje in znanje.

Uspeh jeseniških plezalcev, alpinistov in gorskih reševalcev so jamstvo in dokaz, da je AO Jesenice na pravi poti. Dvaindvajset njegovih aktivnih članov je letos uspešno opravilo prek 150 vzponov vseh stopenj doma in na tujem. Vendar letošnja bilanca še ni dosegla svojega vrha. Pred seboj majo še lepo jesen.

Uspehi AO Jesenice so bili doseženi v zelo kratkem času — v enem letu. Znatno so mu pomagali matično planinsko društvo in občinska zveza za šport in telesno vzgojo. Tudi delovni kolektivi in gospodarske organizacije (Železarna Jesenice, Vatrostalna iz Zenice, Gozdno gospodarstvo Bled in Zavarovalnica Sava) materialno in moralno podpirajo mlade ljubitelje gora. S svojimi uspehi mladi alpinisti želijo dokazati, da so vredni zaupanja.

U. Zupančič

Drugi zbor gorsko reševalnih veteranov

Šestnajst GRS širom po Sloveniji vključuje 300 gorskih reševalcev, ki so ob vsakem trenutku pripravljene se odzvati klicu na pomoč. Pri reševanju ponesrečenecv z gora morajo čestokrat pozabiti na lastno varnost, loviti se morajo z minutami in sekundami za življenje, pozabiti morajo na lastno utrujenost.

Navadno se gorski reševalci srečujejo na Pohorju, v koroških ali savinjskih gorah, na Grintavcu, Storžiču, na razglednih Karavankah in v Juljskih Alpah. Prvi zbor ve-

teranov naše GRS je bil lani 23. novembra v Logarski dolini na pobudo gorskih reševalcev iz Solčave, Luč in Celja. Misel o rednem shajanju so navdušeno sprejeli. Letos bodo gorski reševalci z Jesenic organizirali drugo tovariško srečanje na Vršču. Zbrali se bodo gorski reševalci iz Trente, Bovca, Koritnice, Bohinja, Tržiča, Kranja, Kamnika, Stahovice, Bistrice, Jezerskega, Solčave, Luč, Celja in morda organizatorji iz Ratač, Kranjske gore, Mojsstrane in Jesenic. U. Z.

Ciklus planinsko-alpinističnih predavanj

Matična planinska društva so se v prejšnjih letih ukvarjala v glavnem z gospodarskimi problemi, letos pa je Matično planinsko društvo Jesenice, ki slavi svoj 45. jubilej, organiziralo zanimiv ciklus planinsko-alpinističnih predavanj za mladino in ostalo članstvo. Predavanja bodo spremljali z barvnimi diapozitivi iz domačih in tujih gor. S predavanji so začeli oktobra. Uvodno predavanje je imel plezalec Niko Bernard. Govoril je o letošnjih dosežkih planinskega društva.

V novembru bo morda predaval odlični alpinist in gorski reševalec Zvone Kofler o svojih dosežkih doma, v Dolomitih in centralnih Alpah. Seveda predavatelji ne bodo samo z Jesenic, temveč bodo povabili tudi planince z Bleda, iz Radovljice in Bohinja. Tudi »štirje mušketirji« bodo pripovedovali o svojih vzponih. Ti so letos poželi v naših stenah in na Mont Blancu najlepše lovrike. Za praznik republike bo jeseniško planinsko društvo v sodelovanju s kinofoto klubom Andrej Prešeren pripravilo zanimivo razstavo črno-belih in barvnih umetniških in dokumentarnih alpinističnih fotografij.

Kolesarji na Šmarjetno goro

V nedeljo, 2. novembra, bo v Kranju zanimiva kolesarska dirka. Kolesarji se bodo namreč pomerili na progi Strazišče—Sk. Loka—Železniki—Sk. Loka—Kranj—Šmarjetna gora. Start nedeljske dirke bo ob 11. uri v Strazišču. Zmagovalec bo prejel kolo — darilo tovarne Rog iz Ljubljane.

A. Potočnik

Gorenjska rokometna liga

Kamnik jesenski prvak

Kamnik je v zadnjem kolu GRL v Kranjski gori z odlično igro v prvem polčasu uspel visoko premagati domačine in tako postal jesenski prvak. Največje presenečenje je pripravila ekipa Sava, ki je doma gladko premagala moštvo Seširja. Ena najlepših tekem je bila odigrana na Jesenicah, kjer je tehnično boljša ekipa Selca uspela zmagati. Svojo šesto zmago v gosteh so dosegli Zabničani v Tržiču ter se tako uvrstili na tretjem mestu.

REZULTATI: Kr. gora : Kamnik 24:33 (11:20), Sava : Sešir 12:7 (4:4), Tržič B : Zabnica 17:20 (3:11), Jesenice : Selca 12:14 (6:6).

LESTVICA:

Kamnik	8	7	0	1	186:137	14
Selca	8	6	1	1	160:100	13
Zabnica	8	6	0	2	168:165	12
Sešir	8	5	1	2	114: 97	11
Kranj B	8	3	0	5	155:152	6
Kr. gora	8	3	0	5	143:195	4
Sava	8	2	0	6	145:159	4
Jesenice	8	2	0	6	139:154	4
Tržič B (-2)	8	1	0	7	90:133	0

F. Porenta

II. gorenjska rokometna liga

Presenečenje v Cerkljah

V zadnjem kolu je prišlo do največjega presenečenja v Cerkljah, kjer je ekipa Krvavca premagala vodečo na lestvici in do sedaj še nepremagano ekipo dijaškega doma. Uspeh domačinov je zaslužen, čeprav gostje niso nastopili kompletni, vendar podcenjevanje nasprotnika ni bilo na mestu, kar se jim je tudi maščevalo. Na ostalih tekmah so bili doseženi pričakovani rezultati, le, da so igralci Storžiča, kljub zmagi, spet ob obe točki, ker se nimajo poravnanih finančnih obveznosti do organizatorja.

REZULTATI: Duple B : Kamnik B 15:23, Križe B : Zabnica B 24:13, Radovljica B : Selca B 13:11, Krvavec : dij. dom 20:16, Storžič : Sešir 6:5.

LESTVICA:

Dij. dom	9	8	0	1	187:128	16
Kamnik B	9	7	1	1	172:137	15
Križe B	9	6	1	2	140:121	13
Radovljica B	9	6	0	3	116: 94	12
Selca B	9	5	0	4	177:113	10
Krvavec	9	3	0	6	127:150	6
Sešir B	9	3	0	6	109:148	6
Zabnica B	9	3	0	6	134:174	5
Duple B (-1)	9	3	0	6	121:132	5
Storžič	9	0	0	9	83:169	0

F. Porenta

Tomaž Bešter

Danes bodo na pokopališču v Selcih zasuli v prani grob mladega, komaj 23-letnega športnika Tomaža Beštra, člana smučarskega kluba Triglav in alpinističnega odseka PD Kranj. Mnogo prezgodaj je zapustil številne smučarske prijatelje in alpiniste. Ljubil je smučarski šport in planine, ki pa so bile močnejše in pred dnevi je našel prezgodnjo smrt v Švicarskih Alpah.

Bil je več kot 10 let član SK Triglav in je v svoji športni karieri dosegel vrsto pomembnih uspehov. V letu 1963 je bil tudi mladinski državni prvak, več let pa je bil član mladinske državne reprezentance v tekih. V zadnjih dveh letih je prekinil aktivno nastopanje, posvetil se je trenerskemu delu v smučarskem klubu, kjer je skupaj z Gašperjem Kordežem vzgajal mlade tekače. Vedno bolj pa so ga privabljale tudi planine in skoraj ni bilo tedna, da ga ne bi našli v osrčju naših gor.

Danes se bomo športniki in športni delavci za vedno poslovili od mladega športnika. Vedno se ga bomo radi spominjali, saj je bil primer športnika odličnega značaja, poštenih misli in dober tovariš. Spominjali se ga bomo s spoštovanjem in hvaležnostjo kot primer skromnega športnika in trenerja ter velikega ljubitelja planin. J. Javornik

CREINA
turistično
prometno
podjetje
KRANJ

TURISTIČNO PROMETNO PODJETJE CREINA KRANJ VABI NA ENODNEVNO POTOVANJE v Gorico v München in Salzburg

v soboto, 29. novembra
v soboto, 29. novembra
nedeljo, 30. novembra
ponedeljek, 31. novembra
PRIJAVE IN INFORMACIJE: TURISTIČNA POSLOVALNICA CREINE KRANJ, KOROŠKA 4, telefon 21-022

Naročniki žrebajo naročnike
Objavljamo drugih 40 naročnikov, ki so jih izžrebali naročniki našega časopisa

Lahajnar Rudolf, Hlebce 7, Radovljica, je izžrebal naslednje naročnike

- Malačič Ludvik, Bečanova 1, Tržič
- Solar Janez, Ljubno 4, Podnart
- Zavbi Stane, Laseno 3, Smartno v Tuh.
- Trilar Francka, Zg. Bitnje 92, Zabnica
- Rožič Janez, Ribčev Laz 1, Stara Fužina
- Cesenj Jože, Tacen 42, Sentvid nad Lj.
- Mralje Luka, St. Oselica 11, Sovodnj
- Zmrzlikar Ciril, Koseze 31, Vodice

Ražen Jerca, Mojstrana 85, je izžrebala naslednje naročnike

- Eržen Anton, Reteče 58, Sk. Loka
- Sotler Ivan, Dragomelj 8, Domžale
- Leskovar Vladimir, Oprešnikova 70, Kranj
- Tavčar Jure, Grenc 23, Sk. Loka
- Frelj Janko, Češnjica 30, Boh. Sr. vas
- Vaihavzer Marija, Koritno 1, Bled
- Bela Franc, Zg. Brnik 7, Cerklje
- Košir Alojzija, Belca 8, Mojstrana

DEZURNI VETERINARJI V NOVEMBRU 1969

od 31. 10. do 7. 11. Rus Jože, Cerklje, tel. 73-115; od 7. 11. do 14. 11. Bedina Anton, Kranj, Ješetova 30, tel. 21-207; od 14. 11. do 21. 11. Vehovec Srečko, Kranj, Stosičeva 3, tel. 21-070; od 21. 11. do 28. 11. Bedina Anton, Kranj, Ješetova 30, tel. 21-207; od 28. 11. do 5. 12. Rus Jože, Cerklje, tel. 73-115.

Debeljak Ciril, Selca 58, je izžrebal naslednje naročnike

- Milač Alojzij, Zg. Pirniče 12, Medvode
- Rehberger Rok, Zg. Bela 8, Predvor
- Rauh Nada, Lesce 84, Radovljica
- Leben Matija, Klobovsova 2, Sk. Loka
- Kokalj Anica, Preserje 89, Radomlje
- Jarc Marija, Okroglo 10, Naklo
- Stern Matija, Dvorje 71, Cerklje
- Kolan Matjaž, Dobravska 12, Jesenice

Zun Marija, Moše 41, Smednik, je izžrebala naslednje naročnike

- Poklukar Vinko, Poljšica 5, Zg. Gorje
- Kotin Anton, Gradnikova 2, Kranj
- Čarman Pavla, Žerjavka 4, Smednik
- Bukovec Avgust, Begunje 138
- Eržen Ivan, V. p. 5925/3, Sarajevo
- Mesec Viktor, Log 11, Zelezniki
- Kejžar Stanko, Zg. Sorica 46
- Zvar Jožef, Podbrezje 6, Duplje

Igljčar Alojz, Godešič 56, Sk. Loka, je izžrebal naslednje naročnike

- Vizjak Franc, Breznica 8, Sk. Loka
- Burnik Marija, Trebija 17, Gor. vas
- Levec Ignac, Ropretova pot 3, Mengeš
- Hrovat Anica, Menardova 9, Ljubljana-Moste
- Pavlin Stana, Potok 8, Stahovica
- Ogrin Anton, Voglje 78, Senčur
- Krajnik Vinko, Godešič 7, Sk. Loka
- Drole Matevž, Zg. Besnica 26

Izžrebanih je 80 naročnikov:

Za vse izžrebance pripravljamo zanimivo potovanje. Podrobnosti o tem bomo objavili 8. novembra 1969.

Prosimo vse naročnike, ki jim tokrat sreča ni bila naklonjena, naj se ne jezijo. Morda jim bo drugo žrebanje bolj naklonjeno.

Cenjeni potrošniki v naši prodajalni nudimo:

Ljubljana

PRODAJALNA KRANJ
KOROŠKA CESTA 12
pri restavraciji Park

- ženske zimske plašče
- moške plašče in obleke
- vetrovke (bunde) damske in moške
- vse vrste pletenin in perila.

Ugodno kupite

PO TOVARNIŠKO ZNIZANIH CENAH METRSKO BLAGO ZA ŽENSKÉ PLAŠČE — ŽENSKÉ OBLEKE IN ZA MOŠKE OBLEKE.

Prodajamo tudi

NA 6-MESEČNI KREDIT BREZ POLOGA IN POROKOVI

PRIPOROČAMO VAM, OBIŠČITE NAS!

Krajevna skupnost Lesce

Žale, kanalizacija, prehod

V pogovoru so sodelovali Ivan Gorjanc, tajnik krajevne skupnosti; Vinko Triplat, predsednik komisije za komunalne zadeve pri svetu krajevne skupnosti Lesce, in Franc Kunišič, član komisije za komunalne zadeve. Pogovarjali smo se o delu krajevne skupnosti Lesce. Krajevna skupnost Lesce zajema štiri vasi, ki imajo naslednje število prebivalcev: Lesce 1964, Hlebce 197, Hraše 194 in Studenšice 102 prebivalca.

POBUDA ZA GRADNJO ZAL

»Če se ozremo nazaj in pogledamo dejavnost nekdanjih krajevnih odborov, se moramo spomniti, da so bila takrat finančna sredstva združena in so se delila v obliki dotacije. Vsako leto smo pisali naše potrebe, ki so največkrat ostale na papirju.

Ko so nastale krajevne skupnosti, smo dobili vasi zapuščene, kanalizacija je bila zamašena, pokopališča so bila opustošena, ni bilo vaške razsvetljave, slabo se je skrbelo za vzdrževanje vaških poti ipd. Dela je bilo torej več kot dovolj. Zanimivo je, kako smo začeli graditi žale na pokopališču v Lescah.

Pri Sobčevem bazarju je umrla neka Angležinja. Mož jo je pripeljal v staro mrtvašnico in jo položil na tla poleg raznega orodja, samokolnice in raznih zabojev. Skoraj nas je bilo sram, da nismo imeli, kam položiti mrtvo turistko. To je bil povod, da smo se takoj lotili izgradnje žal z dvema prostora in modernim obdukcijsko sobo. Z bolnišnico Begunje smo podpisali pogodbo, da lahko bolnišnica uporablja obdukcijsko sobo za svoje potrebe.

Obnovili smo ograjo okrog pokopališča.

Prej ni bilo nobene evidence o grobovih; zdaj je urejena kartoteka iz katere je razvidno, kdo je in kje pokopan, ali je grob poglobljen, kdo je plačnik in za koliko let. Preden smo se lotili pokopališkega reda in obnove, smo si ogledali več pokopališč na Gorenjskem.

PLOČNIKI IN RAZSVETLJAVA

»Nekoč so bile navadne žarnice po električnih drogovi. Ti časi so za nami. V Lescah je javna razsvetljava na kandelabrih. Denar za javno razsvetljavo prispevajo občina Radovljica, Veriga in trg. podjetje Murka.

Ko smo uredili razsvetljavo, smo se lotili pločnikov. Lani in letos smo uredili pločnike po desni strani od

začetka vasi iz smeri Bleda in mimo železniške postaje do konca vasi. Prav v teh dneh se pripravljamo, da vse pločnike asfaltiramo, prav tako pa tudi cesto do vasi Hraše.

Za železniško progo smo zgradili 500 metrov dolgo novo cesto do novega naselja.

Pri krajevni skupnosti delajo trije cestarji, ki skrbijo in vzdržujejo 17 km vaških poti.

NA VRSTI JE KANALIZACIJA

»V Lescah ni urejena kanalizacija. Po načrtih, ki so bili izdelani pred tremi leti, bi stroški za gradnjo kanalizacije v Lescah znašali 65 milijonov S din. Denarja za kanalizacijo pa ni, medtem pa so se stroški gradnje podražili in bi gradnja kanalizacije po načrtih pred tremi leti sedaj stala okrog 100 milijonov S din.

IN SREDSTVA ZA DEJAVNOST

Od občinske skupščine Radovljica bomo letos dobili 7.100.000 S din, 15 milijonov S din bomo dobili od prispevka za uporabo mestnega zemljišča (s tem denarjem bomo asfaltirali cesto do Hraše in pločnike). Nekaj denarja dobimo od prodaje mivke. Upravljamo gramoznico, ki je poleg ceste za Sobčev bazar. Letos smo že prodali 3000 m³ mivke po 5000 S din za kubični meter, pa sami izračunajte, koliko denarja smo dobili od peska.

NEVAREN PREHOD

Če pustimo ob strani kanalizacijo, pločnike, otroški vrtec, potem se ne bomo zmotili, če rečemo, da je osrednja težava vaščanov Lesce izgradnja podhoda za pešce pod železniško progo. Ne pozabimo, da je železniški čuvaj letos trikrat pozabil zapreti zapornic na glavni cesti. Zapišite tudi to, da je letos neka domačinka z dežnikom zaustavila avtobus, ko se je približeval vlak, zapornice pa niso bile zaprte. S tem je rešila veliko življenj in preprečila težko ocenljivo škodo. Naša želja je, da bi najprej zgradili podhod za pešce, kasneje pa da bi cestno podjetje, občina in železnica našle skupni jezik in se dogovorili o izgradnji podvoza pod železniško progo med trgovskim podjetjem Murka in tovarno Veriga.

Naj samo še dodam: Dejavnost sveta krajevne skupnosti Lesce dokazuje, da so se krajevne skupnosti kot oblika krajevne samouprave v desetih letih delovanja močno uveljavile in opravile svoj obstoj. J. Vidic

Radio

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23 in 24 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 24. uri ter radijski dnevnik 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in ob 19.30 uri.

CETRTEK — 30. oktobra

8.08 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.35 Lahka orkestralna glasba slovenskih avtorjev — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Iz baleta Gajane — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Cez polja in potoke 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Pesem iz mladih let — 14.25 Igra Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Enajsta šola — 15.30 Glasbeni intermezzo — 15.40 Koncert zbor RTV Ljubljana — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Četrtkovo glasbeno popoldne — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Morda vam bo všeč — 18.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevko Majdo Sepe — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer s slovenskim pesnikom Lojzotom Krakarjem — 21.40 Glasbeni nokturno — 22.15 Večer skladb Danila Svare — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazz

Drugi program

14.05 Veliki valčki in operne uverture — 14.30 Popevke na sprehodu — 15.00 V ritmu z majhnimi ansambli — 15.35 Glasbeni variete — 16.40 Iz fonoteke radia Koper — 17.35 Lahka glasba za razvedrilo — 18.00 Petnajst minut z Beatlesi — 18.15 Instrumentalni solisti z ritmom — 18.35 Prijubljene popevke — 18.40 Z orkestrom Ernst Gold — 19.00 Filmski vrtijak — 19.05 Melodije po pošti — 20.05 Naš intervju — 20.30 Pričevanje o glasbi — 20.45 Stirje monolog za bariton in klavir — 21.15 Dve baročni suiti — 23.45 Koncert za cembalo in pe instrumentov — 00.05 Iz slovenske poezije

PETEK — 31. oktobra

8.08 Operna matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Z ansambлом Jožeta Kampača — 9.45 Hrvaške narodne pesmi — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za

tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Od rapsodije do plesa — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Poje mesani zbor Svobode Studenci pri Mariboru — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Igramo po željah mladih poslušalcev — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Glasbeni intermezzo — 15.40 Romanca in rondo Ludviga van Beethovena — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Rad imam glasbo — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansambлом Henčka Burkata — 20.30 Top-pops 11 — 21.15 Oddaja o morju in pomoščakih — 22.15 Beseda in zvoki iz domačih logov — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz - club

Drugi program

14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 Z majhnimi ansambli zabavne glasbe — 15.00 Izbrali smo vam — 15.20 Z orkestrom David Rose — 15.35 Glasbeni variete — 16.40 Iz fonoteke radia Koper — 17.35 Igrajo veliki zabavni orkestri — 18.00 Za ljubitelje beat glasbe — 18.10 Revija popevk in plesne glasbe — 18.35 Lepe melodije — 19.00 Odmevi z gora — 19.20 Igramo za vas — 20.05 Radijska igra — 20.27 Koncert za flavto in orkester — 21.15 Solistična glasba Johna Sebastiana Bacha — 22.00 Salzburške slavnostne igre 1969 23.50 Glasbeni nokturno — 00.05 Iz slovenske poezije

SOBOTA — 1. novembra

6.00 Dobro jutro — 8.05 Radijska igra za otroke — 9.05 Padlim... — 40.05 Srečanja, ki opominjajo — 10.15 Zborovske skladbe Emila Adamiča in Antona Lajovica — 10.45 Mojstra klavirja Liszt in Chopin — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Lahka orkestralna glasba z orkestrom RTV Ljubljana — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Za vsakogar nekaj iz opernega sveta — 13.30 Melodije, ki jih radi poslušate — 14.05 Iz baletov in simfonij — 15.05 Reportaže iz žalnih svečanosti — 15.30 Zborovske skladbe jugoslovanskih komponistov — 16.00 Pomladni dan — 16.15 Samospevi Rada Simonitija — 16.35 Z domačimi instrumentalnimi solisti — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Glasba iz slovenskih filmov — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Lepe melodije — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Godala v ritmu — 20.00 Radijska igra — 20.45 Lažja orkestralna glasba — 21.15 Glasba ne pozna meja — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Z vedrimi melodijami v novi teden

Drugi spored

20.05 Ljudje med seboj — 20.15 Romantični intermezzo — 20.30 Svet in mi — 20.45 Sonata za klavir v e-molu —

21.15 Operni koncert — 22.30 Ob melodijah in spominih — 00.05 Iz slovenske poezije

NEDELJA — 2. novembra

6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Umetniška pripoved — 8.50 Skladbe za mladino — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Se pomnite tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.40 Pet minut za EP — 10.45 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.50 Pogovor s poslušalci — 12.00 Na današnji dan — 13.30 Nodeljska reportaža — 13.50 Z novimi ansambli domačih napevov — 14.05 Vedri zvoki — 14.30 Humoreska tega tedna — 14.50 Deset minut z ansambлом Mojmir Sepeta — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 16.55 Pet minut za EP — 17.05 Nodeljski operni koncert — 17.30 Radijska igra — 18.45 Iz Drugega godalnega kvarteta — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.45 Zapešite z nami — 22.45 Radi ste jih poslušali — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz za vse

Drugi spored

9.35 Igramo kar ste izbrali — 11.35 Svetovna reportaža — 13.35 Začnimo s plesom — 13.50 Popevke na tekočem traku — 14.10 Deset minut z orkestrom Roberto Delgado — 14.20 Melodije iz Mehike — 14.35 Lahka glasba — 15.00 Izletniški kašpot — 15.15 Glasbeni variete — 16.35 Lepe melodije — 17.00 Ples ob petih — 18.00 Iz filmov in glasbenih revij — 18.30 Popevke se vrstijo — 19.00 Naši kraji in ljudje — 49.40 Za ljubitelje beata — 19.50 Hammond orgle v ritmu — 20.05 Sportni dogodki dneva — 20.45 Večerna nedeljska reportaža — 20.25 Festival v Bayreuthu 1969 00.05 Iz slovenske poezije

PONEDELJEK, 3. novembra

8.08 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.20 Cicibanov svet in Pesmica za najmlajše — 9.45 Zvoki iz Kalmanovih oper — 10.15 Pri vas doma — 11.15 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.10 V narodnem tonu — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Igra Pihalni orkester RTV Ljubljana — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Iz arhiva lahke glasbe — 14.30 Pet minut za EP 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Glasbeni intermezzo — 15.40 Glasbeni koncert novih posnetkov Slovenskega okteta — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Operni koncert — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Signali — 18.35 Mladinska oddaja Interna 469 — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansambлом Mihe Dovžana — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Koncert zboru in instrumentalnega ansambla iz Celovca — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.05

KINO

Kranj CENTER

30. oktobra amer. film **PO-LJUBI ME, NORCEK** ob 16., 18. in 20. uri

31. oktobra amer. barv. film **PREPLAH V FIRECRE-EKU** ob 16., 18. in 20. uri, amer. barv. CS film **DAN NEVARNEGA REVOLVERJA** ob 22. uri

1. novembra amer. barv. film **PREPLAH V FIRECRE-EKU** ob 16., 18. in 20. uri, premiera amer. barv. CS filma **PANCHO VILLA JEZ-DI** ob 22. uri

2. novembra amer. barv. film **PREPLAH V FIRECRE-EKU** ob 15., 17. in 19. uri, premiera angl. barv. VV filma **NIHCE NE BO POBEG-NIL** ob 21. uri

3. novembra angl. barv. VV film **NIHCE NE BO POBEG-NIL** ob 16., 18. in 20. uri

4. novembra angl. barv. VV film **NIHCE NE BO POBEG-NIL** ob 16. in 18. uri, premiera špan. barv. filma **NJENA ZADNJA PESEM** ob 20. uri

Kranj STORŽIČ

30. oktobra franc. barv. CS film **MANON 70** ob 16., 18. in 20. uri

31. oktobra amer. barv. CS film **TAJNA VOJNA HARRY-JA FRIGGA** ob 16. uri, slovenski film **NA SVOJI ZEM-LJI** ob 18. uri, franc. barv. CS film **MANON 70** ob 20. uri

1. novembra amer. film **AMERISKA VESELA PARA-DA** ob 9.30., amer. barv. CS film **TAJNA VOJNA HARRY-JA FRIGGA** ob 14. in 18. uri, slovenski film **SAMORA-STNIKI** ob 16. uri, franc. barv. CS film **MANON 70** ob 20. uri

2. novembra amer. film **POLJUBI ME, NORCEK** ob 14. in 18. uri, amer. barv. CS film **TAJNA VOJNA HARRY-JA FRIGGA** ob 16. uri, franc. barv. CS film **MANON 70** ob 20. uri

3. novembra amer. barv. film **PREPLAH V FIRECRE-EKU** ob 16. uri, franc. barv. CS film **MANON 70** ob 18. uri, amer. film **POLJUBI ME, NORCEK** ob 20. uri

4. novembra amer. barv. CS film **BITKA V ARDENIH** ob 16. in 19. uri

Cerklje KRVAVEC

31. oktobra amer. barv. CS film **ALVAREZ KELLY** ob 19. uri

Kamnik DOM

31. oktobra špan. barv. film **NJENA POSLEDNJA PESEM** ob 17.30. in 19.30.

1. novembra špan. barv. film **NJENA POSLEDNJA PESEM** ob 17.30. in 19.30.

Tržič

31. oktobra amer. barv. CS film **NEPOMIRLJIVI** ob 17. in 19. uri

1. novembra amer. barv. CS film **NEPOMIRLJIVI** ob 17. in 19. uri

2. novembra špan. barv. film **NJENA POSLEDNJA PESEM** ob 15., 17. in 19. uri

3. novembra špan. barv. film **NJENA POSLEDNJA PESEM** ob 17. in 19. uri

4. novembra angl. barv. CS film **LADY L** ob 17. in 19. uri

Skofja Loka SORA

30. oktobra amer. barv. CS film **POGREB V BERLINU** ob 20. uri

31. oktobra amer. barv. CS film **POGREB V BERLINU** ob 18. in 20. uri

1. novembra franc. barv. CS film **VELIKI PONAREJE-VALEC** ob 20. uri

2. novembra franc. barv. CS film **VELIKI PONAREJE-VALEC** ob 15., 17. in 20. uri

4. novembra angl. barv. CS film **UPORNIKI** ob 20. uri

Radovljica

30. oktobra sov. barv. film **VOJNA IN MIR, II. DEL** ob 15.30 in 19. uri

31. oktobra amer. barv. CS film **POTOVANJE V DVOJE** ob 18. uri, amer. barv. film **VELIKI MAC LINTOCK** ob 20. uri

1. novembra amer. barv. film **VELIKI MAC LINTOCK** ob 18. uri, amer. barv. film **RUSI PRIHAJAJO, RUSI PRIHAJAJO** ob 20.15.

2. novembra amer. barv. CS film **KOMEDIJANTI** ob 15. in 20. uri, amer. barv. film **VELIKI MAC LINTOCK** ob 17.30.

3. novembra amer. barv. film **RUSI PRIHAJAJO, RUSI PRIHAJAJO** ob 20. uri

4. novembra amer. barv. film **TIGRICA** ob 20. uri

Jesenice RADIO

30. oktobra amer. barv. film **ZA LJUBEZEN IN SVOBODO**

31. oktobra angl. barv. CS film **GLEDALISCE SMRTI**

1.—2. novembra amer. barv. VV film **SODOMA IN GOMORA**

3. novembra amer. barv. film **REVOLVERAS Z RDECE REKE**

4. novembra amer. barv. film **CENA MASCEVANJA**

Jesenice PLAVZ

30.—31. oktobra amer. film **IZPOVEDUJEM SE**

1.—2. novembra amer. barv. film **CENA MASCEVANJA**

3.—4. novembra amer. barv. VV film **SODOMA IN GOMORA**

ZIROVNICA

2. novembra amer. film **IZPOVEDUJEM SE**

Dovje - Mojstrana

30. oktobra švedski film **MOLK**

1. novembra amer. film **IZPOVEDUJEM SE**

2. novembra špan.-italij. barv. film **JOE IZ NAVAHE**

Kranjska gora

30. oktobra špan.-italij. barv. film **JOE IZ NAVAHE**

1. novembra švedski film **MOLK**

2. novembra angl. barv. CS film **GLEDALISCE SMRTI**

lodije za vsakogar — 17.35 Zapešimo z orkestrom Ni-napinta — 17.50 Za ljubitelje beat glasbe — 18.00 Mo-zaik zabavnih melodij — 18.35 Z orkestri — 19.00 Novost na knjižni polici — 19.05 Melodije po pošti — 20.05 V korak s časom — 20.15 Naši operni pevci — 21.15 Slo-venska zborovska pesem — 22.15 Dunajski slavnostni ted-ni 1969 — 23.45 Francoska su-ita — 00.05 Iz slovenske po-ezije

SREDA — 5. novembra

8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Iz glasbenih šol — 9.45 Slovenske popev-ke — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tu-je goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Iz slovenske operne literature — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Po-pularni pevci slovenskih na-rodnih pesmi — 13.30 Pripo-ročajo vam — 14.05 Koncert za odih — 14.30 Pet minut za EP — 14.35 Naši poslušal-ci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Glasbeni intermezzo — 15.40 Odskočna deska — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Rud imam glas-bo — 18.40 Naš razgovor — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Ti in opera — 22.15 S festivalov jazz — 23.05 Li-terarni nokturmo — 23.15 Z orkestrom Ray Anthony — 23.40 Z jugoslovanskimi pevci zabavnih melodij

Drugi spored

14.05 Radijska šola za sred-njo stopnjo — 14.35 Začnimo z malimi ansambli — 15.00 Popevke iz Češkoslovaške — 16.40 Rezervirano za mlade — 17.35 Iz arhiva lahke glasbe — 18.00 Minute z Milvo — 18.10 Veseli zvoki z orkestri — 18.35 Popevke današnjih dni — 19.09 Soferjem na pot — 19.10 Vrtiljak zabav-nih zvokov — 19.30 Za lju-bitelje beat glasbe — 19.40 Lepi glasovi - lepe melodije — 20.05 Na mednarodnih križ-potjih — 20.30 Radijska kino-teka — 20.45 Slovenske na-rodne pesmi — 20.15 Koncert za violino in orkester — 21.40 Žive misli — 22.00 Razgledi po sodobni glasbi — 00.05 Iz slovenske poezije

CETRTRK — 6. novembra

8.08 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.35 Lahka glasba — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Tema in varia-cije iz Suite št. 3 — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Čez polja in potoke — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Pe-sem iz mladih grl — 14.25 Igra Plesni orkestre RTV Ljubljana — 14.40 Lirika za otroke — 15.30 Glasbeni in-termezzo — 15.40 Koncert Komornega zbora RTV Ljub-ljana — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Četrtekovo glas-beno popoldne — 18.00 Aktu-

alnosti doma in po svetu — 18.15 Morda vam bo všeč — 18.45 Kulturni globus — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevko Jožico Sve-te — 19.25 Pet minut za EP 20.00 Četrtkov večer domačih pesni in napevov — 21.00 Li-terarni večer — 21.40 Glasbe-nj nokturmo — 22.15 Nočni koncert — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazz

Drugi spored

14.05 Veliki valčki in ope-retni odlomki — 14.30 Popev-ke na sprehtu — 15.00 V ritmu z majhnimi ansambli — 15.35 Glasbeni variete — 16.40 Sestanek ob juke-boxu — 17.35 Lahka glasba za raz-vedrilo — 18.00 Petnajst mi-nut z Beatlesi — 18.15 Instru-mentalni solisti z ritmom — 18.35 Prijubljene slovenske popevke — 19.00 Filmski vr-tiljak — 19.05 Melodije po pošti — 20.05 Naš intervju — 20.30 Pričevanja o glasbi — 21.15 Večerni koncertino — 22.00 Dramatična legenda — 00.05 Iz slovenske poezije

PETEK — 7. novembra

8.08 Operna matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Z ansambлом Jožeta Privška — 9.45 Pesmi jugoslovanskih narodov izvajajo solisti in ansambli — 10.15 Pri vas do-ma — 11.00 Turistični napo-tki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Chopi-nove klavirske poezije — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Nastop slovenskega zbora Zvon iz Holandije — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Iz albuma skladb za mladino — 14.30 Pet minut za EP — 14.35 Naši poslušal-ci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Glasbeni intermezzo — 15.40 Dva Händlova kon-certa — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Clovek in zdrav-je — 17.15 Koncert po že-ljah poslušalcev — 18.00 Ak-tualnosti doma in po svetu — 18.15 Rud imam glasbo — 18.50 Ogljedalo našega časa — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansambлом Lojzeta Slaka — 20.00 Iz re-pertoarja ansambla Rdeče ar-made — 20.30 Top-pops 11 — 21.15 Oddaja o morju in po-morščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Jazz-club

Drugi spored

14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 Z majhnimi ansambli — 15.00 Izbrali smo vam — 15.20 Z orke-strom Ole Olafsen — 15.35 Glasbeni variete — 16.40 Po-poldne ob sprejemnikih — 17.35 Igrajo veliki zabavni orkestri — 18.00 Za lju-bitelje beat glasbe — 18.10 Re-voja popevk in plesne glasbe — 18.35 Lepe melodije — 19.00 Odmevi z gora — 19.20 Igramo za vas — 20.05 Veli-ka scena — 20.55 Glasbena medigra — 21.15 Iz opusa Ar-nolda Schonberga — 22.00 Salzburške slavnostne igre 1969 — 23.30 Plamenča lu-bezen — balet — 00.05 Iz slo-venske poezije

Literarni nokturmo — 23.40 Godala v noči

Drugi spored

14.05 Radijska šola za sred-njo stopnjo — 14.25 Z majh-nimi ansambli zabavne glas-be — 14.40 Francoske popev-ke — 15.00 V ritmu današ-njih dni — 15.20 Z orkestrom Michael Collins — 15.35 Glas-beni variete — 16.40 Popevke na tekočem traku — 17.35 Plesna glasba z orkestri — 18.00 Za ljubitelje beat glas-be — 18.10 Kitara v ritmu — 18.20 Priljubljene popevke — 18.35 Melodije iz filmov — 19.05 Revija zabavnih melo-dij — 20.05 Pota našega go-spodarstva — 20.15 Renesan-čna glasba za trobila — 20.30 Svet in mi — 20.45 Simfonič-na pesnitev — 21.15 Iz starej-še indijske literature — 00.05 Iz slovenske poezije

TOREK — 4. novembra

8.08 Operna matineja — 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.35 Deset minut z ansambлом Francija Pu-harja 9.45 Eva Novšak in Jo-že Černe pojeta slovenske na-rodne pesmi — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični na-potki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 igra kitarist Francisco Yepes — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Od vasi do vasi — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Glasbeno udejstvovanje mladih — 14.25 Igra Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Mladinska reportaža — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.30 Glasbeni intermezzo — 15.40 Dva odlomka iz opere Boris Godunov — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert Simfoničnega orke-stra RTV Ljubljana — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 V tork nasvide-nje — 18.45 Svet tehnike — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.32 Majhen koncert lahke glas-be — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.05 Literarni nok-turmo — 23.15 Lahko noč s pevci — 23.40 Plesna glasba

Drugi spored

14.05 Radijska šola za viš-jo stopnjo — 14.35 Vrtiljak s popevkami — 15.00 Jazz na drugem programu — 15.35 Glasbeni variete — 16.40 Me-

Izdaja in tiska CP »Go-renjski tisk« Kranj, Ko-roška cesta 8. — Naslov-uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupšči-ne) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Te-lefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, ma-loglasna in naročniška služba 22-152 — Naročni-na: letna 32, polletna 16 (cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: be-seda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Televizija

CETRTEK — 30. oktobra

9.35 TV v šoli, 10.30 Nemščina, 10.45 Angleščina (RTV Zagreb) — 11.00 Francoščina (RTV Beograd) — 14.45 TV v šoli, 15.40 Nemščina, 15.55 Angleščina (RTV Zagreb) — 16.10 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 17.15 Veseli tobogan, 17.45 Po Sloveniji, 18.15 Moški zbor iz Ptuja (RTV Ljubljana) — 18.45 TV komedija (RTV Zagreb) — 19.45 Cik cak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Semenj ničevosti — film nadaljevanje, 21.20 Problemi družboslovne literature, 21.55 Smart — serijski film, 22.20 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika (RTV Zagreb) — 17.45 Daljnogled (RTV Beograd) — 18.15 Pevski zbor (RTV Ljubljana) — 18.45 Glasbena oddaja, 19.45 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

PETEK — 31. oktobra

9.35 TV v šoli (RTV Zagreb) — 11.00 Angleščina (RTV Beograd) — 14.45 TV v šoli (RTV Zagreb) — 16.10 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 17.50 Nove dogodivščine Huckberryja Finna (RTV Ljubljana) — 18.15 Glasbena oddaja (RTV Beograd) — 19.00 Svet na zaslonu, 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Povelje za umor — angleški film, 22.25 Življenje v veselju, 22.50 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika (RTV Zagreb) — 17.45 Oddaja za otroke (RTV Skopje) — 18.15 Glasbena oddaja (RTV Beograd) — 19.50 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

SOBOTA — 1. novembra

14.15 Prenos športnega dogodka (RTV Beograd) — 17.50 Vsi so prihajali (RTV Ljubljana) — 18.15 Otroci Evrope (RTV Beograd) — 19.15 Sprehod skozi čas, 19.40 Pet minut za boljši jezik, 19.45 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja (RTV Ljubljana) — 20.35 Spomenica solidarnosti (RTV Beograd) — 21.35 Ekstaza smrti, 21.55 Novi rod — serijski film, 22.45 TV kašipot, 23.05 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika (RTV Zagreb) — 17.45 Narodna glasba, 18.15 Mladinska oddaja, 19.15 Sprehod skozi čas (RTV Beograd) — 19.45 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

NEDELJA — 2. novembra

9.00 Kmetijska oddaja v madžarščini (RTV Beograd) — 9.30 Po domače z Veselimi planšarji (RTV Ljubljana) — 10.00 Kmetijska oddaja (RTV Zagreb) — 10.45 Propagandna oddaja, 10.50 Trapollo HH 33, 11.30 Govorica živali — sovjetski film, 12.35 TV kašipot... Sportno popoldne, 18.15 DR — jugoslovanski film, 19.45 Cik cak, (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.30 Vija vaja (RTV Ljubljana) — 20.35 Muzikanti — humoristična oddaja (RTV Beograd) — 21.20 Videofon (RTV Zagreb) — 21.35 Sportni pregled (JRT) — 22.05 TV dnevnik (RTV Beograd) — **Drugi spored:** 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

PONEDELJEK — 3. novembra

9.35 TV v šoli, 10.30 Nemščina, 10.45 Angleščina, (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 14.45 TV v šoli, 15.40 Nemščina, 15.55 Angleščina (RTV Zagreb) — 16.10 Francoščina, 17.15 Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 17.45 Pesterna — nadaljevanje, 18.00 Po Sloveniji, 18.25 Biološko-kemično orožje in zaščita (RTV Ljubljana) — 18.50 Zabavnoglasbena oddaja (RTV Beograd) — 19.20 Ljudje in poklici, 19.45 Cik cak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Zadnja vojna — madžarska TV drama, 21.45 Pariški zapisi Bogdana Pogačnika, 22.15 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.30 Večerni zaslon (RTV Sarajevo) — 17.45 TV vrtec, 18.00 Mali svet (RTV Zagreb) — 18.20 Znanost, 18.50 Zabavno-glasbena oddaja, 19.20 TV pošta (RTV Beograd) — 19.45 Propagandna oddaja (RTV Zagreb) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV

TOREK — 4. novembra

9.35 TV v šoli, 10.30 Ruščina, 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd), 14.45 TV v šoli, 15.40 Ruščina (RTV Zagreb) — 17.10 Angleščina (RTV Beograd), 17.55 Risanka (RTV Ljubljana) — 18.00 Lutkovna oddaja (RTV Skopje) — 18.20 Po sledih napredka, 18.40 Vokalno instrumentalni solisti, 19.05 Velika pustolovščina, 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Velika imena sodobnega filma... Mednarodni festival jazz (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika, 17.45 Risanka (RTV Zagreb) — 18.00 Lutkovna oddaja (RTV Skopje) — 18.20 Telesport (RTV Zagreb) — 19.00 Narodna glasba, 19.15 Od zore do mraka (RTV Beograd) — 19.45 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV,

SREDA — 5. novembra

9.35 TV v šoli (RTV Zagreb) — 17.15 Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 17.45 Oddaja za otroke (RTV Zagreb) — 18.30 Pisani trak, 18.45 Rastline v prehrani, 19.05 Gospodinjski pripomočki (RTV Ljubljana) — 19.15 Poje Francoise Hardy (RTV Beograd) — 19.45 TV prospekt (RTV Zagreb) — 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Obisk — predstava SNG Maribor, 22.05 Poje Tereza Kesovija, 22.50 Poročila (RTV Ljubljana) — 22.55 Nogomet Avstrija : Skotska (RTV Zagreb) — **Drugi spored:** 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

CETRTEK — 6. novembra

9.35 TV v šoli, 10.30 Nemščina, 10.45 Angleščina, (RTV Zagreb) — 11.00 Francoščina (RTV Beograd) — 14.45 TV v šoli, 15.40 Nemščina, 15.55 Angleščina (RTV Zagreb) —

16.10 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 17.45 Veseli tobogan, 18.15 Po Sloveniji (RTV Ljubljana) — 18.40 Spomini revolucionarjev, 19.10 Glasbena oddaja (RTV Zagreb) — 19.45 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Semenj ničevosti — nadaljevanje, 21.25 Kulturne diagonale, 22.20 Shanandoah — serijski film, 22.45 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika (RTV Zagreb) — 17.45 Oddaja za otroke, 18.15 Narodna glasba (RTV Sarajevo) — 19.45 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

PETEK — 7. novembra

9.35 TV v šoli (RTV Zagreb) — 11.00 Angleščina (RTV Beograd) — 14.45 TV v šoli (RTV Zagreb) — 16.10 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 17.45 Nove dogodivščine Huckleberraja Finna, 18.15 Mladinski kon-

cert, 19.00 Svet na zaslonu, 19.30 Naš globus, 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Gospodična Julija — švedski film... Rezerviran čas... Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika (RTV Zagreb) — 17.45 Oddaja za otroke (RTV Skopje) — 18.15 Mladinski koncert (RTV Ljubljana) — 19.30 Kultura danes (RTV Beograd) — 19.50 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

OBISCITE GOSTILNO ZG. DUPLJE

DROPULJIC LIBERAN

kjer vam bomo postregli s postvrmi in specialitetami na žaru.

Lep pozdrav in nasvidenje v Zg. Dupljah.

Gostilna pri
DROPULJIC LIBERAN

75 kg SPECIALNE NEPOKVARLJIVE OZIMNICE samo 340.—din

MOŽNOST OBROČNEGA ODPLAČEVANJA

PROIZVAJALEC IN DOBAVITELJ
KONZERVAEXPORT
SKOPJE

Konserviran grah doza 1/1 8 kom.
Konserviran stročji fižol doza 1/1 8 kom
Konserviran djuvec doza 1/1 8 kom
Paradižnikova mezga tuba 0,2 kg 10 kom
Goveja in kokošja juha zavitki 0,65

Vložene kumarice kozarec 0,800 6 kom
Paradižnikova paprika kozarec 0,800 6 kom
Paprika »Kapija« kozarec 0,800 4 kom
Paprična solata kozarec 0,800 4 kom
Ajvar kozarec 0,800 4 kom

OPOMBA DOBAVITELJA: Dobavitelj si pridržuje pravico, da pri sestavi paketa št. 3 menja sestavo kompotov; džemov in pripravljene jedi glede na razpoložljive količine letnega pridelka.
PRODAJNI POGOJI: za nakup paketov
Nakup paketov se kreditiraj največ do zneska 680.— din
Kupec mora poravnati znesek za nakup paketov št. 1, 2 in 3 največ v petih mesečnih obrokih s plačilom gotovine na žiro račun 401-512 »KONZERVA EXPORT« SKOPJE
Mesečni odplačilni obrok ne sme biti manjši od 70.— din
Z gotovino lahko kupite vsak paket posebej po želji kupca
Reklamiranje dobavljenih paketov priznavamo v 8 dneh po prejemu paketa in pismenem obvestilu

VSE INFORMACIJE ZA NAKUP DAJE:

Poslovno združenje EMONA MERKUR, Ljubljana, Miklošičeva 38/II, telefon 316-279

SADNI KOMPOTI

(marelica, breskev, jagoda, češnja, višnja, hruška, jabolka in sliva) doza 1/1 kg 8 kom

DZEMI (marmelade) (marelica, jagoda, breskev, šipek) kozarci 0,800 cm 4 kom

PRIPRAVLJENA JEDILA

(sarma, grah z mesom, djuvec, stročji fižol z mesom, fižol s klobaso, fižol s pleškavico ali slanino) doze 1/1 kg 4 kom

SADNI SOKOVI

(borovnica, jagoda, ribez, marelica, breskev, malina, robida, limona, pomaranča, višnja) v tetrapaku 0,2 l 18 kom

POMARANČNI SIRUP — steklenica 1/1 l kom.

Prodajam

SADJARJI, POZOR! Lepe sadike JABLAN in HRUŠK raznih vrst dobite pri ZAKOTNIKU Francu, Dorfarje 32, Zabnica 4986

Prodajam mlado KRAVO s teličkom. Cerkljanska Dobrava 5, Cerklje 5069

Prodajam mlado KRAVO. Možnost izbire. Lahovče 49, Cerklje 5070

Prodajam 4 leta staro KOBILICO. Ancelj, Dovje 10, Mojstrana 5071

SADNA DREVESKA JABLANE in HRUŠKE, prvovrstna v vseh novejših sortah ima na zalogi DREVESNICA Cegnar Franc, Dorfarje 26, Zabnica. Pri večjem odzemu popust. 5072

Prodajam dobro ohranjen USNEN PLASJ za srednjo postavo. Kranj, Delavska cesta 44 5073

Prodajam dva para SMUČI: ene 12-14 let z vezmi, druge za 15 let s kandaharjem. Ogris Andrej, Kranj, Trojarjeva 9 5074

Prodajam 7 PRASICKOV, 6 tednov starih. Jeraj Janez, Vodice 73 5075

Prodajam novo klavirsko HARMONIKO. Naslov v oglasnem oddelku 5076

Prodajam nov GUMIVOZ 14 col ali zamenjam za lažjega do 1000 kg. Naslov v oglasnem oddelku 5077

Prodajam večjo količino zimskih JABOLK. Kidričeva, 29, Skofja Loka 5078

Prodajam ročno URO, dve POSTELJI in VOZICEK z derco. Hotemože 44, Preddvor 5079

Prodajam nov TRAKTOR z motorom 25 KM s kabino in poltovarni AVTO 1,5 t nosilnosti ali zamenjam za FIAT 750. Ogled je možen C. JLA 1, Kranj (beksel) od 6. do 14. ure 5080

Prodajam 6000 m² GOZDA blizu letališča Brnik. Naslov v oglasnem oddelku

Poceni prodajam nov STE-DILNIK gorenje na trdo gorivo. Hrastje 17, Kranj 5081

Prodajam novo PEČ na olje alfa potez in dobro ohranjen šivalni STROJ pfaff po ugodni ceni. Visoko 55, Senčur 5082

Prodajam velike ASPARAGUSE. Bašelj 19, Preddvor 5083

Prodajam dve zaidljive PARCELE, v račun vzamem tudi AVTO. Naslov v oglasnem oddelku 5084

Poceni prodajam kombiniran italijanski otroški VOZICEK. Naslov v oglasnem oddelku 5085

Prodajam novo plinsko PEČ aida. Kranj, Jezerska c. 35 5086

Prodajam obrana zimska JABOLKA po 0,70 din za kg. Golnik 11 (Malijevo) 5087

Prodajam 9 let starega KONJA ali zamenjam za OBRA-CALNIK. Selca 69 nad Sk. Loko 5088

Prodajam KRAVI, ki bo teličila v začetku januarja. Podpurfelca 8, Sk. Loka 5089

Prodajam večjo količino strešne opeke bobrovec. Kovacič Stane, Sv. Duh 25, Skofja Loka 5090

Prodajam zazidljivo PARCELO v Radovljici. Naslov v oglasnem oddelku 5091

Prodajam KRAVO ali zamenjam za KONJA. Kokrica 42, Kranj 5092

Prodajam semenski KROMPIR igor in vprežne GRABLJE kombinirke. Sp. Brnik 10, Cerklje 5093

Prodajam lepe PRASICKE, 7 tednov stare. Sr. vas 13, Senčur 5094

Prodajam nov MLIN kladi-var. Podreča 32, Medvode 5095

Prodajam 1700 kosov nove strešne OPEKE spičak. Goricane 29, Medvode 5117

Motorna vozila

Opravljam zaščitne pre-maze za vse osebne avtomobile proti koroziji (rji) z dvoletno garancijo z guminolom in kozal lakom. AVTOPRALNICA, Ljubljana, Vodnikova 99 4817

Prodajam dobro ohranjen AVTO zastava 750, letnik 1964. Informacije telefon 22-980, Kranj 5096

Prodajam FIAT 750, letnik 1966, v odličnem stanju. Kranj, Kokrica 50 5097

Oddam GARAZO. Kranj, Reševa 9/a, Primsko 5098

Poceni prodajam dobro ohranjeno motorno KOLO 125 cm (italijanski) in skoraj novo PLINSKO PEČ. Arnež, Preddvor 64 5099

Prodajam FIAT 750, letnik 66/67 in MOPED T-12. Sp. Brnik 76, Cerklje 5100

Kupim

Kupim dva BIKCA, 200-300 kg težka. Bogataj Jože, Murove 12, Poljane nad Skofjo Loko 5101

Stanovanja

V Kranjski gori kupim VIKEND-pridelek ali del HISE. Ponudbe poslati pod »zima« 5102

Iščem SOBO v Skofji Loki. Najraje prazno v bližini železniške postaje. Lahko tudi pomagam. Ponudbe poslati pod »pridna« 5103

Prodajam dvonadstropno HISO (dvojček) takoj vseljivo. Pševska cesta 15, Kranj-Strazišče 5104

Poceni prodajam 3-stanovanjsko HISO s posebnim vhom in vrtom v Kranju. Naslov v oglasnem oddelku 5105

V Lipici pri Skofji Loki prodajam HISO z gospodarskim poslopjem, vrtom, ter s pripadajočo orno zemljo in z GOZDOM. Prodajam tudi vso opremo, orodje in stroje. Informacije pri Bernik Pavli, Virmaše 48, Skofja Loka 5106

SIVILJA s 3 letnim otrokom išče SOBO v Kranju. Ponudbe poslati pod »šivam«

KZK KMETIJSKI ZIVILSKI KOMBINAT KRANJ SKLADIŠČE (bivši Beksel) **obvešča**

potrošnike krmil, da ima stalno na zalogi razna krmila za:

- kokoši nesnice in piščance
- krave molznice in tele
- prašiče
- koruzo v zrnju, šrot, pšenico, tropine itd.

Cene zmerne Dostava hitra

Izgubljeno

Zatekel se je manjši PES. Dobi se pri Erzenu, Kajuho-va 12, Kranj 5108

26. 10. 1969 sem na Mohorjevem klancu izgubil DENAR-NICO z dokumenti na ime Lukič Branko. Prosim proti nagradi vrniti Retelj, Titov trg 14 ali na naslov v dokumentih. 5109

Ostalo

Izjavijam, da nisem plač-nica dolgov moza Draga Maliča. Malič Marija, Valjavčeva 8, Kranj 5110

ROLETE naročite zastopniku SPILERJU, Radovljica, Gradnikova 9, telefon 70-046 4818

INSTRUIRAM francoščino in nemščino. Naslov v oglasnem oddelku 5111

Pri požaru mojega gospodarstvenega poslopja se iskreno zahvaljujem za hitro pomoč gasilcem iz Senčurja, letališću Brnik in vaščanom. Hvalni Fende Peter, Senčur 112 5116

Zaposlitve

Iščem FANTA za priučitev v pečarski stroki. Golob, pečar, Tržič, Bečanova 11 5054

Takoj sprejem MIZAR-SKEGA POMOCNIKA za stavbena dela. Ponudbe poslati pod »130.000« 5055

Iščem pošteno DEKLE, ki ima veselje do slaščičarne. Sink, Titov trg 11, Kranj 5112

ZENSKO za varstvo 18-me-sečnega otroka sprejememo. Naslov v oglasnem oddelku 5113

GOSPODINJSKO POMOC-NICO takoj sprejme dobra družina. Plača po dogovoru. Kovacič, Koper, Glagoljaška 1/B 5114

KOVINOSTRUGARJI! nudim serijsko delo. Ponudbe z opisom strojev na oglasni odelek »takoje« 5115

Gladko in obrnjeno, patent in okroglo — vse plete PASSAP pletilni stroj. Vsak dan demonstracije v Woll-bar bei der Kapuziner-kerche, Klagenfurt, Österreich (pri kapucinski cerkvi v Celovcu)

Komisija za sprejem na delo oglašja prosto delovno mesto

referenta

za plačila kupcev s srednjo ekonomsko šolo — pripravnik ali z nekaj prakse.

Možnost nastopa službe takoj.

Prijave sprejema veletrgovsko podjetje Kokra, Kranj, Poštna ulica 1, tajništvo.

Projektivno

PODJETJE, KRANJ

Cesta JLA 6/I, (nebotičnik)

IZDELUJE NACRTE ZA VSE VRSTE GRADENJ

mešanica kav

EKSTRA

VSAKOMUR PRIJA KAVA ŠPECERIJA

Zaposlitvena terapija psihiatrične bolnišnice Begunje na Gorenjskem

prireja razstavo

izdelkov bolnikov

od 31. oktobra do 9. novembra 1969 v graščini v Radovljici

1994 1969

75 LET EMO

VSAK KUPEC sobne pafi EMO sodeluje pri NAGRADNEM ZREBANJU

Lanskoletni razpisatelj IVAN OCEPEK iz Ljubljane je dvakrat zadovoljen.

Mogoče boste letos vl...

EMO 3 sobna peč na olje 3000-4000 kcal/h z AET prižgalcem

EMO 5 sobna peč na olje 5000 kcal/h z AET prižgalcem

EMO 8 sobna peč na olje 7500 kcal/h z AET prižgalcem

KAMIN EMO 5 sobna peč na premog 5000 kcal/h

1 nagrada REN-ULT 16TS
2-26 nagrada POTOVANJE V TUJINO za dve osebi
27-60 nagrada IZDELKI „EMO“
Zrebanje meseca decembra v Beogradu

Nesreče tega tedna

V petek, 24. oktobra, dopoldne je na Cesti maršala Tita na Jesenicah voznik mopeda Maksimilijan Vister z Jesenic v križišču izsiljeval prednost pred tovornim avtomobilom, ki ga je vozil Janez Rebolj z Jesenic. Pri tem je tovornjak mopedista zadel, tako da so ga hudo ranjenega odpeljali v jeseniško bolnišnico.

Istega dne popoldne je na ravnem delu ceste med Belco in Gozdom zapeljal s ceste v telefonski drog osebni avtomobil, ki ga je vozil Mišan Gorenjc iz Medvod. V nesreči je bil voznik težje ranjen, njegov sopotnik Herman Rogan pa lažje. Oba so odpeljali v jeseniško bolnišnico. Skode na vozilu je za 4200 din.

V soboto, 25. oktobra, ob tretji uri zjutraj se je na cesti prvega reda na mostu na Bistrici pripetila hujša prometna nesreča. Voznika osebnega avtomobila sarajevske registracije Kemala Nikšića iz Sarajeva je zaradi prehitre vožnje v megli in dežju v levem blagem ovinku zaneslo na desno, tako da je avtomobil trčil v železno varovalno ograjo. Od tu se je avtomobil odbil na sredino ceste in obstal neosvetljen. V tem trenutku je pripeljal osebni avtomobil nemške registracije, voznik Hanz Martin, in silovito trčil v stoječi avtomobil. Pri tem je bil Kemal Nikšić hudo ranjen, njegov sopotnik Salem Hadžiavdagić pa lažje. Skode na avtomobilih je za 33.000 din.

Ob pol šesti uri zjutraj se je na Cesti železarjev na Jesenicah pripetila prometna nesreča zaradi pretresnega prehitevanja. Voznik motornega kolesa Drago Solaja z Javorniškega rovta je trčil v kolesarja Janka Kejžarja z Lipce. V nesreči sta bila lažje ranjena Janko Kejžar in sopotnica na motornem kolesu Marija Solaja.

V soboto ob 14.30 sta na cesti med Hrušico in Jesenicami trčila voznik osebnega avtomobila nemške registracije Adam Irion iz Zah. Nemčije in voznik osebnega avtomobila Jože Valjavec z Brezj pri Trziču. Nesreča se je pripetila, ko je voznik Irion prehiteval neko vozilo. Valjavec pa je pripeljal iz nasprotnne smeri. V nesreči sta bila Valjavec in njegova žena huje ranjena, njuna hči Veronika pa lažje. Skode na vozilih je za 7000 din.

Zaradi vožnje po levi strani ceste sta na Ljubljanski cesti v Radovljici v soboto popoldne trčila osebni avtomobil, ki ga je vozil Marjan Fister iz Radovljice in osebni avtomobil, ki je pripeljal pravilno po desni strani, voznik Janez Gerjol iz Lesc. Gerjol je bil v nesreči lažje ranjen. Skode na avtomobilih je za 7000 din.

Na mokri in spolzki cesti se je v soboto med Ljubeljem in Tržiško Bistrico pripetila huda prometna nesreča. Zaradi neprimerne hitrosti je v ovinku začelo zanašati avtomobil, ki ga je vozil avstrijski državljani Josef Dielacher iz Celovca. Njegov avtomobil je zaneslo na levo prav tedaj, ko je nasproti pripeljal voznik osebnega avtomobila Jože Dovžan iz Hrastja pri Ljubljani. V silovitem trčenju je voznik Dovžan umrl na kraju nesreče. Hudo ranjena sta bila tudi sopotnika v njegovem avtomobilu Jakob Dovžan in Anton Mali. Prav tako so bili hudo ranjeni tudi avstrijski voznik in oba sopotnika. Skode na avtomobilih je za 20.000 din.

V nedeljo, 26. oktobra, opoldne je voznik osebnega avtomobila Aleš Rok iz Dvora na cesti v Podreči zadela sedemletno Julijano Zevnik, ki je z dvorišča nenadoma pritekla pred avtomobil. Deklica je umrla na kraju nesreče.

S poljske poti je v nedeljo popoldne na Brezjah pritekla pred avtomobil petletna Slavica Zor. Voznik osebnega avtomobila Alojz Rezec je huje ranjeno deklečo sam odpeljal v jeseniško bolnišnico.

Okoli osemnajste ure se je v nedeljo na Orehku pripetila huda prometna nesreča. Voznica osebnega avtomobila Tatjana Cirknik iz Ljubljane je trčila v Micko Dragarin, staro 80 let, z Drulovke in Nežo Kopač, staro 70 let z Mlake, ki sta hoteli prečkati cesto. Dragarinova je zaradi hudih poškodb umrla na kraju nesreče, Kopačevo pa so hudo ranjeno odpeljali v bolnišnico.

V nedeljo zvečer sta v Kranjski gori trčila voznik osebnega avtomobila Mihomir Koreta iz Crikvenice in voznik osebnega avtomobila Ciril Plemen, ki je pripeljal s stranske poti, ne da bi se prepračil, če je cesta prosta. Ranjen ni bil nihče, skode na vozilih pa je za 9500 din.

V ponedeljek, 26. oktobra, zjutraj je voznica osebnega avtomobila Marta Sušnik zaradi spolzke in poledenele ceste pri viaduktu Peračica zapeljala ob ograjo. Voznica je bila v nesreči lažje ranjena. Skode na avtomobilu je za 4000 din.

Na cesti med Podvinom in Radovljico je v ponedeljek ob pol peti uri zjutraj voznik osebnega avtomobila Franc Grčar iz Dragomelj ob prehitevanju zadel Rudija Mikočaja, ki je peš vodil kolo po desni strani ceste in je nato nenadoma zavil proti sredini pred avtomobil. Mikočaj je bil v nesreči huje ranjen.

L. M.

Požara

● V nedeljo, 25. oktobra zjutraj je izbruhnil požar na gospodarskem poslopju Petra Fende v Senčurju. Ogenj je nastal v drvarnici, kjer se je otrok igral z vžigalicami. Pogorelo je gospodarsko poslopje, v katerem so bili spravljene kmetijski stroji in prideški. Skode cenijo na okoli 40.000 din.

● V nedeljo popoldne nekaj pred šesto uro je gorelo tudi v stanovanjski hiši Franca Debeljaka na Cesti Staneta Zagarja v Kranju. Ogenj je izbruhnil, ko je Debeljakova žena prišla v klet s svečo. Pri tem pa so se vneli acetonski hlapi, s katerimi so bili nasičeni prostori, v katerih je delavnica športnih rekvizitov. Skode je približno za 60.000 din.

slovenija avto

POSLOVALNICA KRANJ,
CESTA JLA 10

ZA HLADILNIK
vašega avta sredstva proti
zmrzovanju: Glysantin (Pazite,
nagrada kuponi!)

ROLIN
trenutno dovolj na zalogi.

ZIMSKI AVTOPLASCI
tudi že v prodaji.

Tat je odnesel dragocenosti

Neznanec je v času med 22. in 24. oktobrom obiskal stanovanje Ane Oblak na Puštalu št. 31 pri Skofji Loki in ji ukradel ročno blagajno, v kateri je imela več dragocenosti in poštno ter bančno

hraniščno knjižico. Med dragocenostmi je bila zlata verižica s križcem, trije zlati obeski, zlata broška, dva zlata uhana z belimi kamni, kovinski pas za narodno nošo ter srebrni pas za narodno nošo s srebrnimi kovanci.

Sporočamo žalostno vest, da je v 76. letu starosti po kratki in mučni bolezni preminil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

Ivan Planinšek

bivši mizarski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek ob 10. uri izpred mrliške vežice na kranjsko pokopališče.

Zalujoči: hči Stanka, sinovi Ivan, Jože, Stanko in Silvo z družinami ter drugo sorodstvo.

Kranj, Sentvid-Ljubljana, Gradec, dne 27. 10. 1969

Zahvala

Ob prezgodnji smrti naše nenadomestljive žene in mame

Ivanke Baloh

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, darovali cvetje in vence in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala organizaciji ZB in krajevni skupnosti Primskovo, organizaciji ZB tovarne Sava, godbi, pevcem in tov. Brezarju za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Zalujoči: mož in hčerka z družino

Kranj, dne 26. 10. 1969

Zahvala

Ob bridki izgubi naše mame, stare mame, tete in prababice

Alojzije Pogačnik

Zamarjeve mame

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pozornost in tolažbo v času njene bolezni in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetje. Posebej se zahvaljujemo dr. Mencingarju, Reziki, Mihui in Matučevim.

Zalujoča hčerka z družino

Begunje na Gorenjskem, dne 27. 10. 1969

Obisk pri naših telesnovzgojnih organizacijah

V Kamniku: smučanje in plavanje

Nekdo mora imeti vpogled nad vsemi klubi in sploh nad športom v občini. Treba je določiti, kateri šport ima več možnosti za razvoj v tekmovalnem smislu, druga vrsta pa ima morda več možnosti za razvoj v množično športno organizacijo, ki si bo prizadevala pridobiti v svoje vrste čim večjo množico mladih in starejših športnikov. In približno takšno vlogo — poleg tega, da skrbi tudi za dodeljevanje dotacij, posameznim klubom — ima občinska zveza za telesno kulturo v Kamniku. V njenem okviru deluje 13 klubov, pred dnevi pa so pri smučarskem klubu ustanovili medobčinsko »organizacijo«, če jo lahko tako imenujemo, v kateri so vključeni smučarski sodniki, trenerji, vaditelji in učitelji iz kamniške in domažske občine.

Da bi se malo bolj seznanili z delom občinske zveze, smo obiskali njenega predsednika Marjana Bovho, da nam pove nekaj o težavah, načrtih, sploh o delu zveze...

● **Tov. Bovha**, kakšen pomen ima ObZTK, zakaj je sploh potrebna?

Glavna naloga naše zveze je, da bdi nad delom vseh klubov in športnih organizacij, ki delujejo v občini. Skrbeti moramo tako za finančni položaj klubov kot za razmere v klubih, za njihove vzgojne namene...

● **Kako boste uspeli nadzorovati in voditi delo in nadzorovati vse klube, saj kakor vemo, v vseh odnosi niso povsem urejeni?**

»To nalogo bomo skušali rešiti tako, da smo po enega člana upravnega odbora zadolžili za posamezen klub, o delu in uspehih pa mora poročati na vsaki seji upravnega odbora. Tako bo upravni odbor stalno na tekočem s stanjem telesne kulture v občini.«

● **Katera je glavna naloga, ki se je morate lotiti najprej?**

»Pred dnevi smo na izredni seji zveze sprejeli statut, čimprej pa moramo poskrbeti, da klubi pripravijo redne letne občne zbornice. Prav na tej izredni seji je prišlo do neljubega nasprotja med nekaterimi člani posameznih sekcij, vendar upamo, da se stanje in odnosi ne bodo poslabšali.«

V prihodnjih mesecih bomo morali sodelovati tudi pri sestavi srednje in dolgoročnega programa razvoja telesne kulture v občini. Pri svetu za šolstvo, kulturo in telesno vzgojo občinske skupščine so ustanovili posebno komisijo, ki bo sestavljala ta program, mi pa bomo morali sodelovati in določiti predvsem prioriteto klubov v občini. Ne morejo namreč vsi športi biti samo v tekmovalne namene, zagotoviti moramo množičnost, samo najboljši pa naj se ukvarjajo s tekmovanji na višji ravni.«

● **In kateri športi bi po vašem sodili med tiste, ki imajo možnost napredka v tekmovalnem smislu?**

»Predvsem mislim tu, ker smo doma v mestu pod hribi, na smučanje, ki se zadnje leta močno razvija, čudovito pa bi bilo obnoviti tudi plavanje, ki je letos vsaj malce oživilo, pred leti pa je bil ta šport med prvimi v Kamniku, pomenil pa je precej tudi v slovenskem in jugoslovanskem merilu.«

● **Katere klube imate v svojih vrstah?**

V našem okviru deluje 13 klubov, od tega tri šolska športna društva in dva odreda tabornikov.«

● **Kaj pa potrebna finančna sredstva, s katerimi razpolagate vsako leto?**

»Letos smo od občinske skupščine dobili 10 milijonov starih din, medtem ko so klubi in društva zahtevali 27 milijonov. Torej želja z možnostmi nikakor nismo mogli uresničiti, čeprav so klubi močno negodovali zaradi nizkih dotacij. Nogometaši so letos dobili dva milijona in pol, smučarji nekaj manj... Nogometaši praznujejo letos 50-letnico svojega obstoja, vendar je kazalo, da bodo prav letos prenehali z delom, saj so že sklicali občni zbor, da bi se razšli — in to vse samo zaradi prenizkih dotacij...«

● **Boste uspeli premagati vse težave, s katerimi se srečujete pri vašem delu?**

»Treba bo veliko dela, če bomo hoteli, da bo šport v Kamniku takšen, kakršnega si želimo vsi občani. Morda nam bo uspelo?«

T. Smolnikar

Remi kranjskih šahistov

V tretjem kolu republiške lige v šahu so šahisti kranjskega Borca dosegli velik uspeh, ko so z Ljubljano igrali 4:4. Posamezni rezultati: Bratko : Mali 1:0, Petek : Murovec 0:1, Kosanović : Zbil 1:0, Musić : Djordjević 1:0, Gale : Matjašič remi, Margitič : Krek 0:1, Halik : Naglič remi, Košir : Pirc 0:1 b. b.

F. Stagar

Triglav prvi brez poraza

Jesenski prvak v gorenjski nogometni ligi za pionirje je postal kranjski Triglav. Mladi kranjski nogometaši so osvojili prvo mesto brez poraza in z odlično razliko v golih 60:3.

Lestvica:

Triglav	9 9 0 0	60:3	18
Naklo	9 6 2 1	20:14	14
Predoslje	9 6 0 3	40:14	12
Kranj	9 5 0 4	24:21	10
Trboje	9 4 1 4	19:21	9
Svoboda	9 4 0 5	17:31	8
LTH	9 3 1 5	16:30	7
Jesenice	9 2 0 7	13:30	4
Podbrezje	9 2 0 7	9:29	4
Lesce	9 6 2 1	13:38	4

P. Didic

Judo Tečaj za začetnike

Tudi letos je Triglav organiziral začetniški tečaj v judu in v moderni samoobrambi za ženske in moške. Prva dva tečaja sta se začela 22. oktobra v telovadnici gimnazije oziroma v kulturnem domu na Kokrič.

R.

Predstavniki OŠ France Prešeren najboljši

Na sobotnem prvenstvu osnovnih šol občine Kranj v namiznem tenisu je nastopilo osem popolnih ekip učencev, medtem ko so v konkurenci učenek tekmovali samo posameznice. Ekipno so imeli največ uspeha predstavniki OŠ France Prešeren, med posamezniki pa prav tako učenci te šole. Takrat je nastopilo kar 32 pionirjev. Slabša je bila udeležba pri pionirkah, kjer je nastopilo samo pet igralok.

Ekipni vrstni red: 1. OS F. Prešeren I., 2. OS. S. Jenko, 3.—4. OS L. Seljak in OS F. Prešeren II.

UCENCI: 1. Ramovž (FP), 2. Svablič (SJ), 3.—4. Prisljan in Firc (oba FP).

UCENKE: 1. Novak, 2. Ramovž, 3. Zakolč (vse FP).

M. K.

Turk državni prvak

K naslovu republiškega prvaka je minulo nedeljo odlični kranjski kegljač Jože Turk dodal še naslov državnega prvaka. Tako je Turk nedvomno letošnji najuspešnejši kegljač v državi. Prvo mesto na letošnjem državnem prvenstvu, ki je bilo v Ljubljani in Kranju, si je priboril predvsem zaradi odličnega nastopa na kranjskem kegljišču, kjer je podrl 916 kegljev. To pa je bil ob enem edini rezultat, kjer je neki kegljač na letošnjem prvenstvu podrl več kot 900 kegljev. Ta pomemben uspeh pa mu je prinesel predvsem odličen nastop na četrti stezi, kjer je v zadnjih 50 lučajih podrl kar 264 kegljev.

Odlično pa se je uvrstil tudi Jeseničan Jože Slibar, ki je zasedel tretje mesto. Nasprotno od Turka pa je Jeseničan dosegel najboljši rezultat na kegljišču v Ljubljani. To pa sta bila hkrati tudi edina predstavnika iz Slovenije, ki sta se uvrstila v deseterico najboljših na letošnjem državnem prvenstvu v kegljanju.

J. Javornik

Skakalci zaključili sezono na umetni masi

Prvi del priprav za novo tekmovalno sezono smučarjev-skakalcev je za nami. V soboto so se še zadnjič pomerili v CSSR na skakalnici pokriti s plastiko (Banska Bystrica) pred prehodom na sneg. Na velikem mednarodnem tekmovalju, kjer so nastopili vsi najboljši skakalci iz CSSR, Francije in Jugoslavije, je zmagal olimpijski zmagovalac Raška, od naših pa sta bila najboljša Dolhar in Stefančič, ki sta se uvrstila na tretje oziroma peto mesto. Stefančič je tokrat nastopil z nekoliko poškodovano nogo in v zadnjih dneh zaradi tega pred tekmo sploh ni treniral. Kljub vsemu pa je imel na tekmi med vsemi nastopajočimi najdaljši skok — 64 metrov. Od ostalih Gorenjcev se je v konkurenci 68 skakalcev najbolje uvrstil Stanko Smolej, ki je zasedel 17. mesto. Takoj za njim se je uvrstil Ludvik Zajc. Kranjčan Marjan Mesec, ki je bil po prvi seriji s skokom 61,5 na četrtem mestu, si je zaradi ponesrečenega drugega skoka z dolžino 55,5 metra zapravil visoko uvrstitev.

Na tekmi so nastopili v članski konkurenci tudi naši najboljši mladinci. Skakalci z Gorenjske so dosegli naslednja mesta: 39. Kobal, 58. Grosar, 60. Norčič.

Zdaj bodo naši najboljši člani in mladinci deset dni vadili doma, predvsem kondicijo, v začetku novembra pa bo odšla spet na trening v CSSR skupina 12 najboljših, kjer bodo vadili na umetni snegu na skakalnici v Spindlovih Mlynih.

J. Javornik

NOGOMET — V zahodni conski nogometni ligi so gorenjski predstavniki dosegli naslednje rezultate: Triglav : Adria 3:1 (1:1), Lesce : LTH 0:1 (0:1). Tekme v Kranju niso odigrali do konca, ker so igralci Adrie v 68. minuti zapustili igrišče. Le-ti se niso strinjali z odločitvijo sodnika, ki je priznal tretji zadetek za Triglav.

V nedeljo so na sporedu naslednje tekme: LTH : Sava, Tolmin : Triglav, Zagorje : Lesce.

ROKOMET — V moški republiški ligi je po dolgem času spet zmagal Tržič, ki je doma odpravil Izolo s 17:14 (10:2). Kranjčani pa so spet doživeli poraz, tokrat v Brežicah s 7:13 (1:8).

V ženski republiški ligi pa je ekipa Selc v Murski Soboti premagala Polet z 11:5 (5:1).

Pari zadnjega kola: Kranj : Slovenj Gradec, Medvode : Tržič, Selca : Olimpija.

ODBOJKA — V okviru druge zvezne lige so Jeseničani v sedmem kolu premagali Kaštelo s 3:1. V nedeljo bo ekipa Jesenic nastopila v Izoli.

V republiški moški ligi pa je Kamnik v zadnjem kolu premagal Gaberje s 3:1 in zasedel tako v jesenskem delu prvenstva peto mesto.

NAMIZNI TENIS — V nadaljevanju republiške lige je moška ekipa Triglava izgubila z Ljubljano s 4:5. Ženska ekipa Triglava pa je doživela poraz v igri s Fužinami z 2:5.

Danes se bosta ekipi kranjskega Triglava pomerili v Kranju z ljubljansko Olimpijo.

KOLESTARSTVO — Na kolesarski dirki mladincev okoli Blejskega jezera je v nedeljo dosegel velik uspeh mladi Kranjčan Ribnikar, ki je dosegel odlično drugo mesto.

HOKEJ NA LEDU — Pričelo se je tekmovanje v zvezni ligi. V prvem kolu je državni prvak Jesenice premagal ljubljansko Slavijo s 16:0. Ekipa Kranjske gore pa je gostovala v Zagrebu in je izgubila z Medveščakom z 2:9.

J. Javornik

Ob dnevu mrtvih

(Nadalj. s 1. strani)

Kranj

Osrednja žalna svečanost ob dnevu mrtvih v kranjski občini bo v petek, 31. oktobra, ob petih popoldne pred spomenikom revolucije v Kranju. Isti dan bodo žalne komemoracije še na Hujah, na Primskovem, v Kokri, pri Vodovodnem stolpu, v Stražišču in v Trbojah. V Goričah, Senčurju, Naklem, na Kokri, v Predosljah, Besnici, Britofu, Zalnici in v Cerkljah pa bodo žalne svečanosti 1. novembra pred spominskimi obeležji ali spomeniki v posameznih vaseh. Družbenopolitične organizacije želijo, da bi se na svečanostih zbralo čim več ljudi.

-jk

Radovljica

Tako kot vsako leto bodo tudi letos na dan mrtvih žalne sečanosti ob 9.30 v Dragi, ob 10.30 v Begunjah in ob 11.30 v Radovljici. Žalne svečanosti bo pripravila občinska organizacija ZZB NOV, v programu pa bodo sodelovali godba iz Gorij, pevski zbor iz Radovljice in šolska mladina iz Radovljice in Begunj. Žalne komemoracije pa bodo tudi v drugih krajih občine. 1. novembra ob 8.30 bo svečanost na partizanskem pokopališču v Gorjah, ob 9. uri na Bledu. Na večer pred dnevom mrtvih (31. oktobra) ob 18. uri pa bo komemoracija tudi pred spomenikom v Bohinjski Bistrici. Razen tega pa bodo žalne svečanosti na Srednji Dobravi, v Kropi in drugih krajih v občini.

A. Z.

Škofja Loka

Letošnji program svečanosti v občini Škofja Loka je zelo pester. Prva med njimi bo žalna komemoracija za Kamnitnikom pri spomeniku 50 padlim talcem. Prirejajo jo dijaki šolskega centra za kovinsko stroko Škofja Loka, ki so prevzeli patronat nad spomenikom. Svečanost bo jutri 31. oktobra ob 12.30.

Istega dne popoldan ob 14. uri namerava organizacija ZB Virmašah pripraviti svečanost, na kateri bodo tamkajšnji spomenik padlim borcem izročili v patronat učencem osnovne šole Cvetko Golar, Trata.

Osrednja žalna komemoracija v občini pa bo 1. novembra ob 9. uri pred domom ZZB Škofja Loka. Svečanost bo združena z bogatim kulturnim programom, v katerem sodelujejo domača godba na pihala, recitator Jože Logar, ženski vokalni kvartet glasbene šole Škofja Loka, osnovnošolski pevski zbor, recitatorji gimnazije, moški

vokalni oktet in častna četa škofjeloške garnizije. Ob istem času bo tudi svečanost pri spomeniku padlim borcem v Trebiji.

Uro kasneje bo komemoracija v Virmašah, ob 14. uri v Poljanah, za druge kraje občine pa do zaključka redakcije nismo uspeli zvedeti točnejših podatkov. Sporočili so nam le, da je Združenje borcev NOV občine Škofja Loka pozvalo učence vseh osnovnih šol v komuni, naj ob dnevu mrtvih obiščejo in okrasijo grobove padlih partizanov, ki jih je na tem območju zelo veliko.

-lg

Tržič

Kot vsako leto bodo tudi letos v Tržiču dostojno počastili dan mrtvih. Osrednja svečanost bo v soboto ob desetih popoldne pred spomenikom v Tržiču in na skupnem grobišču padlih borcev in talcev. Isti dan ob devetih bo žalna komemoracija tudi na grobu talcev v Križah. Na obeh komemoracijah bo sodelovala godba na pihala, pevci in recitatorji. Prav tako bodo komemoracije po posameznih vaseh.

Tečaji prve pomoči za voznike motornih vozil

Republiški odbor rdečega križa Slovenije bo v sodelovanju z Avtomoto zvezo Slovenije ter republiško komisijo za varnost prometa v začetku novembra organiziral akcijo »Preprečevanje prometnih nesreč in nudenje prve pomoči!«

V zvezi s tem so se pri občinskih skupščinah organizirale posebne komisije, ki naj bi na svojem območju sodelovale v akciji ter obnem organizirale tečaje prve pomoči za voznike motornih vozil. Tečaji prve pomoči naj bi trajali 10 ur, v njih pa naj bi se vozniki naučili, kako pomagati pri prometnih nesrečah. Večkrat je namreč življenje ponesrečenca ali kasnejša invalidnost odvisna od majhnih in preprostih ukrepov prvih reševalcev, ti pa so navadno prav vozniki motornih vozil. S tečaji prve pomoči bodo prišle do prave veljave tudi škatle prve pomoči, ki jih morajo vozniki imeti. Z zakonom je sicer določeno, da jih morajo imeti, ne pa tudi, da jih morajo znati uporabljati. Prav v tem pa je bistvo bližnje akcije za preprečevanje posledic nesreče v prometu. Tečaje bodo vodili zdravniki.

L. M.

Tudi kozolci so bili dobri za ohladitev. — Zdaj pa že iščemo sonce. — Foto: F. Perdan

Javna razprava o novi zdravstveni zakonodaji

S 1. novembrom se bo v Sloveniji začela javna razprava o osnutku republiškega zakona o zdravstvu in zdravstvenem zavarovanju. Razprava naj bi trajala tja do 15. decembra. Oba zakona pa naj bi začela veljati v začetku leta 1971. Javno razpravo naj bi vodile družbenopolitične organizacije; predvsem sindikati ter SZDL. Od javne razprave se mnogo pričakuje kot tudi od obeh zakonov. Končno naj bi dobili sistem, ki nam ga ne bo treba menjati čez noč in seveda pri tem trpeti škodo.

Zvezna zakonodaja je — kot je znano — predpisala le splošne določbe, v okviru katerih lahko vsaka republika uredi svoj sistem zdravstvenega zavarovanja. Sestavni del republiškega zakona pa so seveda statuti komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja. Zavarovanci si v okvi-

ru komunalnih skupnosti samostojno določajo pravice in instrumente financiranja, seveda ob upoštevanju možnosti, ki jih imajo.

Javna razprava o obeh zakonih ne bo pomembna samo zaradi razširjenih opolnomočij zavarovancev, pač pa naj bi ocenila tudi rezultate dosežane reorganizacije zdravstvene službe. Razprava bo načela tudi važno vprašanje kriterijev in načel za ustanavljanje komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja. Osutek se dosti ne odmiha od sedanjega administrativnega oziroma geografskega kriterija, javna razprava pa bo morda pokazala, da bi kazalo upoštevati ekonomski kriterij. V javni razpravi bo tudi vprašanje doplačil zavarovancev za zdravstvene storitve, vprašanje samoplačniških ordinacij in problematika kmečkoga zavarovanja.

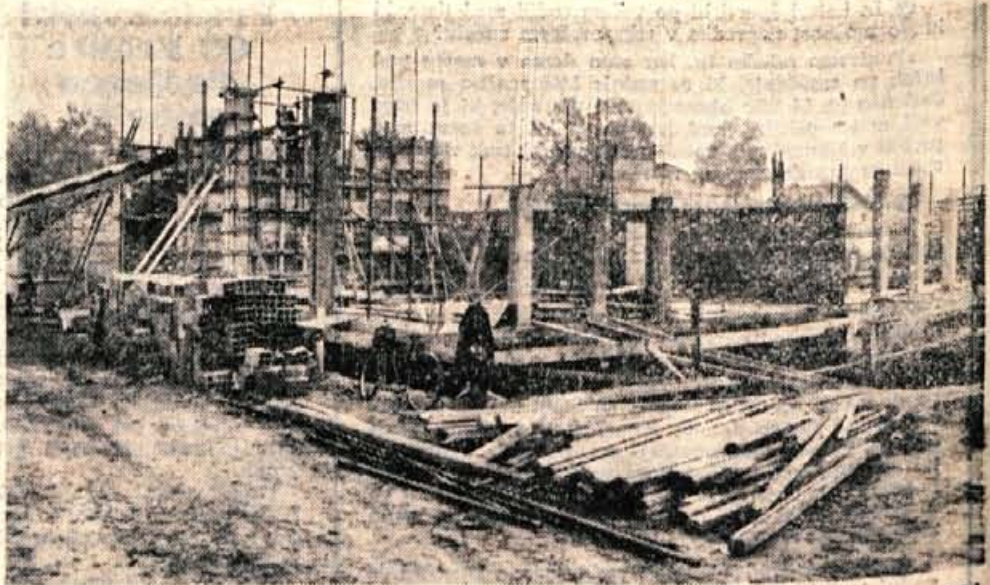
L. M.

Seja komiteja ZKS Kranj

V torek, 28. oktobra, je občinski komitej ZKS razpravljal o uresničevanju sklepov predsedstva ZKJ o perečih vprašanjih družbenoekonomskih odnosov o izvajanju sklepov 8. seje CK ZKS in o pripravah na volilne konference organizacij Zveze komunistov.

Komitej je menil, da bi morale vse organizacije ZK, zlasti v delovnih organizacijah preučiti sklepe in sprejeti ustrezne ukrepe. Vsaka delovna organizacija naj bi sprejela poseben akcijski program o njihovem uresničevanju.

Prav tako je potrebno, da organizacije ZK analizirajo idejnopolitično situacijo v svojem delovnem okolju, pri čemer se morajo komunisti opredeliti do sprejete platforme, povzeti iz nje konsekvence za konkretno aktivnost in tako povečati idejno-politično enotnost za akcijo.

Čeprav so delavci gradbenega podjetja Projektiz Kranja šele pred nekaj meseci začeli graditi novo osnovno šolo v Komendi, bodo do letošnje zime že postavili smrečico na streho poklopa. Gradnja nove šole v Komendi poteka v skladu z gradnjo šol v kamniški občini, ki so jo začrtali in podprli na lanskoletnem referendumu o samoprispevku za nove šole, tuhinjsko cesto in druge krajevne objekte. (vg) — Foto: Franc Perdan